

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A demokratikus munka tisztelte.

Irta: *Uj. Abrányi Kornél.*

Budapest, április 10.

Paradoxonnak tetszhetik, hogy egy közoktatási miniszter a középiskolák tulzsufoltasága ellen emeljen panaszt; de midőn ma ez a panasz a *Wlassics* Gyula ajkáról hangzott el, nem paradoxon volt az, hanem egy nagy és veszedelmes társadalmi betegség diagnózisa.

Miért vannak tulzsufolva Magyarországon a középiskolák és különösen a gimnáziumok? Azért-e, mert a haladó kultúrával a tudás-szomj és a nemzeti intelligencia átlaga rohamosan növekszik? — Nem azért. Hanem azért, mert a magyar társadalom *szégyel* a fiai számára más pályát, mint csak olyat, amelyhez középiskolák s főként gimnáziumok útján juthatni el. A magyar társadalom mind „*urnak*” akarja nevelteni a gyermekét; de nem abban az értelemben, hogy legyen tisztességes kenyere és ugy anyagi, mint erkölcsi függetlensége, hanem abban az értelemben, hogy ne legyen oka röstelenie mesterségét vagy foglalkozását. Már pedig a magyar társadalom szemében az ipari és a kereskedelmi pálya rösteleni való. Mert „*nálunk hiányzik a demokratikus munka tisztelte!*”

Erős és kemény szó, de annál nagyobb igazság. S hogy *Wlassics* Gyula kimondta, nagy érdemre válik. Vajha ugyanaz a hatása lenne e szónak a magyar társadalomra is, mint amilyen hatása a parlamentre volt, mely pártkülönbség nélkül ünnepelte *Wlassics*ot tapsaival. Vajha lehullna a hályog a magyar társadalom szeméről és behatolna lelkületébe ugyanaz a hazafias érzés, mely ezt a kemény igazságot kisajtolta ma a közoktatási miniszter ajkairól.

Igaz, hogy minden kezdet nehéz s egy ilyen megrögzött ősi előítélettel szakítani még nehezebb. De ha kormány, társadalom és törvényhozás összefognak, akkor talán még sem lehetetlen. Hisz végre is be kell látniok maguknak a szülőknek, hogy a dolgokat tovább erőszakolni nem tanácsos. Be kell látniok, hogy az állam és az ugynevezett „*uri*” foglalkozások különböző ágai nem képesek eltartani az egész magyar társadalmat. Be kell látniok, hogy a konkurrencia minden olyan pályán, mely a bevett társadalmi felfogásokkal konvenial, évről-évre oly mérvben fokozódik, hogy a társadalomnak nemcsak függetlensége sorvad el, hanem a proletariátus ijesztő növekedése mutatkozik. Az egészséges munkafelosztás produkciója helyett minden „*elfogadott*” pályán beáll a tulzsufoltaság-szülte stagnáció. S ezzel minden rossznak kifejlődése. A tisztességes verseny helyébe lép a tisztességtelen; az egyéni függetlenség helyét elfoglalja a kenyeri rabzolgasága. A látszat fenntartása, a társadalmi pozíció külsőségeinek fenntartása bünbe kergeti a nőket, jellemtelenségbe a férfiakat. Mindaz a szomorú süllyedés, melynek visszataszító vonása már-már az egész közélet arculatára reá ült, onnan van, mert a pénz szüksége évről-évre nagyobb s a pénz kereseti forrásai évről-évre kisebbek. Hiába inditunk harcot a protekció-hajhászat nyavalyája ellen, ha a magyar társadalom téves felfogásai maguk kergetik be fiaikat abba, hogy csak a protekciók útján boldogulhassanak s a protekcióért mindent feláldozzanak. Hiába inditunk harcot a korrupció ellen, mert nem lehet ennek hatása ott, ahol „*paupertas est maxima meretrix.*” Míg a magyar társadalom dacol a valóságos viszonyokkal és azt követeli a vizektől, hogy azok ne lefele, hanem föllele folyjanak, mindaddig nem várható

jobbafordulás. De annál inkább félhető, hogy ebben a természetellenes küzdelemben a gyűlölet és erőszak szelleme mind nagyobb tért nyer, s örök törvény lévén, hogy a saját hibáinkért rendesen másokat szeretünk okolni, — mindinkább terjedni fog a bünbak-keresés kultusza s ezzel az áldatlan harc, melyben igazságok helyett ürügyek, ráfogások és rágalomk szerepelnek.

Teljesen igazva van a közoktatási miniszternek abban, hogy mindennek oka, hogy nálunk hiányzik a *demokratikus* munka tisztelte. Mert ha ez nem hiányzanék, akkor már régen ledőltek volna azok az átkos válaszfalak, melyek elkülönözték egymástól az együvé valókat, nemcsak a társadalmi, hanem a nemzeti egységnek is legnagyobb akadályai. Ha nálunk élne a demokratikus munka tisztelte, akkor a magyar családokban nem uralkodhatnék az az érzés, hogy midőn gyermekeiket iparosnak vagy kereskedőnek adják, ezzel társadalmilag kiközösítették és egy ismeretlen és idegen világba dobták oda. Mert ha a magyar társadalomban az iparos és a kereskedő is épp ugy otthon lehetne, mint ahogyan nincsen, akkor a magyar családokra nézve is megszűnnék idegen és ismeretlen világ lenni az ipar és a kereskedelem. Akkor a magyar társadalom kigyógyulna abból a rögeszméből, hogy az ipari és a kereskedelmi pályán nem lehet megőrizni az egyéniség nemesb kvalitásait. S most? — A magyar társadalom legbüszkébb alakjai, ha tönkre mentek s elvesztették becsületüket is, kivándorolnak Amerikába és ott megtanulják tisztelni a demokratikus munkát. Pedig ha ugyanazt tették volna itthon is, nem kellett volna Amerikába vándorolniok.

És hogyan akarja a magyar társadalom, hogy az ipar és kereskedelem teljesen nem-

TÁRCA.

UJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irta: JÓKAI MÓR.

A vendéglős aztán a másik férfivendéghez fordult az instanciájával, aki paphoz illő engedelmességgel kitölté az úrlap rovatait a maga egyéni meggyőződése szerint. A vendéglős nagyon vonogatta a vállát, de csak elfogadta a firkát.

Tihamér betekintett a nagy étkezőterembe egy pillanatra. Ez elég volt neki, hogy visszalépjön s becsapja nagy garral az ajtót. Az étkezőasztalok mellett osztrák katonatisztek ültek. Ezekkel ő nem eszik egy tálból. Pedig jól tette volna, ha egy pillanatra megáll a kinyitott ajtó előtt, mert annak a táblájára valami nagybetűs nyomtatvány volt kiragasztva, ami őt egyenesen érdekelte.

Miután a Pista hajdut utnak indította a podgyászos kocsiával és a hazairt levéllel, visszatért és fennhangon parancsolá a pincérnek, hogy az ő és utitársai számára a szobájukban teritsek fel, s oda szolgáltságuk fel az ebédet.

Ennek elég lett téve.

De alig nyelhetette le a bevezető nélgombóclevest, amidőn minden kocogtatás nélkül felnyitják az ajtót, s belép rajta egy ordinánokáplár, feltett csáköval s minden szalutálás mellőzésevel elmondja megjelenése okát.

— A vendég ur megidézettik a térparancsnoksághoz azonnal jelentkezésre.

Tihamér akart neki valamit mondani az ajja lelkéről; de a káplár feltárta a félig nyitott ajtót, rámutatva a folyosón kívül álló két eszerepárra, akik szuronyos puskáikat „*in die Balanz*” tempóra tartották. Ha nem megy, viszik.

— Az Istenért! Eredj, ha hivatnak! — kérélel Natália a férjé.

Minden ellenkezés bolondság lett volna.

— Mondok neked valamit, — szól Natália. — Vesd le ezt a huszáregyenruhát, tedd le azt a kardot, vedd fel a polgári ruhádát, ugy menj végig az utcán.

Csak azért sem! Hadd lássák, hogy aki ur, az pokolban is ur. És ugy kisértette magát végig szuronyok között, kardosítottva a térparancsnokságig. Az ordinán elővezette a pléhgallérosához. Alezredes vonta a hatalmas ur, tőkéletes Haynau-szakállal, bajuszszal.

Ráförmedt kegyetlenül, mielőtt a nevét kérdezte volna.

— Hogy merészkedik ön rebellis egyenruhában, kardosan nyilvános helyen megjelenni? Tihamér teljes tudatában a maga jogának, büszkén vonta elő piros tőrójából a maga igazait. — Ön komáromi kapituláns tiszt vagyok. Itt vannak a fővezérek által aláirt föltételek: köztöttük az, hogy a tiszteknek a kardjuk megahagyatik.

— Hát hiszen meghagyatik s otthon elteheti ön az almáriomába emlékül; de kardnak és egyenruhának nyilvános helyen viselése a volt

honvédeknek a főparancsnok egyenes rendeletére megtiltatott.

— Ezt a rendeletet én nem olvastam.

— Pedig olvashatta volna; mert oda van kiragasztva a rendelet nagy, vastag betűkkel a vendéglő ajtajára.

Hát biz azt Tihamér nem tudta, hogy a kocsmas ajtajára kiragasztott rendeleteket elébb kell elolvasni, mint az étlapot.

— Ezért a kihágásért ön most elmarasztaltatik huszonnégyórái pörkolábbörtönre, melyet azonnal megkezdhet.

(Ez ellen nincs appelláta.)

— Szabad a feleségemnek levelet írnom a vendéglőbe? — kérdezé a Generalgewaltigertől.

— Ah, önnek a felesége is itt van? A magyar tisztnek mind magukkal szokták hordani a feleségeiket?

Ez bizony kegyetlen tromf volt; de el kellett viselni.

— A végett akarok neki írni, hogy küldje utánam a polgári öltözetemet.

— Azt megteheti ön odakinn az irodában. Natália nagyon meg volt lepette, mikor a férje levelet megkapta, azzal az értesítéssel, hogy őt ott tartották a pörkolábnál egy napig szívesen látott vendégül. És hogy a polgári öltönyt küldje haladéktalanul utána.

— Megmondtam neki előre, hogy ne viselje az uton a honvéd-egyenruháját! — mondá az aszszony. Hiába, az aszszony esze mindig helyes uton jár! Csakhogy ezt a férfiak nem akarják megahagyatni.

zetivé legyen Magyarországon, — ha minden intőben összekötötést megtagad vele? Hogyan kívánhatja az ipartól és a kereskedelemről, hogy fölvegye magába ugyanazt a nemzeti sajátosságot, mely az ősi magyar típusokban lakik, ha a magyar társadalom szégyeli a fiát az iparos- és a kereskedői pályára küldeni? — Még messze, nagyon messze mehetnek a dolgok elemzésében s mind több és több veszedelmét mutathatnak ki annak a bűnös elfogultságnak, melyre *Wlassics* Gyula ma rámutatott: — de ennyi is elég, hogy a magyar társadalom önmagától visszadöbbenjen, ha nyitott szemekkel néz abba a tükörbe, melyet a közoktatási miniszter ma eléje tartott.

De *Wlassics* Gyula nemcsak egy frappans igazságot proklamált ma, midőn erre a nagy társadalmi betegségére rámutatott, hanem egy igazi államférfihoz méltó sakkhuzást is tett. Mert midőn, a közoktatási budget tárgyalásakor, már szinte felkészülődtek mindazok az irányzatok, melyek a magyar társadalom betegségeiből táplálkozva a bomlasztásban lelki gyönyörűségüket, — kibocsájtott egy Röntgen-sugarat, mely nemcsak az álarcokat tőrte át, hanem bevilágít az elrejtett kártyákba is. Ezzel a fényes sugárral fölverte a parlament hazafias lelkiismeretét s pártkülönbség nélkül egyesítette mindazokat, akikben még él a fogékonyság a demokratikus eszmék iránt s akik felfogják, hogy midőn az 1848-iki törvények valamelyikének végrehajtásáról van szó, akkor legelőször is hajtsuk végre azt, ami az 1848-iki törvények szelleméből leginkább elkallódott: a *demokratikus, a polgári munka tiszteletét.*

A kultuszvita.

Budapest, április 10.

Az a lármás incidens, amely különben bizavást elmaradhatott volna, ne zavarja meg ítéletünket. Szemben talán még sosem indult kultuszvita, mint ez a mostani. Nem azért, mert nyomban az előadó igazán elegáns beszéde után felszólalt a kultuszminiszter s a legszélesebb alapon számolt be multiról és jövődőről — ez az előzékenység régi jó szokása *Wlassics* Gyulának. Mindig kész anyaggal szolgál a vitának. De igazán szépen indult a vita, mert érdekes volt a függetlenségi párt hivatalos szónokának beszéde, rendkívül elegáns volt a néppárti hivatalos szónok filozofálása, szükséges volt *Szentiványi* Árpád

interpellációja s főtétlenül magas nivóju volt *Szevács* Imre beszéde. Ennyi szép és érdekes anyag mellett az a kis lármás incidens alig számít, bár a szegényes parlamenti terminológia talán vihar-nak is keresztelheti a lármát.

Minden párt csak helyeselni tudta *Wlassics* Gyula program-fejtegetéseit. Nem is volt baja mással, legfőkébb itt-ott a néppárt közbeszólásai-val. De azok se voltak valami szenzációcsák, sőt többnyire visszafelé sülték el. Így például, amikor a miniszter büszke örömmel hirdette a magyarságnak, hogy közoktatásunk nemzeti szempontból egyre erősödik s konstatálta, hogy ma harmincezerrel több magyar van az iskolákban, *Rakovszky* István kiszalajtott egy megjegyzést:

— Azt tessék megmondani, hogyan oszlanak meg — vallás szerint?

A miniszter ekkor általános helyeslés közben szólt vissza:

— Az a baj, hogy önök mindig ezt firtatják és nem a tudást becsülik meg.

Az egész Ház tapsolt a miniszter válaszá-nak s a szélsőből ingerülten szólt át a néppárti szomszédhoz:

— Magyar legyen a tanuló, az a fő! Mit akarnak mindig a vallással?

Hát ez a néppárti közbeszólás, látnivaló, visszafelé sült el s nem volt szerencsésebb az a kis roham sem, melyet a néppárt az ifjúsági egyesületek alakítása miatt intézett a miniszter ellen. A t. Ház ezen a ponton is pártkülönbség nélkül helyeselte a miniszter hazafias szándékát s elég hangosan elítélte a néppárt türelmetlenségét. Így aztán a kultuszminiszter sikere részben a saját nyilatkozatainak tetszetős voltából, részben pedig a néppárti oldaltámadások kudarcából szö-vődött. S amilyen meleg volt a miniszteri beszéd fogadtatása egyébként is, hangossá ezt a sikert igazán a néppárti berzenkedések tették.

A néppárt türelmetlensége fokozottabb mértékben akkor tört ki, mikor *Veres* József, a függetlenségi párt hivatalos szónoka, protestáns pap léte-re talán valamivel lelkesebben sürgette az 1848: XX. törvények végrehajtását. Fejtegetései közben ugyanis azt találta mondani, hogy *Rómából szíriák a felekezeti viszályt és türelmetlenséget.*

A néppárti kar egyszerre megrezongt.

— Nem igaz! — kiáltotta *Molnár* apát.

— Tessék bizonyítani! — fakadt ki *Rakovszky* István.

— Utasítsa rendre az elnök! — ágált az egész néppárt.

S perecekig tombolt, verte a padokat, lármázott a néppárt. A szélsőből eleinte nyugodtan

szólt át, hogy cáfolja meg *Veres* a néppárt, ha téved vagy nem igazat mond, de a néppárt egyre dühösebb volt és egyre-másra ugrált fel az indulatos tábor, hogy hát szabad-e a pápát gyanúsítani, a katolikus vallást sérteni? Az öreg *Zmeskál* Zoltán pedig kivágta a tromfot, azt kiabálván:

— Ha protestáns ülme az elnöki székekben, az megölné minket!

Gróf *Apponyi* Albert haragosan rázta meg a csengőt. Egy pillanatra esőnd lett. Erélyes hangon figyelmeztette a néppártot, hogy a vitaközös a legszélesebb korlátok közt is szabad, az erőszakoskodás pedig semmiképpen sem jogosult. Közben egy néppárti pap, *Trubinyi* János is kapa-cialta olvtársait, hogy hagyjanak fel a mesterséges viharfuvással, de azt *Rakovszky* letorkolta:

— Egy katolikus pap csöndesít bennünket, mikor a vallásunkat gyanúsítják?

Trubinyi félreállt s a néppárt újból próbálkozott a dobogással. De az elnök ismételt figyelmeztetésére mégis csak elmúlt a lármás incidens és *Veres* József most már megmagyarázhatta szavait és be is fejezhette beszédét, melynek utasítási határozati javaslatban kívánta a kormányt megitélni, hogy a 48: XX. végrehajtása iránt záros határidőn belül tegyen előterjesztést.

Ezt a határozati javaslatot *Szentiványi* Árpád igen szerencsésen ellenezte. De maga is kérte a kormányt, hogy a felekezetek oktatási és egyházi terheit tőle telhetőleg enyhítse, akár nagyobb dotációval, akár évről-évre.

S ekkor *Wlassics* Gyula a kormány nevében rövid, de rendkívül hatásos nyilatkozatot tett. Mindenekelőtt a 48: XX. szellemét tisztázta, még pedig történeti alapon, akták szerint. Aztán konstatálta, hogy e törvény szellemében az állam eddig is támogatta azokat a bevett vallásfelekezeteket, amelyek saját erejükből az egyházi és kulturális feladatokat kellően teljesíteni képesek nem lettek volna. Felsorolta az ebben az irányban történt törvényes intézkedéseket. Végezetül pedig kijelentette, hogy a kormány a protestánsok kívánságával foglalkozni fog s ami jogos és méltányos kívánságuk van, azt teljesíteni is fogja. Többet nem mondhat, de aki többet igérne, hippokrita volna. Érzék be tehát nyilatkozatával s higgyék el, hogy ez a leg-hazafiasabb, amit tehetnek, mert Magyarországnak újabb egyházpolitikai harcokra igazán nincs szüksége.

A kormánynyilatkozat általános helyeslést váltott ki a parlamentből, csak egy pár szélbali ifju rázta a fejét, hogy:

— Ez nekünk nem elég!

Diktálja uraságod, hogy mit írjak. Nem tetszik helyet foglalni?

— Köszönöm, én nem látogatni vagyok itt, hanem hivatalos eljárásból. Tehát először is a család fő neve: Lipáj Tihamér. Melyik a családnév?

— Lippay.

— Hát az a Tihamér micsoda?

— Az keresztnev.

— Olyan szent nincs a kalendáriumban.

Tirimir, az van, írja ön: „*Tirimir* Lipáj.“ Aztán semmi „*Husaren Rittmeister*.“ Az régen volt.

— Irhatom azt, hogy földbirtokos?

— Ha igaz, hát lehet. Hol a lakása? Nix Comitát! Az régen volt. „*Beicirk*.“ — Utitársa?

— A felesége.

— Van rá bizonyosság, hogy törvényes felesége?

— Magam vagyok a bizonyosság, a pap, aki összeesköttem őket.

— Passirt. Beirhatja ön. De most következik egy nehéz dolog. A negyedik személy: az a bizonyos *Jámbor* Katalin. Itt ön egy falsumot követett el, amikor azt írta a bejelentési lapba, hogy ez a személy a madame szobaleánya. Ez hamisítás. Valaki ráismert és feljelentette, hogy az egy markotányosné, aki hires volt a *Katona* Katka névről.

Aramicsnak csak kihullott a toll a kezéből s távra-nyitva maradt a szája. Egy új állatfajt tanult megismerni, amelynek eddig Magyarországon híret sem hallották: a „*spiclit*.“ Hát itt mindent besugnak?

Védeni akarta az igazát.

— Kérem, amióta én a Katalin leányasszonyt ismerem, az semmiféle markotányosnéi szolgáltatásban nem állt, hanem állandóan az asszonyosság körül volt, mint szobaleány.

— Van erre még önön kívül más tanu?

— Igen. Az urasági kocsis.

— Önök mind a hárman fel fognak engem kísérni a rendőrségi hivatalba.

— Behivatom a kocsisit?

— Nix hát! Hogy összebeszéljenek? Azt külön fogják előállítani, mindenkit külön kivallatni és végül konfrontálni. Tessék előremenni.

Az asszonyáságnak azt sem mondta, hogy „*Kiszitihand*.“

Natalia egymagában maradt a vendéglőben. Ott állt előtte a megrendelt ebéd, hozzá sem kóstolt. Dehogy volt kedve ebédelni. Mikor asztaltársait elragadták mellőle.

Pedig hát azok miatt kár volt aggózkodnia. Gondoskodik azokról a státusz. Tihamérnak tálal a börtönszobában a porkoláb felesége: pompás rántott levest, spenótot heringgel és valódi mintaszerű buktát, povidellel. Csakhogy ezt a finnyás ur ki nem állhatja. Nem kér belőle.

— Was? Kein Buchtel essen? — kiált föl elszönyvedve a porkolábné. Hogy ilyen vademberek is lehetnek a világon, akik a hírhedt Buchtel megvetik. Husfélélt pedig az árestáns nem kap. Bort sem kap. Ez a Vorschritt.

A másik három vallásra fogottról is lesz gondoskodva. Az őrszobában vaskályha van, azt folyvást fűtik s a pléh tetején burgonyát sütnék. Valahányszor egyik gyanús személy kijön a vizsgálati szobából, ahol kivallatták, szembesítették,

Natalia ismét elő akarta venni több ízben bevált praktikáját, személyes közbenjárásával kiszabadítani férjét válságos balhelyzetéből. Kapta a kalapját s shawiját s futott elfelé. — De a lépéső ajtajánál utját állta egy sisakos fejű uri ember, aki tudára adta, hogy a most érkezett vendégek közül senkinek a házat elhagyni nem szabad.

Igy tehát meg kellett nyugodnia abban, hogy *Tihamér*nek elküldje az uri öltönyeit a profósához.

Nem soká kellett azonban a fölött ögni-mógni, hogy mi oka lehet ennek az internálásnak, megérkezett nagyhamar annak a felvilágosítása egy uraság alakjában, aki pofonesapott kalapot viselt és hozzá zöld kabátot, sárga hajtókával, a zsebéből kandikált elő egy gyíkleső markolatja. Bemutatta magát, hogy ő *Nemoda* policáj-kommisszér, s bizonyos *Cyrrill* ur után tudakozódott.

A pap vállalta a dolgot.

— Én vagyok *Aramics* *Cyrrill*.

— Melyik az urnak a családi neve? Melyik a keresztneve?

— *Aramics* a vezetéknevem, *Cyrrill* a keresztnevem.

— Hát akkor mért írja az ur a családi nevet elől, a keresztnevet hátul? A hogy itt a bejelentési lapon áll.

— Mert minálunk, magyaroknál így szokás.

— Az régen volt. Most más szokás lesz. Ujra kell kitölteni a bejelentési ívet, ami különben is tele van szabályellenes dolgokkal.

— Kérem, méltóztassék velem parancsolni.

Az izgalom azonban már kiszivódott a t. Házból. Gróf Zichy János már ki se tért ezekre a kérdésekre, hanem csak nagy általánosságban, bizonyos filozófiai formák közti mindig elegánsan, vagdalkozott a szabadelvűség ellen. Ma is feundális, ma is konzervatív volt, de a néppártiak éppen ez tetszett s a párt talán még soha úgy nem tüntetett mellette, mint ma.

Sokkal jelentősebb volt a következő beszéd. Szivák Imre bevezetésül a néppárti kultur-heceek fölött tört pálcát, ami helyes is volt, okos is volt, de a t. Háznak nem egészen új. Ez a rész helyesléssel is találkozott, mozgást is okozott. De rendkívül beosos és szükséges volt Szivák beszédének az a része, melyben a magyar műkinészek és a régi magyar műipar maradványainak rendezetlen voltára mutatott. Azt se tudjuk, hogy mink van. Amint Vészi József egy közbeszólással találóan mondta: a *kegyelet-kataszter* nincs megcsinálva. Muzeumaikban mindent meg lehet találni, a magyar dolgokat nem. A pápukról van etnografiai gyűjteményünk, egyes vidékek kivessző magyar viseletét még fényképekben sem őrizzük. Meg kell csinálni a magyar lex Pacót, hogy műkinészeinket ne vihessék külföldre, nemzeti szellemet kell vinni muzeumaikba, össze kell írni és meg kell szerelni minden magyar műemléket és műipari készítményt, végezetül pedig appellálni kell a király szívéhez is, hogy a Bécsben őrzött magyar műemlékeket ajándékozza vissza.

Itt már az egész Ház tapsolt a nagy hatású beszédnek s mikor Szivák kijelentette, hogy *saját műgyűjteményét is felajánlja a nemzetnek*: igazán lelkes csoportok siettek neki gratulálni.

Még Hortoványi József polemizált érdekesen Veres Józseffel s aztán a vita folytatása szombatira maradt. Szombatira, mert holnap, az április 11-iki nemzeti ünnepre való tekintettel, nem lesz ülés, bár a szélsőbal ma is zajosan tiltakozott ellene, hogy ez a nap nemzeti ünnepnek tekintessék. A többség a törvényhez tartotta magát s így holnap szünet lesz. A vitát pedig szombaton folytatják s akkor az első szónok — *Szemere Miklós* lesz...

A képviselőház ülése április 10-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Wlassics Gyula, Cséhi Ervin.

A vallás- és közoktatásügyi tárca.

Kammerer Ernő előadó: Miután a részletes tárgyalásnál a súly nem az általános szempontokon,

hanem a részleteken nyugszik, midőn a pénzügyi bizottság nevében a vallás- és közoktatásügyi miniszter az évi költségvetést előterjeszteni van szerencsém és azt elfogadni kérem, csak per summos apices leszlek bátor azon ítéletekreket itálni, melyek ezen költségvetés és az előző évi költségvetés közti mutatkoznak. Mert ez mutatja azon változásokat, melyekről nekem itt első sorban beszámolnom kell. A tavalyi, kerekén 41,800,000 korona költségvetés szemben, mint idei előirányzat kikerekítve 47,800,000 korona szerepel, vagyis az emelkedés 6/5 milliót, melyet ezen költségvetés felmutat. Ha meggyeljük, hogy a fejlődő élet az egész vonalon milyen igényekkel lép fel, ha figyelembe vesszük, hogy az Európaszerte rossz gazdasági viszonyok a felelősséggel terhelt államférfiakat milyen tartózkodásra kényszerítik, ebben a csak öt és fél millió emelkedésben, hogy ez nem több, meg kell nyugodnunk. Feleltemt egyebeként, hogy a legnagyobb emelkedés ez, mely az összes tárcaánál előfordul, dacára annak, hogy a pénzügyminisztérium, a kereskedelmi minisztérium, a földművelési minisztérium tárcaájában igen nagy mérvű üzemek foglaltak hol az üzemekre fordított kiadások hasznos befektetések és gyorsan jövedelmező beruházások lehetnek. Ha mégis a vallás- és közoktatásügyi minisztérium tárcaja az, mely a legnagyobb emelkedést mutatja, holott tisztában vagyunk azzal, hogy ezeknek a tökének és befektetéseknek kamatait nem mi, hanem csak a későbbi generációk fogják igazán élvezni, ha ennek dacára mégis e tárcaánál mutatkozik a legnagyobb emelkedés, azt hiszem, ez fényesen bizonyítja a miniszter urak azon nem lakadó buzalmát, melylyel e tárcaán érdekeit minden körülmények között megvédi más érdekekkel szemben is (Eljenzés a jobboldalon). Ez mutatja azt az áldozatkészséget is, melyet a pénzügyminiszter ur és a többi miniszter urak ezen kulturális érdekeknek szentelnek. Megnyugtatom tehát abban, hogy ez az emelkedés oly nagy, amilyen a mai viszonyok közt egyáltalában lenetséges. Kérem a költségvetés elfogadását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Bevezetésül kifejté, hogy az egész magyar közoktatási rendszert az ismeretek mélyítésén és terjesztésén kívül mindig úgy tekintette és tekinti, mint a magyar nemzeti állam képtetésének, az egységes magyar társadalom kialakításának egyik leghatározottabb eszközt. Elsőrendű feladatának tekinti, hogy a magyar állam jellegét alkotó magyar táj kulturális súlyát emelje. (Általános helyeslés.) Másik rendeltetésen tétele az, hogy a magyar köznevelés politikát sohasse irányozzuk úgy, hogy az kikapcsolódjék az egyetemes műveltség közösségéből. Az ugynevezett nagy, gyökeres középiskolai reform kérdésében ma még a nemzet tanácsának nem az elhatározást ajánlja, hanem a minden oldalról való megfontolást. Foglalkozik a reformmozgalom különböző irányával, a jelzavakkal, az egységes középiskola rendszerével és a különféle középiskolák egységes jogosításának eszméjével. Ismertet a porosz és a német közoktatási kormány törekvéseit; utal arra a rendeletre, amelyben a német oszászár kimondotta, hogy a jogosítások kérdése a gimnázium, a reálgimnázium és a főreáliskola egyenlő értékének szempontjából oldandó meg és hogy az egyenlő érték elismerése módját nyújt arra, hogy mindegyik iskolának saját jellege erősebben érvényesíthessék. Magyarország már nem áll nagyon messze az egységes jogosítástól.

Most átér a miniszter középiskolai oktatásunkra s e részben a következőket mondja:

én sohasem fogok felnézni reájuk! És nem látom a sötétkék nápolyi eget és nem fogok hajózáni a lagunának. Ez szomorú.

Egyáltalán mindig volt valami olyan vágya, ami boldogtalanná tette.

Régente csak íróasztalért sóvárgott. Nagy, komoly íróasztalért, aminek a faragásait minden oldalról látni lehessen. Most, hogy ez megvolt, egyéb kívánságok gyötörték. Olyanok is, amik igen közel álltak a képtelenséghez. De az olaszországi ut nem tartozott ezek közé. Egyetlen lehetőség mindenkor éhben tartotta benne a reményt óhaja teljesüléséhez.

— Majd egyszer férjhez fogok menni, és akkor! Oh igen! Az az ur bizonyosan nászutazni akar! Is képeletben már látta azt az urat, aki büröndöket ad fel, hordároka kiabál, idegeskedik és izzad.

— Nem fogom szeretni — határozta el titkon jó előre, mert nem tetszett neki ebben a beállításban.

— Különbben is az az idő még messze van. Ki tudja, addig még a magam emberségéből is utra kelhetek!

Hanem a két arany! Nem, most az egyszer nem ámitja magát azzal, hogy félre teszi. Először is ez merőben fölösleges elhatározás, másodsor pedig nagyon kicsinyes, nyárspolgárius.

— A kishivatalnokok felesleges cselekednek így, akik nyárára ki akarnak menni Szent-Endrére vagy Rákos-Palotára. Valószínű ugyan, hogy én is odakerülök, de kerüljek oda hozzám méltó, költői módon, azaz: pénz nélkül.

Miután ezek az okoskodások végképp megnyugtatták: úgy dél felé sétára indult, zsebében a két aranytal. A belváros felé tartott, ahol a nagy, ragyogó üzetlek vannak, melyeknek kirakataiban bizonyára lát egyet s más, amire esetleg szüksége volna.

— Ejnye, de csinos kalap, — gondolta ma-

(A középiskolák.)

Nem hagyhatok említés nélkül egy, talán még ezeknél a kérdéseknél is sokkal fontosabb, nagy bajt és egy talánvalóság kérdése névelő középiskolában. (Halljuk! Halljuk!) Én megdom az utasításokat, t. Ház, hogy a tanítás mellett nevelést követeljen, hogy a vallásérkösi nevelésre és a nevelésre általában súlyt helyezzen; de magam is belátom, hogy olyan helyeken, ahol 70—80 ifjával van dolgunk, az individualis vezetés, oktatás bizony nagy nehézségekbe ütközik. (Ugy van! jobboldal.) Irigységgel nézek azokra az országokra, ahol az egyes osztályokban a tanulók számának maximuma 40—45. Egész őszintén megvallom, hogy mi — én és a képviselő urak is valamennyien — hibázunk ezen a téren, mert a felvétel alkalmával ilyen gyakran megessik az ember szíve azon a szűlőn és restelli kijelenteni az ember, hogy most már nem veszi be az iskolába a gyermeket; ennek következtében igen gyakran tagít a szabályon. Tény, hogy a talánvalóság egyike nálunk a legnagyobb bajoknak. Az egyes iskolákat, különösen a gimnáziumokat oly nagy számmal keresik fel, amely semmi este nem helyes. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) 165 gimnáziumra körülbelül 48,000 tanuló esik. (Mozgás.) Az is érdekes statisztikai adat, hogy a IV. osztályból a tanulók 25 százaléka nem tér vissza folytatni a gimnáziumot, aminek természetesen magyarázata az, hogy innen mennek a szakiskolákba, pedagógiumokba és így tovább. De igen érdekes adat az is, hogy a VIII. osztályig 31—33 százalékos jut; tehát kétségtelenül igen sok olyan elem van a gimnáziumban, a mely nem akar felsőbb iskolákba járni. Mert hiszen csak 31—33 százalékos az, amely végighalad. T. képviselőhöz, ne méltótlanság rossz néven venni tőlem, ha itt talán mondom néhány erős igazságot a társadalomnak is. (Halljuk! Halljuk!) Én azt hiszem, ha valakinek, én nekem e helyről nem szabad legezgetnem a hibákat, hanem meg kell mondanom azt is, ami talán sokaknak nem tetszik. (Halljuk! Halljuk!) Senki sem óhajtja jobban, mint én, hogy egy önálló, kezdeményezésre termelt, szívós nemzedék, olyan nemzedék, amely tud a maga lábán járni és amely minden tekintetben, mondjuk ki egész őszintén erős dereku, önálló emberekké áll, nevelkedjen ami iskoláinkban. (Általános helyeslés.) Ez okból legjobb szeretném én is, ha a kereskedelmi és ipari pályákat minél többen keresnek fel. (Élénk helyeslés.) Nálunk t. képviselőhöz, mindenki hivatalt keres. (Általános helyeslés.)

Rakovszky István: Szép szavak! Tetteket szeretném látni!

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: A szavakkal iparkodunk hatni; és hogyha talán méltóztatik bennünket támogatni Rakovszky képviselő urnak, annak kétségtelenül igen nagy beolajása van bizonyos körökre, ez szintén igen helyes és jó lesz és mindenki meg lehet elégedve, ha ő is ebben az irányban fog működni.

Rakovszky István: Köszönöm!

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: A társadalom azonban kell, hogy segítségére jöjjön az iskolának. (Helyeslés.) Mindent az iskolától várni nem lehet. A társadalmi fellegnás erősen meg kell tisztulnia még pedig különösen a munka demokratikus tiszteltetésben. (Általános helyeslés.) Töröküdni kell továbbá arra is, hogy, mikor a különböző foglalkozások érték-skáláját megállapítjuk, ne legyünk olyanok, mint eddig voltunk, hogy tudniillik odahaza a rossz szul tanul a fiu, fenyegetés számba megy az hogy

mindig talál sült krumplit készen. Nagyon jó az. Kivált reggel felé.

Natalia nyugtalanul várt a visszatérőkre; de azok csak nem jöttek; pedig már esteledett is. Egyik aggodalma a lovak miatt volt: ki abra-kolja, ki itatja meg azokat, ha a kocsist elvitték? Bárasak Tihámér előre ne küldte volna a kisebbik kocsist, meg a Pista hajdút, most azok elláthatnák a négy paradés lovat is.

(Folytatása következik.)

Szürke napok.

— A Budapesti Napló eredeti tárcaja. —

Írta: Erdős Renée.

A versért, melyet beküldött egy szépirodalmi lapnak, két aranyat kapott. Ez most izgatta. Egette a zsebéit. Nem tudta, mit kezdjen vele. Először arra gondolt, hogy könyvet vesz rajta. Egy divatos francia írónak most megjelent művét. De csakhamar más jutott eszébe. Jó lesz eltenni utazási tökének. Ez az utazási töké komoly dolog volt. Jobbára csak tervben létezett, a valóságban csak ritkán s akkor is rövid ideig. Pedig gyönyörű célja lett volna. Egy olaszországi ut minden izgalma, benyomása, ihlete fűződött hozzá. Mindazáltal sohasem nőtt nagyobbra huzsondát forintnál. Nem nőhetett. Így volt megírva róla a sors könyvében.

S mikor ezt az igénytelen nagykorúságot elérte, minden lelki-furdalás nélkül elmozdítottatott előbbi céljától és felhasználattatott egyéb, igen köznapú dolgokra.

— Goethe sem vágyódhatott jobban Olaszországba, mint én — gondolta magában keserűen — és ha elgondolom, hogy hiába! Oh a sixtusú kápolna Sybillát sohasem fognak lenézni reám s

gában és megállt egy rózsákkal díszített, lenge, áttört alkotmány előtt. Csak úgy nézte, mint olyan dolgot, amit a más számára talál szépségnek. Tudta, hogy az ő komoly ruháéhoz, simára fésült, szorosa font hajához az ilyesmi nem illenek. Hát ment tovább.

Egy műkereskedés kirakatában gyönyörű dolgokat látott. A többek között egy íróasztal-órát bronzból, amit két meztelen cherub tartott. — Ezt megvenném, de bizonyosan nagyon drága — elméledett szomorúan.

Egy zománcos kagyló, melyből egy zöld testű Nereida bujt elő: szintén tetszett neki. Ezt már erősen akarta is és közel volt ahhoz, hogy bemenjen a boltba és megkérdezze, mennyibe kerül? De idejekorán eltört vett magán és eltávolodott a kirakattól, utolsó vágyó pillantást vetve a borzashajú habléány felé.

— Ezek a harisnyák szépek — konstátálta ismét egy divatkereskedés előtt. Csakhogy túlságosan tarékák. Ott vannak másformák, de ezek is primadonnáknak valók. Hanem ezek a himzettek igen izlensesek.

Még sem tudta elhatározni magát, hogy vegyen belőlük, pedig már nyugtalanodott a hosszú tétozás miatt. A két arany egyre túrelmetlenebbé tette. Csak nem fogja hazavinni?

Szerencsére ismerős akadt elébe. Kollega, jó pajtás, azt karongfoga.

— Mit kószál?

A fiu ünnepléses komolysággal felelt, mialatt kicsapta a havelokja bal szárnyát, hogy a nyak-kendője jobban lássék.

— En csak járok. Kergetek valamit. Valami gondolatot, egy témát. Megyek utána.

Szinte látom, szinte érzem, itt van a közlemben. Hallom a szárnysuhogását. Ezeket mondva élénk pillantásokat vetett a tulsó oldalra, ahol kecsesen felfogott ruhával, könnyed sühogással libbent tova a gyalogjárón egy, nagyon szöke tündér.

majd iparos pályára, vagy kereskedelmi pályára fogjuk adni (Általános élénk helyeslés.) Ez egy beteges az ami társadalmunknak. Sőt az is meg van, hogy elhisze és majdnem konvencionális hazugsággá vált már, hogy a magyar ember nem való kereskedelmi pályára; nem is akarom említeni, hogy azt is mondják: urnak nem való a kereskedelmi pálya. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Hat, t. képviselőház, ezek igen beteges felfogások, amelyek ellen teljes erővel küzdeni kell. És nekem ilyen jó és szép emlékekben van Buánovics Sándor t. képviselőtársamnak egy igen szép beszéde, melyet Kassán a kérdésben tartott, amidőn egyenesen appellált a szülőkre abban a tekintetben, hogy a kereskedelmi és ipari pályákat is keressék jól gyermekeikkel és sokkal okosabb dolog itt jó megéltést, existenciát biztosítani, mint a hivatali pályán nyomorogni, sokkal helyesebb a nemzetnek gazdasági értékeit nevelni, mint hogy a legkisebb 1000—1200 koronás állásra 3—40 pályázó is jelentkeztek. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Azt gondolom, t. Ház, ha a társadalom segítségünkre jön, ha azt fogják látni, hogy az előkelő körök is szívesen adják gyermekeiket ezen pályákra, ha azt látják, hogy a kereskedelmi és ipari foglalkozás éppen olyan tisztelt, mint aminő ma az ügyvédi vagy bármilyen más foglalkozás (Zajos helyeslés jobb- és balfelelő. Egy hang jobboldal: Földbirtokei), akkor, t. képviselőház, itt olyan társadalmi átalakulás fog végbemenni, amely nélkül én nem hiszem, hogy a nagy magyar társadalmi egység megvalósítható. Ezek igen szép frázisok, de mindaddig nem egyebek értékeltül szövegnek. (Általános, élénk helyeslés és tetszés.)

Ne méltóztassék azt hinni, t. képviselőház, hogy én csak a gentrynek akarok leckét adni, hogy fiait hogyan nevelje. Nekem e téren egészen szomorú tapasztalataim vannak — nem tudom, hogy a t. képviselő urak tettek-e ilyen tapasztalatokat — hogy nagy kereskedelmi és ipari óceán birtokosai, akiknek a kereskedelmi és ipar terén előkelő nevük van, egész törekvésüket odairányítják, hogy gyermekeikből vagy fiáskális legyen, vagy hivatalnok.

Vészi József: Monoklit tesznek a szemükre!
Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Ez szintén olyan társadalmi hiba, amely hibára erről a helyről, azt hiszem, szükséges rámutatnom. (Általános élénk helyeslés.) En hiszek abban is, hogy az iskola képes a társadalmi világnézetet alakítani. Ha teljes erővel és céltudatosan dolgozunk, úgy maga az iskola képes egy nemzet, egy nép lelkébe újabb és újabb eszméket bevenni. De igen t. képviselőház, csodákat az iskolák sem művelhetnek. (Igaz! Ugy van!) Gyors lejárata sikerrel éppen nem dolgoztunk akkor, ha a társadalom, a felnőtt társadalom nem siet az iskolák segítségére. Mert különben itt folytonos circulus vitiosus áll elő. Tegyük fel, hogy az iskolák egészen tökéletesek és jók, — ezt természetesen nem szabad felténnünk, magam sem tartom olyanoknak — ahol a munka demokratikus tiszteletet hirdeti, ahol felekezeti különbség nélkül az egyén értéke az, amely megbecsülést nyer. Ebben az esetben is, ha a társadalmi feltevéseket a gentry magyokat minduntalan erővel közel gyomlálja, a haladás csak igen lassu tempóban történhetik és nem úgy, amint az hazánk és nemzetünk érdekében kívánatos volna. (Élénk helyeslés és tetszés a jobb- és a szélsőoldalon.)

Ezután a szakiskolai oktatásra tér át a miniszter s ismerteti intézkedéseit e részben. Szól a szakiskolai felügyelőről, amelyet újabban hatóságosabbá

akar tenni. Foglalkozik iparművészeti iskolákkal, amely a kor színvonalán áll. Majd a népoktatásról beszél a miniszter; felsorolja a népiszkolák és a tanítók számát.

(Felekezeti kérdés.)

Érdekes volna az az adat is, hogy a különböző nemzetiségek miképpen oszlanak meg, de ezzel most nem foglalkozik.

Rakovszky István: És a vallás szerint?

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Nem tudom, mit kíván a t. képviselő ur?

Thaly Kálmán: A felekezeteket bolygatja, hagyjuk ezt!

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Az a baj t. képviselő ur, hogy mindig ezt keressük. Igen is vallások legyenek, de ne keressünk mindig felekezeti választásokat. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőoldalon. Nagy zaj a bal- és a szélsőoldalon.)

Olay Lajos: Magyarok legyenek. Az a nevelés érdeke.

Förster Ottó: Vagyunk olyan magyarok, mint ti! (Folytonos zaj.)

Olay Lajos: Ha így beszéltek, nem vagytok! (Folytonos zaj.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Eppen a t. képviselő urak pártipajzi azt az igénytelen rendeletemet, melyet neureg kiadtam s amelyről szólni most akarok, oly nagyon megtámadták és azt méltóztattak mondani, hogy én megcsoda borzasztó dolgokat csinállok, merényletet követek el és más ilyenféle kijelzésekkel illeltek ezt a rendeletet. Miért? Azért, mert én előttem a népnevelés terén az legeg és azt szeretném, hogy a hároméves kortól a huszéves korig szervesen keresztültű nemzeti népnevelésben részesüljenek a gyermekek. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Szeretném, hogy 3-tól 6 éves korig magyar kisedővodákban legyenek, 6 éves kortól 12 éves korig magyar népiszkolákban, a 12 éves kortól 15 éves korig gazdasági ismételő iskolákban s 15 éves kortól 20 éves korig az ifjúsági egyesületekben. Ez az amit oly nagyon megtámadtak, hogy a magyar ifjúság ifjúsági könyvtárak, felolvasó- és daloskörökben hazafias szemlélet vezetés mellett tovább képeződjen. (Zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Azt mondják, ez megint egy felekezeti nélküli szerződés. De csak nem csinálnak még egy postchoiarai intézményből is felekezeti intézményt. (Élénk helyeslés jobbról és a szélsőoldalon.) Ennek ott egyáltalában helye nincs. (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőoldalon.) Egyenesen benne van az alapszabálytervezetben, hogy a vallásokról tekintettel kell lennie, de, hogy a felekezeti különbségeket már ezekben az egyesületekbe is bevigyük, annak helye nem lehet. (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőoldalon. Nagy zaj a baloldalon.)

En a magam hatáskörében szolgálom a magyarországi ügyét és szolgálom ennek a hazának és még a nem magyar anyanyelvű honfitársaink érdekében is, mert azt tartom, hogy ez az ország csak akkor lehet virágzó, csak akkor lehet boldog, ha itt a magyar faj uralkodik (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőoldalon. Élénk jelkiáltások a baloldalon: Ezt senki sem vonja kétségbe. Mi sem akarunk mást!) és a magyar nyelv a kulturális tulsybi biztosíték. (Mozgás balról.) En nyitán beszéltek s mondom, hogy nekem nagyon rosszul esett az, mikor ily intézményt megtámadtak. Különösen arra is sulyt he-

lyeztem hogy nemcsak az állami iskolák növendékei léphetnek be ezekben az ifjúsági egyesületekbe, hanem azt akartam, hogy ha egy községben különböző iskolák vannak, ott is lehessen egy ifjúsági egyesületet alkotni például egy zenekart, amelynek senki sem fogja kifogásolni, ha az egyes templomokban működik. Abszolút sejtetem sem volt arról, hogy azt felekezeti szempontból meg lehet támadni. Hanem, hogy ebből az intézményből valami felekezeti karakterű intézményt csináljunk: arra nem vállalkozom. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőoldalon.)

T. Ház! Tárcaim igen széles körűl fogva teljesen lehetetlen és a bevezető beszéd kísértetiesen éppen nem lehet mindenre kiterjeszteni, csak röviden jelzem azt, hogy a törvényhozás aktuális teendői közé fog tartozni, a kisebb javaslatoktól eltekintve, a jogi oktatás reformja, (Helyeslés.) amelyre vonatkozólag most az igazságügyi hatóságok, az ügyvédi kamarák, a bíróságok és a fenntartó testületek véleményét várjuk. Remélem abban a helyzetben leszek, hogy rövid idő múlva a törvényjavaslatot a t. Ház asztalára letegyem.

A másik lesz a tanítói nyugdíjtörvény, amelyre nézve csak azt varogok bátor megjegyezni, hogy a törvény, mely a tanítók nyugdíját rendezti és szabályozza, nem azt mondja, hogy tartozik a miniszter új nyugdíjtörvényjavaslatot előterjeszteni, hanem csak azt, hogy egy új matematikai mérleget tartozik előterjeszteni. En azonban óhajtának egy egészen új nyugdíjtörvényjavaslatot előadni. De már most, a mostani matematikai mérleg alapján is előre mondhatom, hogy mindazokat az igényeket, amelyeket az egyes tanítótestületi kérvények támasztanak, kielégíteni nem tudom, de némely tekintetben javítani tudok a mostani állapotokon.

Természetesen kötelességem tartom, a felzárólatokra úgy, mint eddig is, tárcaim minden költészetének tárgyalásakor reflektálni; reflektálni azokra, akik lényegesen, Most nem is olytalmot tovább.

Az hiszem (Halljuk! Halljuk!) a jelenléti országgyűlés a közgazdaság jegyében él. Nemcsak itt, de világszerte a közgazdasági kérdések uralkodók. Erős hitem, hogy a közgazdaság jelleg után a kulturális kérdések jellege következik. A nagyarányú közmívelődési akcióknak a néplélek etikai törvényeinek, nemzetünk missziója visszautasíthatatlan követelményeinek fogva feltétlenül be kell következnie. Adja a gondviselés, hogy közgazdasági fejlődésünk és megteremtésünk mielőbb lehetővé tegye, hogy a nemzeti kulturális ideáit nagy eszközökkel is szolgálhassa. Hála Isten, a kulturális célok és ideák ma már nem egyeseknek kizárólagos privilégiumai, nem is egyes szaköröknek tulajdonosai, hanem a nemzeti nagy értelmiség közkincsai. Arra van tehát szükség, hogy ezeknek a nagy céloknak nagy eszközök is álljanak rendelkezésére. En bizon nemzetem életében, szívósságában és abban, hogy feladatát és misszióját átérti, hogy közgazdasági fellendülésével arányosan azokat a nagy eszközöket is a kulturális célok szolgálatába tudja bocsátani. Mert a nemzeti állam és a nemzeti társadalom csak akkor jelentenek igazi erőt és igazi tartalmat, ha a nemzeti államnak büszke épületét a magyar kultúrának a gloire-ja vonja körül. En bizon nemzetemnek nagy hivatásában, hogy a békének ebből a nagy harcából, a kultúrának e háborújából diadamasan fogunk kikerülni és hogy ez így legyen: küzdünk lelkesen, öntudatosan, felekezeti- és pártkülönbség nélkül. Ajánlom a költészetet elodagásra. (Hosszasan tartó, élénk helyeslés, éljenzés és taps jobbról és a középen.)

— Inkább tartson velem és beszéljessünk. Nézze, a témája úgy is bement a cukráshoz.

Bizonyosan várja ott valaki.

A költő sóhajtott és hallgatott, titokban nem jót kívánva az írónasszonyok megfigyelő képességének.

— Nekem két aranyam van, itt, a zsebemben, képzeld csak!

— On egy gazdag lény, óh poetessa, ónt komolyan kell venni.

Kiérték a kórutra, ahol tarkán zsi bongott a nép, csilingelt a villamos és hatalmas hó-hókat üvöltöttek a bérkocsisok!

— Csinos hangyabok! — nagyképekődött az ifjú — nézze, ezt az asszonyt ismerem.

Nagy, Brunhilda-termetű asszony ment el mellettük. Mosolyogva köszönt oda az írónak, aki tüntető hidegséggel emelt kalapot előtte.

— Látta, poetessa, hogy nézti? Így tudnak nézni ezek az asszonyok. Most azt hitte, mindjárt elszédülök. Van eszemben! Majd megtanítom!

— Hát mi baj van vele?

— Semmi, csak komédiázni akar egy kisé. De az nem megy. En az ilyesmibe nem megyek bele. Annak már vége. Huszéves koromban még hajlandó voltam. De ma! Nagyságos asszonyom, jó lesz, ha szépen megpuhul és az aranyos szarvascsákát behuzza egy kisé. Nézze meg az ember!

Ugy tett, mintha komolyan dühös volna, de a leány jól látta, hogy csak mesterkedés az egész.

— Maga még ráérne ilyen elveket tűzni maga elé, — mondta neki komolyan — maga még erre nem ért meg. Ehhez még nem elég nagy. Eppen nem válnék szegényére egy kis komoly elragadtatás. Mit csinál majd később, nyegenéves korában, amikor már igazán lesz valami? — Micsoda! — kiáltott fel amaz, láthatólag sértődötten. — Akkorra lesz három nagy gyermekem, meg egy szép, kővér feleségem; az egész

dologgal ennyit se törődöm, ni! Csettintett a hüvelykujjával és folytatta:

— Szerelm! Hát azt hiszi, szeretnek ezek az asszonyok? Vagy egyáltalán akarnek szeretni? Ezeknek csak egy kis ártalmatlan szórakozás kell! Mit gondol, hiszen becsületesek! Es van férjük, hát könnyű nekik minden. De azért jó volna, ha valaki megbolondulna értük az epedéstől és vágyakozástól. Azt szeretik. Az igazja és melegíti őket. Annyi bün sincs ezeknek a szerelmében mint amennyi ösztönök. Szeretnek szépen írni, lázongó vallomásokkal teljes leveleket kapni, amiket a fűzőjük alól szedgetnek ki olyankor, mikor a férjük nincs otthon. És válaszonak is rá, még pedig milyen meghatóan! A parfümös papír csak úgy fénylik a hitvesi kötelesség magasztos sugaraitól! Ha az ember nem látna benne a sok iráshibát, sirva fakadhatna a meghatótságtól. No lássa! Mindég csak a gyermekeiket emlegetik. Oh a kedves kis ártatlanok! Meg a férjüket! Hogy vinné el őket az ördög. Vigyázzon, a villamos.

Mintán így könnyített magán panaszokkal, megint visszatért a jökevede.

Össze-vissza fecesgett mindent. Sok pletykát tudott színeszőkről, meg újságírókról, azokból mondott el egyet-mást.

— Milyen élet ez! — sóhajtott fel a leány és vágyva gondolt a szük kis tanya négy kopár falára, ahol az élete folyik szépen, csendben, simán, örökös álmok, vágyak közepette; mélységes, titkos, sejtelmes várakozásban...

— Addio, poetessa, ime ön itthon van.

— Itthon.

Felrezzent. Elbueszott. Sietve futott fölfelé a lépcsőkn. Szerette most már a nagy, mogorva bérháznak meg a köveit is; szerette a lépcsőket, a fehér légszuszupákat a folyosókon; a maga portáját, a kis konyhát, ahol az öreg asszonya szorgoskodott, a két kis diszletlen szobát, főnyereg kefélt parkettjével; a maga otthonát, a oszondjé,

a kényelmét, a tisztaságot, amely körülvette a szegénységét is...

— Léna, itthon vagyok és az aranyak is viszszaajóttak. Látod, nincs ebben az egész nagy fényes városban semmi, amire nekem szükségem volna. Bizonyisten, Léna...

Hirtelen elhalgatt és lecsüggesztette a fejét. A nagy meglepédestől hirtelen megakasztotta valami.

Az öreg asszony megértette hirtelenében és visszatért a szót.

— Hoztam a csarnokból violát. Még drága, mert kevés van. Oda is a virágkereskedésből viszik.

A jövő héten annyi lesz a pünkösdi róza, hogy megtöltheti vele az egész erkélyt. No hát, min tőri megint a fejét? Mért nem beszél már? Most megint micsoda bolondság jutott az eszébe? No már régen nem volt rossz napja, hogy megint előlről kezd? Hogy azt a bolond szerelmet az, aki kitalálta, tartotta volna meg magának! (Hogy rosszabbat ne mondjak.) Mert tudom, hogy mindig az keseríti.

Dohogott körülötte, szedte le róla a kabátját, a kalapját, keztyűit, aztán kicsoszogott a szobából.

A leány akkora már ott ült a kis kép előtt, amit titkos óráiban úgy el tudott nézegetni.

— Te — szót hozzá újra, mint már annyiszor — ha megmondandó egyszerű nekem: miért nem akartál szeretni! Ha megmondandó? Miért? Miért?

A két kezét rászoritotta a könnyes szemőire és elhalgattott, mintha csak a feleletre várna. De hát hiába.

Az a darab papír nem mondott semmit. Rajta továbbra is ott maradt a kép, egy férfi nyugodt, hideg fej, szürke, konokul hallgató szemekkel, egy kisé — nagyon kisé — mosolyogva.

(Egy kis vihar.)

Veres József tudatában van annak, hogy kényes hirt penget meg, amidőn egyházi ügyet hoz napirendre. Magyarország is sok vért követelt a felekezetek közötti különbség s még sincs rendezve az egyház és állam közötti különbség. Az 1848: XX. megadja az általános irányelveket e téren, de a fontos kérdések részleteiben megoldatlanul maradtak. A 48: XX. azt mondja ki, hogy az állam egyformán segítse valamennyi egyházat tanügyi ügyeiben. Ha azonban, félszázad elmúltával, amikor a politikai, közgazdasági és társadalmi viszonyok egészen megváltoztak, amikor a 67-es kiegyezés által a kormány Bécs befolyásához van kénytelen és Rómából szentkezelt felekezeti túreltelenséget... (Nagy zaj és felkiáltások a néppártban: *Az már nem áll!*)

Rakovszky István: A ki állit, bizonyiton! (Ugy van! Ugy van! a néppártban. Folytonos zaj.)
Zboray Miklós: Ez a felekezeti igazság! (Ugy van! Ugy van! Felkiáltások a néppártban: Bizonyiton! Kérvetjük, hogy bizonyiton!)
Veres József: A t. képviselő uraknak szivesen megmondom, hogy mire gondoltam, mikor ezt állítottam. Pápa enciklikák beszélnek az eretnekek üldözéséről. elnyomásáról, kurtásáról...

Rakovszky István: Hol, kérem? Tessék citálni! (Folytonos nagy zaj.)
Veres József:... pápai enciklikák nevezik mélyen a protestantizmust. (Ugy van! a szélsőbaloldalon. Nagy zaj a néppártban.) Ez pedig nem türelmek a jele. (Nagy zaj és mozgás a néppártban.)

Rakovszky István: Hát csak önök türelmesek? (Nagy zaj.)
Veres József: Ha mi is türelmesek lennének, (Zaj a néppártban.) és ha önök is türelmesek volnának, ez bizonyára nagyobb üdvére volna az országnak, mint a túrelmetlenkedés. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: Ez már mégis sok; szabad egy vallást így megfájdítani és nem bizonyítani! (Nagy zaj a néppártban.)
Csernoch János: Ezt nem tűrjük! (Zaj a néppártban és a szélsőbaloldalon.)
Elnök: (Csenget.) Csendet kérek.

Veres József: Ha, t. képviselőház, közvélemény... (Megujuló zaj a néppártban.)
Rakovszky István: Az a türelmek, hogy az egyházi vagyont szekularizálják! (Nagy zaj.)
Elnök: T. képviselő urak! Méltóztassanak... (Nagy zaj és felkiáltások a néppártban: Mi nem rágalmazunk senkit, ne rágalmazzanak minket sem! Elnök felkiáltások a szélsőbaloldalon és a jobboldalon: Halljuk az elnököt!) A rendes vitaközös során méltóztassanak a differenciákat elintézni, de nem beszélgetés és körbeszólás alakjában. (Helyesítés jobbtól. Zaj a néppártban.)

Veres József: Ha méltóztatnak megvárni, hogy mit mondok az 1848-iki törvényről... (Nagy zaj a néppártban.)
Rakovszky István: Azt mondta, hogy Rómából szitják a felekezeti harcot, ez pedig nem igaz! (Nagy zaj a néppártban. Elnök csenget.)
Veres József: Mikor a közvélemény... (Nagy zaj a néppártban.)
Elnök: (Csenget.) Csendet kérek!

Rakovszky István: Bizonyiton de mindjárt! (Ugy van! a néppártban.) Meglátjuk a kiegyezésnél, hogy hol állunk, az kell nekik, meg a szekularizáció!
Elnök: (Csenget.) Kérem a képviselő urat, sziveskedjenek a szónokot meghallgatni.
Zboray Miklós: Lehetetlen! (Nagy zaj és felkiáltások a néppártban: Ne bántsa a katolikusokat, vagy szabad ebben a házban a katolikusokat bántani?)

Olay Lajos: Kérem az elnököt, várja meg a szólásszabadságot. A házszabályokhoz kérek szót. (Helyesítés a szélsőbaloldalon. Zaj a néppártban.)
Elnök: A jobb- és baloldalon: Halljuk az elnököt!
Rakovszky István: Ezt nem tűrjük! (Nagy zaj a néppártban.)
Olay Lajos: A házszabályokhoz kérek szót!
Elnök: Olay képviselő urnak most nincsen joga szólani. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)
Zboray Miklós: Ez nem párkerés!
Rakovszky István: Ne sértessenek és ne gyanúsítsanak senkit! (Nagy zaj a néppártban.)
Zboray Miklós: Ne dobják közénk a felekezeti üszköt! (Mozgás a szélsőbaloldalon.)
Rakovszky István: Kérünk öt perc szünetet, hadd hozza ide azokat az enciklikákat! (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)
Elnök: Csendet kérek, t. képviselő urak! (Halljuk! Halljuk! Mindenkinek szabadságában áll az itt elmondottakat megcáfolni. (Ugy van! jobbtól.)
Papp Zoltán: Helyes, tessék azután cáfolni!
Zboray Miklós: Nem cáfolni, de bizonyítani kell. Tessék bizonyítani azt, amit mondott. (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)
Elnök: T. képviselő urak! Lehetetlen, hogy a képviselő ur a felszólalásoknak eleget tegyen, mikor nem engedik szóhoz jutni. Tessenek a vita szabadságát tiszteletben tartani, (Elnök helyesítés a szélsőbaloldalon.) és legyen meggyőződve... (Zaj a bal-középen. Elnök csenget.)
Rakovszky István: Aki állit, az bizonyiton!
Molnár János: Ez aztán a békéltető politika! (Folytonos nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)
Zmeskál Zoltán: Ha az elnök széken protestáns ülne, nem engedné meg ezt! (Mozgás jobbtól.)
Elnök: Zmeskál Zoltán képviselő urat ezen kijelentéséért rendreutasítom. (Helyesítés a jobb- és szélsőbaloldalon. Zaj a néppártban.)
Veres József: T. képviselőház! Távolról sem

volt szándékomb, bárkit is vallási meggyőződésében érzékenyen érinteni.

Molnár János: A pápát sértette! (Ugy van! a néppártban.)
Veres József: Engedelmet kérek, hadd mondjam hát meg, mire alapítottam nyilatkozatomat, alapítottam azt a sillabusz feléleire, amelyek között találnak a képviselő urak nagyon sok olyant, ami más felekezetek iránt a túreltelenség jele. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Zaj a bal-középen.)
Molnár János: Aikor minden dogma felekezeti elleni igazgatás!
Veres József: Az egyenjogúsítás és egyenlő fehérviseles nincs keresztülvéve. Előfordul az is, hogy sok helyen a kegyur más valláshoz tartozik, mint a hívők. Mással megtörténik, hogy protestánsokat ki-zárnak a szavazásból vallási ügyekben, míg a katolikusokra ez nem vonatkozik. A protestáns fizet egyházi adót, a katolikus nem, s így nem csoda, hogy az előbbieket felekezetielleni lesznek.
Rakovszky István: Minek szavaztat meg! (Zaj.)
Veres József: A kormány jóindulatu támogatását és azt kéri, hogy hallgassa meg a felekezeteket, s az egyenlőség elvei szerint egyenlő bánásmódban részesítse valamennyi felekezetet. Távol van tőle, hogy a felekezetek között a békéltetés magvát hintse el, nem is kívánja a szekularizációt, de az 1848: XX. törvények végrehajtása a túgeltelenségi párt követelése de feladata a szabadelvi kormányának is. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

A képviselőház utasítja a kormányt, hogy az 1848. évi XX. t.-c. 2. és 3-ik szakaszainak szem előtt tartása mellett, az egyenjogúság és egyenlő fehérviseles elvnek részletes alkalmazásáról a magyar állam érdeke és a felekezetek törvényes önkormányzati jogainak tiszteletben tartása mellett s a hitfelekezetek meghallgatásával, a legközelebbi ülészek alatt adjon be törvényjavaslatot.

(Az 1848: XX.)

Szentiványi Árpád: A közoktatásügyi tárca alkalmából nem érzem szükségét annak, hogy adandó szavazatom megindokoljam, mert bizalommal viseltetvén a kormány iránt, a költségvetési helyeslőg tudomásul véve, általában és részletekben elfogadom. Nem is szólhatom volna fel de az 1848: XX. törvények ételebtelepítése tárgyában majdnem minden képviselő felszólítást kapott választókörletéből, én nemcsak választókörletemből, de az ország különböző helyeiről kaptam is szólítást, hogy az 1848: XX. t.-cikknek annak szellemében való végrehajtását sürgeessen. En rávan szemmi beütással nincsenek ezek a felszólítások, én a magam részéről ezekre — egész őszintén kimondom — mit sem adok, mert nem helyeselhetem azt hogy a képviselőt kivülről beolajozzák. (Felkiáltások a jobb- és a baloldalon: Igaza van!) mikor az utastási rendszer megszűnt. Nem helyeselhetem ezt annak kevésbé, mert ma az 1848: XX. t.-c. ételebtelepése tárgyában, holnap egy más törvényjavaslat tárgyában mellette vagy elene fognak felszólítások érkezeni. Ha ezeket figyelembe vennék a képviselők, akkor a jogos vezetők kezéből ki volna véve az ország vezetése és egyes választók körébe lenne léteve, azt pedig az én fellegóságom szerint alkotmányos országban helyeselni csaknyagon nem lehet. (Igaz! Ugy van! jobbtól és a középen.)

A kormány segítségére jött intézeteinknek és felemelte az államsegélyt. Igaz, hogy azt is mondatom, hogy ez olyan homeopatikus adagban történt, azt is mondatom, hogy olyan lassu lépésekben, hogy ezzel a felekezeteken segítve nincs, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) de jóakarattal tapasztaltunk mindig. (Mozgás a néppártban. Egy hang a néppártban: Csak mi katolikusok nem tapasztaltunk!)
Molnár János: Meg is érdemeltük!
Rakovszky István: Tipornak a katolikus miniszterek minket! (Zaj.)
Szentiványi Árpád: Ezen bevezetésem után (Halljuk! Halljuk!) én ugy a magam, mint több szabadelvűpárti képviselőtársam megbízásából azon kérelmet intézem a közoktatásügyi kormányhoz, méltótlások figyelembe venni azt, hogy a legnagyobb bajunk ott van, hogy vannak egyházak, ahol államadójának két söt háromszáz százalékát fizeti a felekezeti tag egyházi adó omen. Engedelmet kérek, ezt nem bírhatja ki. Ebben a tekintetben a kormányt kérjük, jöjjen támogatására a felekezetnek, mert hiszen ez a felekezet ugy a magyarság érdekét, mint a magyar alkotmányt mindg lementartani igyekezett, védbástyája volt annak. (Tetszés.) En tehát arra kérem a t. kormányt, vagy egyszer s mindenkorra adjon egy olyan öszveget, amely által a protestáns egyházak, felekezetek magukat fenntarthatuk — protestáns felekezetek alatt értem ugy a reformált, mint az ágostai hitvallás, valamint az unitárius egyházat. — vagy ha a jelen viszonyok közt ez nem volna lehetőséges adjon törvény által biztosított nagyobb évi dotáció a felekezetnek. Azért kérem, hogy törvény által biztosított nagyobb dotációt adjon, mert a jelenlegi körülményben ugyan megbizom, hogy a jövő évben is meg fogja adni, de bekövetkezhetik az az idő, — Magyarország megtörténhetik minden, — hogy jön olyan kormány, amely azt megtagadja és akkor a felekezetek nem fogják tudni magukat fenntartani. Ezt a kérelmet intézem tehát a t. kormányhoz, egyben kijelentem azt is, hogy Veres József t. barátom határozati javaslatát nem fogadhatom el. (Helyesítés jobbról és a középen.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. képviselőház! En nekem az 1848: XX. törvények keletkezésének történetéről nézve itt vannak az öszses történelmi adataim, tehát ha bármely irányban szükséges lesz, én természetesen ezekhez fogok fordulni. Csak annyit akarok ez alkalommal a

t. képviselőháznak tudomására hozni, ami szorosban a feletett kérdésnek köréhez tartozik.

Határozott meggyőződéssem és a kormányé is az, hogy az 1848. évi XX. törvények 3-ik §-a betű szerint végre nem hajtható. Communis opinio doctorum ez, és erre nézve hivatkozom nem kisebb auctoritásra, mint Kossuth Ferencre. Ó maga is tiltakozik az ellen, hogy ez a törvény szó szerint végrehajtsák.
Olay Lajos: A párt is ezt mondta!
Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: De én magának a törvénynek létrejötte alkalmából figyelmébe ajánlom mindenkinek, aki azt hiszi, hogy a szekularizációt akarja az 1848-iki törvényhozás, hogy Szeiczovszky János pécsi püspök, Ocskay kassai püspök, Fogarassy szkodari püspök, gróf Cziráky János felszólalás után, a protestáns főrendek közül Tihanyi Ferenc temesi gróf, gróf Teleki Domokos báró Vay Miklós koronaőr, megnyugtató felszólalására egyeztek bele a főrendek a 3. §-nak változatlan elfogadására. Az egyes beszédek nem olvasom fel, de itt valamennyien tiltakoztak a szekularizáció ellen, sőt a fogarassy püspök indítványt tett, hogy egy toldás létesse a 3-ik szakaszhoz, hogy az egyházi és iskolai szükségletek annyiban kielégítesenek, amennyiben az egyház saját javadalmából és erejéből nem képes ezt a kérdést megoldani. (Igaz! Ugy van! a néppártban.) Ugy-e bár t. képviselőház, ez a történelmi igazság? (Igaz! Ugy van! a néppártban.) Tehát az mind tevése belemagyarázás, hogy amikor az 1848. XX. törvényeket megalkották, a szekularizáció lebegett volna a törvényhozás szeméi előtt. (Ugy van! a jobboldalon.)

Nekem egy határozott történelmi adat van a kezemben. Nem kisebb emberre, mint Kossuth Lajosra hivatkozom, akinek van egy magánlevele, amelyben azt írja, hogy éppen azért, mert nem akartuk, hogy a szekularizációs törekvés diadalra jusssanak, éppen azért akartuk ezt az elvi kijelentést tenni az 1874. IV. törvényben, de a részletes törvényre akartuk bízni az egyházak meghallgatásával a további szabályozást. Böles, politikailag is igen helyes gondolkodás, amely Kossuth Lajost is vezérelte.

En ugy fogom fel a törvény szellemét, hogy az állam a bevett felekezeteket ugy egyházi, mint iskolai szükségleteire nézve, amennyiben erőforrásai arra elegendők, tehát ugyanazt mondom, ami Fogarassy püspök módosítványban volt, igemis támogatása. (Általános helyeslés.) Az állam eddig is ugy fogta fel a törvény szellemét és a törvényhozás is, mert erre budgettörvények vannak, tehát a budgettörvény ugy fogta fel a törvény szellemét, hogy az államba bevett vallásfelekezeteket fokozatosan segítette ugy iskolai, mint egyházi szükségleteire nézve, de részben külön törvényekkel is intézkedett; így például a tanítói korpótlékről, a lelkesítő illetmények kiegészítéséről külön törvényei léteznek, amelyek az 1848: XXX. törvény cikk 3-ának általam interpretált szelleméből vannak véve. Itt vannak továbbá a költségvetésben egyes tétel, az egyházi segélyek, az egyházi alapok egyrapitása, a középiskolai fenntartási, építési segélyek neve ome, tehát nem a kormány, de a törvényhozás maga a törvényekben ment segítségére éppen a bevett vallásfelekezeteknek. (Elnök helyesítés a jobboldalon.)

A kormány és a törvényhozás ezentul is kötelességének ismeri a bevett vallásfelekezeteket támogatni, az állam pénzügyi erőjéhez képest. (Általános helyeslés.) Természetes, hogy ezeket az igényeket fokozatosan igyekszik kielégíteni és aki mást mond, az nem mond igazat és hipokrita, aki azt állítja, hogy egyszerre minden terhet az állam vegyen át és hogy minden igény egyszerre elégítethi ki. (Elnök helyeslés a jobboldalon.) Söt tovább megyek, t. képviselőház, mert azokkal az adózási viszonyokkal bebátom logialkoztam, boldogult Szilágyi Dezsővel számtalanszor megbeszéltem a protestánsok adózási viszonyait, az csaknem türhetetlen, hogy 250—300 percent adót rojnak a hívőkre, én nemcsak a magam, de a kormány nevében is kijelentem, hogy különösen méltányos figyelemmel az egyházak hívőinek megterhelési viszonyaira a segély adásának kérdésével, az állam pénzügyi erejét mindig szem előtt tartva, a kormány logialkozni fog. Kérem ezt megnyugtató tudomásul venni és méltótlások elbinni, nincsen ennek az országnak egyházpolitikai küzdelemre szüksége. (Hosszantartó általános élnék helyeslés): nekünk öszterattásra és erőre van szükségünk. (Általános élnék helyeslés.) En saba sem vettem észre azt, hogy valamelyik katolikus polgártársunk rossz néven venné, ha a protestánsoknak állami és egyházi szükségleteikhez az állam hozzájárul és én a legnagyobb politikai bünek tartanám ezekben a kérdésekben a jó békét és a békés egyetértést megvárni. (Általános élnék helyeslés.) Kerülni kell minden félreértést arra nézve, hogy némelyek mondhatják, hogy anyagi érdekek előtérbe állításával akcióit indítanak. Nagy, általános politikai érdekeket tényleg anyagi kérdésekkel nem lehet lebillioselni. (Helyesítés a jobboldalon és a középen.)

Adja isten, hogy olyan helyzetbe jöhessünk, hogy az igényeket fokozatosan ki is elégíthessük. (Hosszantartó általános élnék helyeslés.)
Gróf Zichy János: A nemzet kulturális fejlődésének alapja a vallás és az erkölcs. Az e nélkül való kultura visszafejlődés. Valódi műveltség az idealizmus kultusza, míg a mai liberalizmus az ész kultuszát tűzi ki maga elé. A szabadelvi politikában sokszor hiányzott a kötelességért. Majd az igazság nevére esik tér át, amelyet ateizmusra nevelnek, akár csak Franciaországban. A vallás iránti tisztelet évről-évre csökken s ezzel kiesbeddik az erkölcsiség is. A budapesti kamara a vallás törlesztését indítványozta iskolai telermeiből, az ifjúságot kivész az idealizmus s a onizmus kerül helyébe. A új kultura iránt nem viseltetik bizalommal s azért a költségvetést sem fogadja el. (Zajos helyeslés a néppártban.)
Elnök az ülést felüggeszti.

(Szünet után.)

Szivák Imre: Aki azt állítja, hogy politikánkban a moralis, vagy a kötelességérzet hiányzik, olyan vádat emel, amelyet bebizonyítatlanul vagy nagyobb bizonyítékok nélkül emelni nem is szabad. Zichy azt mondja, hogy egész politikánkat — értve kulturpolitikánkat — olyan alpra kellene fektetni, amelynek vezéralja a keresztény világnézet legyen. Olyan látja, hogy itt a keresztény világnézet alatt sajátképpen keresztény katolikus világnézetet kell érteni. Erős meggyőződése az, hogy végeredményében az a politika, amely itt kizárólagos principiumból indul ki, nem fog egyébre vezetni, mint a pozitív vallások közti összekötésekre. Vajon olyan nagyon ósábitó-e Európa helyzete, hogy ilyen expresse vallási jelleggel válasszunk politikánk kiindulási pontja gyanánt? És itt mindjárt szól az egyetemi keresztelődésről is.

Iparkodott az ifjúság életét közelről megfigyelni és meg akart győződésről arról, hogy ezeknél az ifjaknál, akik akjokan horjadjak a kereszt putumát, hogy vajon ennek a motivuma olyan ideális, olyan tisztá, olyan őszinte vallási szeretetből fakad-e és vajon képezi-e ennek hátterét egy komoly, gyakorlati hitélet? Hát éppen nem. Ott ugyan nem iogják megcáfolni, aki számtalanszor fordul meg különböző templomban, legtöbbször az egyetemi templomban, ő mondhatja, hogy ez az egyetemi ifjúság, amely aján, nyelvében a keresztet hordá, legkevésbé tanusit ott hitéletet.

Rakovszky István: En találkozom vele, pedig én minden vasárnap megyek csak templomba! (Zaj és minden a jobboldalra.)

Szivák Imre: O is látta a francia ifjúságot a Sorbonne-t, volt annak templomában és ott látta a francia ifjúságot, amelyet Zichy ateistikus, racionalisztikus alapon neveltek állit. A mag' ar ifjúságot vallási tulbuzgóságban vagy zelotizmusban nevelni nem akarja.

Trubinyi János: Hát mire, szabadkőművességre! Sikksztókat akarunk nevelni! (Mozgás.)

Szivák Imre: Az ifjúságba a nemzeti tartalmat a kötelességérzetet akarja bevinni. Azok, akik az egyetemi körben győztek, azok a vizsgákon elbuktak. Egy hivatalos jelentés azt mondá, hogy a budapesti egyetem jog- és államtudományi karán az a tanuló, aki jogi tanulmányainak egész folyamán csak háromszor bukik meg, az átlagon felüli jó tanuló. A másik adat az, hogy akik a vizsgákra jelentkeznek, azoknak 64 százaléka bukik meg rendszerint.

Itt az orvoslásra van szükség s éppen azért foglalkozik felsőbb oktatásunk, de különösen a budapesti egyetem jogi oktatásának teljes dekadenciájával és a tanítás eredménytelenségének a kérdésével. Első és legnagyobb oka ennek a meddőségnek az egyetemnek tulzoltottsága. Az a morális temperatura amelyet a ióváros a maga társadalmi és egyéb berendezéseivel nyújt, alkalmas-e a-ra, hogy az egyetemi ifjúság, különösen a joghallgató ifjúság, a magasabb feladatának megfeleljen. Nem. O az ifjúságnak az egyetemen tovább is csakis a tudományos nevelését engedi meg, de nem a politikai képzését; az a társadalomnak feladata és pedig akkor, ha az ifjúság az elsőre, a tudományos képzésre nézve, már eleget tett feladatának. Bizza ezt egyelőre a társadalomra, amikor ő kilép és a társadalommal szert hivatva hazája javára gyümölcsözőtleni azon megszerzett eredményeket. (Mozgás és felkiáltások a népparton: Miért túrték az egyházpolitika alatt? Tessék megcáfolni! (Zaj. Előnk csemet.)

Molnár János: Dehogy cáfoljunk! Inkább igazat adunk. Hanem azt kérdezzük, miért túrték el az egyházpolitika alatt?

Szivák Imre: Az egyetemi vagy felsőbb oktatást igenis decentralizálni kívánja. Az orvosi kart egyelőre integritásnak veszi. Ami pedig a bölcsészeti kart illeti, úgy hiszi, hogy az a magasabb tudományos képzés szempontjainak, mint a tanárképzés szükségleteinek a mai nagyszámu, 42 tanárból álló karával, tökéletesen eleget tehet. Tehát ha ő egyetemi decentralizációról szól, nem érti az alatt, hogy a vidéken most egyre-másra állítsuk fel az orvosi és bölcsészeti karokat. Ha decentralizáljuk is az egyetemeket, ha csonka egyetemeket állítunk is fel a vidéken, akkor is, mint a magyarság központjának központizáté, mindig meg fog maradni a budapesti egyetem.

Hogy vagyunk a nemzetiségi vidékekkel? A nemzetiségi kérdésben két egészen különböző faj különböztethető meg. Az egyik faj áll azokból az agitátorokból, kik ennek az államnak a közjogi rendjét el nem iogadják, akik azt a várat, mely közjognak képezi, szakadatlanul ostromolják, kik nem akarják elismerni politikai létjogainak jogosultságát. (Helyeslés a jobb- és a szélsőoldalon.)

Veszelovszky Ferenc: Ilyenek nincsenek!

Molnár Jenő: Kinek nem inge, ne vegye magára!

Ballagi Géza: Még itt is találunk olyanokat! **Szivák Imre:** A délvideken ez nem festett rémkép, hanem ott az agitátoroknak óriási csoportja van. Ezekkel le kell számolnunk valahára! Temesvárott volt ióiskola, amely valósággal missziót létesített, de ez növendékeit a magyar szabadsáért harcba küldötte és az aztán jött katonai kormányzatnak az első dolga az volt, hogy ezt az iskolát eltöröltesse. Temesvárt ajánlja arra, hogy ott csonka egyetemet létesítsenek.

Szól végül a műemlékekről és ehhez hozzászól meg egyet, egy nemzeti appellációt a legnemzetiebb fejedelem szívéhez, hogy a Bécsben, Ausztriában künn levő nemzeti emlékeket adja vissza a nemzetnek. (Zajos éljenzés és taps a jobboldalra.)

Hortoványi József: Veres Józseffel polemizál. Kétségtelen, — ugymond — hogy 1848: XX. t.-c. 2. §-a, mely a bevett válfelkezetek közötti egyenlőséget és viszonyosságot mondá ki, tényleg végrehajtva nincs. E nélkül persze a 3. §- sem oldható

meg, pedig éppen ennek a törvénynek ellenére számos sére-em áll fenn a katolikusokkal szemben. Az 1848: XX. t.-c. egyik vallásnak sem kedvez; a főpapság lemondott az őt illető tizedről, de más javait a katolikus egyháznak ez a törvény nem akarja elvinni. A végleges rendezés azonban ezzel sem történt meg.

A kérdés harmadik stádiumába akkor lépett, amikor az állam az egyházpolitikai törvényekkel teljesen felekezetlennek nyilvánította magát, amikor már lehetetlennek látszott hogy az állam tovább is kezelje a katolikus egyház javait. Ekkor hívták egybe az autonómiai kongresszust, amelynek szerény óhajai sem tudnak teljesedésbe menni. Elvégre az a minimális óhaj lehet, hogy az egyház maga kezelje a maga vagyonát. Hányszor fordított már ez a vágyon éppen a katolikusok ellenségeinek politikai jutalmazására?! A katolikus egyházat a protestánsok nagy szabadságával szemben iskoláigyekben is miniszteri rendeletek korlátozzák.

Elismernem, hogy a protestáns egyházak súlyos válságban szenvednek, de ne tekintjük ezt a nagy közérdekű kérdést felekezeti szempontból, hanem követeljük, hogy az 1848: XX. t.-c. minden felekezetre, tehát a katolikusokra is érvényesíthessék.

Szemere Miklós kéri a Házra, hogy beszédét holnap mondhasa el.

Elnök indítványozza, hogy tekintettel a nemzeti ünnepre, a Ház holnap ne tartson ülést.

Rákay László nem iogadná el az előnk előterjesztést de tudja azt, hogy a kormánypárti képviselők közül sokan ünnepeini mennek kerületükbe. (Derült-ség.) Ezért hozzájárul a napirendhez.

Biro Lajos: Rossz vicc!

A Ház 39 szavazattal 22 ellen elfogadja a napirendet.

BELFÖLD.

Szöll Kálmán Bécsben. Szöll Kálmán miniszterelnök ma délután rövid tartózkodásra Bécsbe utazott. A miniszterelnök jelen lesz gróf Gólu-chowski ebédjén, amelyet a német kancellár tiszteletére ad, de a bécsi utazás célja nem ez az ebéd. Parlamenti körökben különös fontosságot tulajdonítanak a miniszterelnök bécsi tartózkodásának s azt hiszik, hogy a hármasszövetség megújítása ügyében folytatandó megbeszélésekkel függ össze. Valószínűnek látják ugyanis, hogy gróf Bülow-nak Velencében Prinetti olasz külügyminiszterrel való érintkezésében során nehézségek merültek fel, s ezért változtatta meg utitervét a kancellár és sietett Bozenen keresztül váratlanul Bécsbe. Azt hiszik, hogy a nehézségek elosztatásában a bécsi tanácskozáson rendjén Szöll Kálmán nagy tekintélyének és szerencsés tapintatának jótékony szerepe lesz.

1848: XX. Körülbelül két esztendeje folyik egy rendszeres agitáció az 1848. évi XX. törvény-cikk végrehajtásának jelszava alatt. A kezdetben meglehetősen szűkkörű mozgalmat végre sikerült országossá tenni. Az országgyűlési képviselők közül sokan kaptak tömeges aláírással ellátott felhívásokat protestáns választóktól, hogy foglaljanak állást az 1848. évi XX. törvény-cikk végrehajtása mellett. Így került végre a kérdés a parlament elé, a Kossuth-párt jóvoltából, a melynek majdnem minden tagja aláírta az erről szóló határozati javaslatot. Ma, a kultuszvita első napján nyújtotta be a határozati javaslatot pártja nevében. Veres József egy eléggé mérsékelt és tapintatos beszéd kíséretében, amint hogy maga a határozati javaslat is meglehetősen szerencsésen van megfogalmazva. Nem is történt nagyobb baj annál a művihárnál, amelyet a néppárt rendezett a beszéd egy passzusánál egészen megokolatlanul és fölöslegesen. A leghelyesebb álláspont mégis az, amelyet Szemiványi Árpád fejtett ki nyomban Veres után, s amely a választók részéről küldött utasítást, mint a parlamentarizmus elvével ellenkezőt, visszautasítja. Szemiványi felszólalását minden oldalon élénk helyeslés kísérte, de végképpen elvette a kérdésnek minden élet Wlassics Gyula kultuszminiszter felszólalása, amely az 1848-ik évi XX. törvény-cikk helyes értelmezéséből mutatta ki, hogy ebben a kérdésben egészen fölösleges volna a felekezeti harcok felidézni. Kimutatta, hogy az 1848: XX. törvény-cikk 3. szakasza egyáltalán nem jelenti a szekularizációt, hogy ez ellen éppen a törvény megalkotói, különösen a negyvennyolcas országgyűlés protestáns főrendei tiltakoztak leg-határozottabban; sőt magának Kossuth Lajosnak egy levele is igazolja, hogy azt a törvényt nem a szekularizáció célzatával, hanem éppen a szekularizáció ellen hozták. A helyes törvény-magyarázat útján kimutatta a miniszter a törvény igazi célzatát, hogy a felekezetek arányosan részesedjenek az állam támogatásában, és joggal mutatott rá arra, hogy a kormány igyekszik is ezt a célzatot megvalósítani a nem-katolikus lelkészek kongruánáján és a tanítók javadalmazásának kiegészítésével. Teljesen mel-

tányolta Wlassics azt a kívánságot, hogy az eddigi dotációt ne tekintse a kormány maximum-nak, hanem igyekezett azt fokozatosan fejleszteni, de jogosan utalt arra is, hogy a kormány komolyan törekszik az igények fokozatos kielégítésére. Amivel szemben viszont kívánatos, hogy a dotáció megszabását az egész vonalon törvény szabályozza, nem pedig a változó kormányok jóindulata. E kívánság elől a kormány nem is zárkózik el, a mivel azonban ki van merítve mindaz, amit az 1848: XX. törvény-cikk intencióiból még megvalósítandónak lehet mondani. Ezek után nyugodtan konstatahatjuk, hogy a felekezeti részről felszínre vetett kérdés meglelt a parlament előtt a nélkül, hogy felekezeti harc, vagy bármely komoly bonyodalom támadt belőle. Wlassics tapintatos, megnyugtató nyilatkozatai után minden bonyodalom lehetősége ki van zárva.

A konverzió a főrendeknél. A főrendház pénzügyi bizottsága ma délelőtt gróf Széchenyi Imre előnkölete alatt tárgyalta a konverzióról szóló törvényjavaslatot. A kormány részéről Lukács László pénzügyminiszter volt jelen. A javaslatot báró Harkányi Frigyes referálta.

Elsőnek Lukács László pénzügyminiszter behatóan megvilágította az egész pénzügyi műveletet és részletes megokolással fejtette a javaslat minden pontját. A bizottság erre egyhangúlag elfogadta a javaslatot a részletes tárgyalás alapján. A részletek során Krutz Gyula a javaslat címénél azt a megjegyzést tette, hogy a cím sem a magyar nyelv, sem a javaslat célja és tartalma szempontjából nem helyes. Lukács László erre kijelentte, hogy a korábbi konverziós törvényeknek hasonló címe volt s a kormánynak ragaszkodni kellett az elfogadott címhez, nehogy a cím megváltoztatása különféle következtetésekre adon alkalmat. E fölvilágosítás után a címét elfogadták. Az első szakasznál Beretvás Edre az egész pénzügyi operációból száruzó országos haszonról intézett kérdést a miniszterhez. Lukács László azt felelte, hogy a konverzió bevezetése után lehet csak a haszon egész nagyságát számszerűleg kimutatni. Azután letárgyalták a javaslat többi pontjait és valamennyit módosítás nélkül elfogadták.

A décsi választás. A décsi petíció dolgában ma fejezték be a négy napig tartó tárgyalást. A választás védője, Edvi-Illes Károly ma elmondta vizion-választat Ragályi Lajos tegnapi máslétezős jogi fejtegetéseire. Elisméri, hogy báró Dániel a választás idején megkísorú volt, ióllésleges tehát a további abszolut okokra vizsgálatot elrendelni, hogy a választás érvénytelen legyen. Az e lenél azért akarja ezt elérni, hogy báró Dániel Tibor ne léphessen föl harmadszor. A Kuria határozatát április 15-én délelőtt háromnegyed tízkor iogja kihirdetni.

Az új indemnitás. A képviselőház pénzügyi bizottsága 14-iken délután öt órakor ülést tart, amelyen az indemnitárról szóló törvényjavaslatot iogja tárgyalni.

Összeferhetlenség. A képviselőház összeferhetlenségi bizottsága ma délután öt órakor gróf Andrassy Tivadar előnkölete alatt ülést tartott. Előadó Heinz Hugó volt. A bizottság első sorban Várhelyi László képviselő ügyét tárgyalta. Várhelyi László saját maga bocsájította elbírálás alá, vajjon összefer-e képviselői mandátumával az aradi ogvasztási és értékesítő szövetkezettel viselt igazgatottsági állása. A bizottság a beszerzett iratok alapján, melyek szerint ez a szövetkezet szállítási viszonyban áll a katonai kincstárral, konstataja, hogy itt érdeke-inkompatibilitásról van szó s ehhez képest az ügyet elbírálásra előkészítet s az iratokat a Ház elsőnkö útján a bírásokodásra kisorsolando zsűri elé terjeszti.

Seemayer János képviselő ellen azon az alapon történt összeferhetlenségi bejelentés, hogy verzei polgármesteri állásáról le nem mondott. A beszerzett iratokból a bizottság megállapította, hogy Seemayer nyugdíjazási kérvényét annak idején benyújtotta s a polgármesteri állást már be is töltöttek aminek alapján hat szóval egy ellenében titkos szavazás útján kimondották, hogy Seemayer Jánosra nézve összeferhetlenség fenn nem fogor.

Dr. Beck Marcel és Kolier Tivadar képviselők összeferhetlenségi bejelentéseinek érdemleges tárgyalására új határnapot fognak kitűzni.

A gödöllői petíció elutasítása. A Kuria második választási tanácsának elnöke, Farkas Béla ma hirdette ki a gödöllői petíció dolgában hozott ítéletet. A Kuria a petíciót elutasította. Az ítélet megokolása elmondja, hogy a petícióalotók az 1899. évi XV. törvény-cikk harmadik szakaszára hivatkozva, annak kimondását kérték, hogy nem Wolner, hanem Olay Szilárd kaptá az általános szótöbbséget, esele az egész választás megsemmisítését és új választást kérnek, tehát vaglyagosan kéremeznek. A viszonylagos érvénytelenségrek építet állítás, hogy az általános többséget nem Wolner, hanem Olay nyerte el, szintén ingado-

zik. Az állítólag szavazókul megfogadott hordárok száma a kérvényben hol negyven, hol ötven, vagy ötvenöt és csak tizenegyet tud közülük megnevezni. Mindennek alapján a bizonyítást teljesen céltalan lenne s így nem is lehetett elrendelni.

A konverzió. A *Budapesti Tudósító* jelenti: A magyar konverzió tárgyában ma a bécsi hitelintézet helyiségeiben konzorciális ülést tartottak, amelyen a bécsi Rothschild-báz tagjai, *Kornfeld* Zsigmond vezérigazgató, *Taussig* és *Mauthner* igazgatók vettek részt. A konverzió Franciaországra vonatkozó módozatainak megbeszélése *Kornfeld* Zsigmond vezérigazgató holnap Párisba utazik.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLFÖLD.

A San Girolamo-ügy és Montenegro.

A montenegrói hivatalos lap, amelyet voltaképpen *Nikita* fejedelem szerkeszt, *Megállapodásunk a szent székekkel* cím alatt vezércikket ír a San Girolamo-intézet ügyéről, amelyben kiemeli, hogy a montenegrói kormány akciója nem irányult más ellen, mint az intézet neve ellen, amennyiben valamennyi törzs egyenjogúságának és egyenlőségének megfelelő nevet kívánt. A *Slavorum gentem* kezdetű breve tartalmának többi része ellen a montenegrói kormánynak semmi kifogása sem volt. Ami a nevet illeti, az intézet egész története azt bizonyítja, hogy a horvát név és törzs soha sem szerepelt külön és kizárólagos etnográfiai fogalom gyanánt, hanem az illirek neve alatt testvéri egyetértésben találkoztak szerbek, horvátok és szlovének s szent egyetértésben szolgáltak egy magasabb nemzeti eszmét.

A cikk azt mondja továbbá: Római képviselőnk négy havi tevékenység után a pápa előzékenysége és a kuria örvendete hajlandósága mellett teljesen a montenegrói követelések szellemében oldotta meg feladatát, amely követelések Montenegro és Szerbia teljes egyetértését és az egész szerb nép érzelmeit fejezik ki. És képviselőnk legyőzött minden előítéletet a nemzetiségeknek vallás szerint való elkülönítése tekintetében és mindazokat a rossz információkat, amelyeknek alapján a szentszékek kibocsátotta a *Slavorum gentem* kezdetű brevét. A fejedelmi kormány tárgyalások folyamán a legnagyobb elégtételt kapta azzal, hogy a szent atya és a biborosi testület soha sem határozott volna a *pro croatica gente* név mellett, ha ugy informálták volna, hogy ezzel erőszakot követnek el a montenegrói és a Montenegroon kívüli katolikusok szerb nemzetiségi érzése és szerb jellege ellen. A lap hangsúlyozza, hogy illirek alatt a kollégiumban képviselt egyházmelegyek összes délszláv katolikusai értendők.

A cikk így végződik: Meg vagyunk róla győződve, hogy horvát barátaink, akik ebben a pillanatban ok nélkül elkedvetlenedtek, maguk is be fogják látni, hogy a mi sikerünkben nincsenek legyőzöttek és győztesek. Győztes csupán a nemzeti eszme, amelyet az önálló szerb állam képvisel az egész délszláv Dél javára és ebben a tekintetben a Vatikánnal való megegyezésünk tanulságos és iránymutató a jövőre nézve.

Szaktitás Svájo és Olaszország közt. Az anarxisták nemcsak államot kérik gyilkolni, hanem immár politikai vizsályokat is támasztanak egyes államok közt. Miatunk sűrűlűt össze most igen komolyan Olaszország a svájci köztársasággal. Az ősszezördülésről, mely a diplomáciai viszony megszakításáig ment el, Rómából is, Bernből is van előtűnk egy-egy hivatalos közlés. A római Stefani-ügynökség ezt adja közre:

Silvestrelli berni olasz követ a szövetség-tanás előtt panaszt tett, hogy a *Reveil* című lapban megjelent számos cikk, melyek *Umberto király* emléket gyalázta és a monzai királygyilkosságot dicsőítették, büntetlenül maradt. Ez alkalommal személyes incidens támadt az olasz követ és a szövetség-tanás közt, minek következtében a svájci kormány az olasz kormánytól *Silvestrelli visszahívását* kívánta. Minthogy az olasz kormány vonatkozó ezt a követelést teljesíteni, a szövetség-tanás megszakitotta *Silvestrelli*vel az összeköttetést. Az olasz kormány ennek következtében kénytelen volt szintén megszakítani a hivatalos összeköttetést *Carlin* római svájci követtel.

A svájci nemzeti tanács és a rendi tanács ülésén ma délelőtt a svájci szövetség-tanácsnak következő nyilatkozatát olvasták fel:

Tisztelettel értesítjük önöket, hogy közöttünk és *Silvestrelli* itteni olasz követ között támadt sajnálatos egyenetlenségek arra kösz-

tettek bennünket, hogy az olasz kormánytól a két állam között lévő jó viszony érdekében a szövetség-nél akkreditált képviselőjének visszahívását kérjük. Az olasz kormány elutasította ajánlatunkat s ezzel arra kényszerített bennünket, hogy *Silvestrelli* irral megszakítsuk a hivatalos érintkezést. Ennek közvetlen következménye az volt, hogy az olasz kormány is hasonlóképpen járt el római követünkkel *Carlin* szemben. Ez a tényállás.

A szövetség-tanács egytűtt bejelent, hogy legközelebb részletes jelentést fog előterjeszteni a közte és *Silvestrelli* között váltott jegyzékek bemutatásával.

A rendintanács nagy nyugalommal, a nemzeti tanács bravó-kiáltásokkal fogadta a közlemény tel-olvasását.

Cecil Rhodes utópiája. *Rhodes*, a reális munka embere, aki nagyszabású terveket gondolt ki s hajtott végre, nem volt kizárólag üzletember és ridég spekuláns. Álmodozott is, akár a költők és a nagy társadalomrendező fílozófusk. Utópiák tervét szőtte elméjében ő is, akár *Morus Tamás* és *Bellamy*. Ezt az utópiát írott okmányban hagyta örökségül honfitársaira, az egész angol beszélő világra. Az okmányt ma közzétette egy európai híró újságíró, aki nevezetes a világ-béke érdekében teljesített munkáiról: *Mr. Stead*. Ő publikálja ezt az 1890-ben kelt *Rhodes*-féle végrendeletet. Abban azt olvassuk, hogy a nagy *Cecil* politikai ideálja az összes angol beszélő népeknek, tehát *Nagy-Britanniának és az amerikai Egyesült-Államoknak újból való egyesítése és szövetségi parlamentnek alakítása*, amely fölvaltva öt évig Londonban és öt évig Washingtonban székeljen. *Rhodes*-nek erre a célra ajánlott módozatai kissé zavarosak; előbb vámháborút akar az Egyesült-Államokkal, de azt hiszi, hogy ez a vámháború utóbb vámunióra fog vezetni. Az eszme megvalósítására egy őrségi egyesület szolgál, amely a *jeszuita* szerzet módjára volna megalakítandó s amelynek alapját valamennyi angol és amerikai milliomos vagyonának legnagyobb részével növelné.

Ezt álmodta *Rhodes* *Cecil*. S álom marad örökre. Mert amire ez a nagy mű megvalósítható volna, addig rég kipusztult már az a gondolat, hogy a népek nyelvhatárok szerint csoportosuljanak. *Rhodes* angol világhuralmat akar, lesz helyette szabad népek világhuralma, amelyeket nem a nyelv vétele, hanem magasabb erkölcsi érzések csoportosítanak majd. Utópiának kicsiny és szűkkörű a *Cecil Rhodes*, politikai programnak szertelen nagy. Megmarad írott betűnek, álomnak.

Mozgósított orosz hajóraj. Odesszából riasztó hírt táviratoznak: a fekete-tengeri hajóhad mozgósítási parancsot kapott. A tengerészeti hatóságok a legnagyobb buzgalommal dolgoznak a torpedóhajók felszerelésén. A keleti-tengeri hajóhad torpedóhajóinak egy részét a fekete-tengeri hajóhadal fogják egyesíteni. A szabasztopoli haditengerészeti raktárakban őrségi mennyiségű eleséget és lövészeret halmoznak össze. Ezt a rendszábrált a Balkánon kitört zavargásokkal hozzák kapcsolatba. Hír szerint Oroszország kényszeríteni akarja a portát arra, hogy rendét csináljon Macedóniában.

Bülow kancellár Bécsben.

Budapest, április 10.

Nem csodáljuk, hogy *Bülow* német kancellár váratlan bécsi útja a legnagyobb feltűnést keltette az egész világon. A kombinációk egész sora látott napvilágot: valamennyi oda lyukad ki, hogy csak rendkívül fontos okok bírhatták a kancellárt erre a hevenyészett látogatásra, amely hosszú, három napon át tartó politikai értekezésekkel telik el. S meghívták ezekhez az értekezésekhez *Szell* Kálmánt is, *Koerber* is. Lehetetlen, hogy *Bülow* kevésbé feltűnő formát ne választott volna a politikai eszmecserére, ha csak közepes jelentőségű ügyek volnának szűnyegen.

Biztosra vehetjük tehát, hogy nagyon sürgős és nagyon nyomós ügyekről értekezik *Bülow* Bécsben a királylyal, *Goluchovskival*, *Szell* Kálmánnal és *Koerber*vel. Így állván a dolgok, a magyar közönségnek ezer és egy oka van arra, hogy figyelmes szemét a Ballplatzra szögezze s ügyeljen arra, ha vajjon ezeknek a tárgyalásoknak az árát nem akarják-e esetleg Magyarországon megvenni.

Nem ismerjük egyelőre ezeknek az értekezéseknek a tárgyát, csak belső sulyukról vagyunk a fent vázolt magyarázatát a legváltozatosabb kombinációkban olvastuk különböző külföldi hírlapok-

ban. Emlégettek, hogy *Bülow* és *Prinetti* Velencében arról beszélgettek, hogy Olaszország kívánására a háromszövetség akcióterületét meg kell szűkíteni a francia-olasz entente értelmében. Egy olasz lap arról is beszélt, hogy a háromszövetségi szerződés új szövegezésében egy pont azt kívánja, hogy a szövetségesek csak akkor lépjenek egymás segítségére, ha legalább két hatalom támadná meg valamelyiküket. Egy másik verzió arról szól, hogy Olaszország gazdasági rekompenzációt kíván a szerződés aláírásáért. Ez annyit jelentene, hogy első sorban az olasz-magyar borklauzula esnék tetemes változás alá, ami sulyos csapást mérne a magyar gazdára. Egyesek azt sejtik, hogy *Bülow* a gazdasági engedmények kérdését Németországtól ügyesen át akarja terelni Ausztria-Magyarországra: fizessék meg Budapestet és Bécsben a szövetség árát. Ismét mások sokat emlegetik az albán kérdést, mint amely bizonyos körülmények között aktuálissá válhatnék.

De valamennyi kombináció közt a legelterjedtebb az, hogy *Bülow* szives közbenjárással egy oly delikát ügyet akar elintézni Bécsben, amely érthető lehangoltságot keltett régebben is, de főképp újabbán a római udvarban. *Viktor Emánuel* királyt s vele az egész olasz közvéleményt érzékenyen bántja, hogy az osztrák és a magyar trón örököse nemrégiben bejárta Olaszországot, mindent megnézett, mindenről tudomást vett, csak arról nem, hogy van olasz király, olasz királyi udvar is. Ezt bőségesen bírálgatták az olasz lapok s nem fogadták el mentesgűl azt a körülményt, hogy az osztrák és a magyar trón várományosa inkognitóban utazott. Az olasz közvélemény ebben a pontban rendkívül érzékeny s érzékeny lesz mindaddig, míg a Vatikán le nem mond római aspirációjáról. Az olasz udvar elvárja a külföldi uralkodóktól, első sorban a szövetségesektől, hogy Rómát az olasz király legitím fővárosának tekintsek. Hír szerint ennek a delikát kérdésnek az elintézését vállalta magára *Bülow*.

De akár ez, akár valamely más politikai ügy hozta Bécsbe a kancellárt, annyi bizonyos, hogy nagyon komoly kérdésekről folynak nagyon komoly tárgyalások a Ballplatzon. S jó lesz résen lennünk. A magyar közönség foglalkozzék már most ezzel a titokzatos látogatással, hogy szükség esetén egész sulyával támogathassa azokat a törekvéseket, amelyek el akarják hárítani rólunk az esetleg várható kedvezőtlen alakulásokat.

Bécs, április 10.

Bülow német birodalmi kancellár ma délelőtt tizenegy óráig nem hagyta el szállóját. Tíz órakor fogadta *Wedel* német nagykövetségi tanácsost és *Bülow* őrnagy német katonai attasét. Az itteni állami és udvari méltóságok közül sokan névjegyüket adták át a szállóban *Bülow* számára. A kancellár tizenegy órakor a külügyi hivatalhoz hajtatott és látogatást tett gróf *Goluchovskival*, mivel másfél óra hosszán maradt együtt. A külügyi palotából *Eulenburg* hercegné meghívására a német nagykövetségi palotába hajtatott, ahol reggelizett. A villásreggeli a három háziaszonyon kívül jelen voltak a német nagykövetség összes tagjai a szász és a bajor követ, *Fürstenberg* herceg és báró *Beck* osztrák-magyar vezérkari főnök.

Bécs, április 10.

A király délután 2 óra 50 perckor kihallgatáson fogadta gróf *Bülow* német birodalmi kancellárt. A kihallgatás egy óránál tovább tartott. A kihallgatás után a kancellár meglátogatta az olasz, orosz és angol nagyköveteket, a pápai nunciust, *Koerber* osztrák miniszterelnököt, *Krieghammer* közös hadügyminisztert, *Kállay* közös pénzügyminisztert és gróf *Szechenyi* Gyulát, a király személyes körüli minisztert. *Bülow* lakásán a kancellár távollétében leadták névjegyüket: báró *Beck* vezérkari főnök, *Mérey* és *Gagern* külügyi osztályfőnökök, *Podwils* bajor követ és *Rez* szász követ. Az eddigi rendelkezések szerint *Bülow* holnap reggel utazik el Bécsből.

Bécs, április 10.

Félhárom órára volt kitűzve *Bülow* kihallgatása a királynál. A kancellár már harmadnap három órakor megérkezett a császári palotába. Minden kíséret nélkül jött szomszatosban bérkocsin arról a dejenerről, amelyet tiszteletére *Eulenburg* hercegné adott. A birodalmi kancellár fekete szalonkabátot, világos nyakkendőt és szürke keztűt viselt és sárga sétapálya volt a kezében. A szárnysegéd nyomban bejelentette

a kancellárt. A kihallgatás egy óráig és öt percig tartott. Mialatt Bülow a királynál volt, a palota udvarán német birodalmi alattvalók csoportosultak és lelkesen üdvözölték a kancellárt távozásakor.

A kihallgatás után gróf Bülow gróf Nigra olasz nagykövethöz hajtatott és félórai tanácskozás után felkereste Kámpist orosz nagykövetet, majd Talliani nunciuszt. Az angol nagykövethel csak rövid látogatást tett a kancellár, onnan Koerber osztrák miniszterelnökhöz és végül Krieghammer hadügyminiszterhez hajtatott. Ez alatt a kancellár szállásán igen sokan adták le névjegyeiket, köztük báró Beck vezérkari főnök is.

Bécs, április 10.

Délután gróf Goluchowski külügyminiszter félórai látogatást tett gróf Bülow birodalmi kancellárnál. Este gróf Goluchowski külügyminiszterével a birodalmi kancellár tiszteletére ebéd volt, melyen a birodalmi kancelláron kívül megjelentek: gróf Nigra olasz nagykövet, báró Podewils bajor követ, gróf Bez szécskővet, báró Krieghammer közös hadügyminiszter, Kállay közös pénzügyminiszter, Schiess lovag, a kabinetiroda igazgatója, Koerber és Seidl miniszterelnökök, gróf Lützow, Suzzara lovag és Mérey külügyi osztályfőnökök, Fuchs és dr. Jettel udvari miniszteri tanácsosok, báró Gagern osztálytanácsos. Gróf Bülow holnap reggel 8 órakor hazautazik Berlinbe.

Bécs, április 10.

Jó forrásból, amely a német, osztrák-magyar és olasz kormány közt folyó gazdasági tárgyalásokról eddigelő jól értesültnek bizonyult, közli, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg legközelebb Rómába fog utazni s ezzel el lesz hátrítva a hármasszövetség megújításának utolsó akadályai. Rómában ugyanis zokon vették, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg kétszer volt Rómában, de a Quirinálban nem tett látogatást.

Bécs, április 10.

Egy államférfi, aki Bülow kancellár intencióit ismeri, azt mondta egy újságíróknak, hogy az a tegnapi terjesztett verzió, amely szerint Bülow azért jött Bécsbe, hogy mint becsületes alkusz szerepeljen Olaszország és Ausztria-Magyarország közt s bizonyos kereskedelem-politikai differenciákat elhárítsen, teljesen alaptalan. Bülow, mikor tegnap este, megérkezése után erre a momentumra figyelmelteték, azt felelte, hogy egyetlen szó sem igaz belőle s hozzátette, hogy a függőben levő ügyeknek kereskedelem-politikai része még egy egész évig pihenhet.

Mégis bizonyos differenciák és pedig rendkívül kényes és intím karakterű differenciák voltak azok, amelyek Bülow bécsi látogatását okvetlenül szükségessé tették. Efficie kényes és nehezen elsimítható dolog az is, hogy a római udvar nagyon el van kedvetlenedve a miatt, hogy Ausztria és Magyarország trónörökös legutóbbi római látogatása alkalmával, amár inognál utazott, bizonyos szándékossággal kerülte a római udvarral való érintkezést. Az olasz udvar azóta haragot táplál a bécsi udvar ellen s lehet, hogy Bülow Bécsben meg fogja kísérteni, hogy a bécsi és római udvar közt jobb, barátságos viszonyt hozzon létre,

Berlin, április 10.

A *Vossische Zeitung* első helyen ír Bülow bécsi utjáról és csak természetesen találja, hogy a birodalmi kancellár külföldi utjának az a célja, hogy a jelenben kialakult politikai helyzetet a diplomácia vezérélőjeival és a szövetséges államok képviselőivel megbeszélje. Bizonyos az is, hogy e megbeszélések során a kereskedelmi szerződések is szóba kerülnek, bár Bülow és Prinetti között a szerződésekre vonatkozólag kötelező megállapodások nem történtek. Nem is történhetek, mert hiszen a német tarifajavaslat még nincs készen, az osztrák-magyar tarifai tervezete még nem került nyilvánosságra, de azért ez nem zárja ki, hogy a kereskedelmi szerződések főbb pontjai felől Bülow tájékozást ne szerezzen magának. Csak nemrégiben hallottuk Koerber osztrák miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy az osztrák-magyar monarchia nem akar a túrális bárány szerepére vállalkozni, azt is tudjuk, hogy a német osztrák s az ő kancellária el akarják kerülni a vámbáborot s így a szövetséges államok vezérő politikusaikat magatartását bizonyára szabályozni fogja az a törekvés, hogy a fontos kérdések minden nagyobb rázkódástól nélkül jussanak megoldásra. A lap reményli, hogy Bülow bécsi útja is kedvező eredményekhez fog vezetni.

London, április 10.

A *Times* állítólga a legjobb forrásból azt jelenti, hogy a hármasszövetséget a legközelebbi idő alatt az eddigi szerződés lényegesebb változtatása nélkül meg fogják újítani.

Az ausztriai helyzet.

— A *Budapesti Napló* táviratai. —

Bécs, április 10.

A képviselőház ülését ma délelőtt 10 óra 15 perork nyitotta meg az elnök.

A beérkezeti irományok felolvasása után a ház azonnal átér a napirendre, vagyis a tegnapi megkezdett szavazás folytatására. A határozati javaslatokat, kettő kivételével, Lecher pótindítványával egyetemben elfogadják.

Mikor az elnök kihirdeti, hogy miként fognak szavazni Ploj határozati javaslata fölött, a nagynémetek a Schönerer-től elszakadt képviselők kivételével elhagyják a termet. A keresztény-szocialisták nem szavaztak.

Wolf hevesen tiltakozik az ajánlott szavazási mód ellen és azt kiáltja: *Ex butaság, hülyeség!* (Jobbról: Csund! Csund!)

A névszerinti szavazás alatt Wolf a budweisi kerület hivatalos lapjának egyik számából erős hangon felolvassa a budweisi városi tanácsnak a Budweisban létesítendő ipariskola tárgyában hozott határozatait.

Az elnök kéri Wolfot, hogy maradjon nyugodtan.

Wolf: Kérem az elnököt, hogy ne szavaztasson így! *Ex örültség!*

A névszerinti szavazás azalatt szakadatlanul folyik.

Wolf még jó ideig folytatja felolvasását és aposztrofálja a körülötte ülő német képviselőket.

Az elnök rendreutasítja Wolfot.

Herzog nevének felolvasásakor azt kiáltja: *Ex a szavazás örültség.* Ebben nem veszek részt! (Nevetés jobbról.)

A szavazás további folyamán Wolf és Schreiter több padsoron keresztül hangosan beszélgetnek egymással.

Mikor Wolfrá kerül a szavazás sora, azt mondja: Tiltakozom az ilyen örült szörnyűség ellen és megtagadom a szavazást.

Az elnök kihirdeti, hogy a ház Ploj indítványának első részét 222 szavazattal 69 ellenében elfogadja. (Zajos ellentmondás a nagynémetek részéről.)

Wolf: De hiszen az egész érvénytelen! (Lárma.) Ploj indítványának második részét egyszerű szavazással fogadják el a ház.

A Csehország valamely északnyugati városában létesítendő ipariskoláról szóló Hanisch-léle indítvány fölött való szavazásnál ismét lármás jelenetek játszódnak le.

A nagynémetek zajos közbeszólásokkal gunyolják azokat a katolikus néppárti képviselőket, akik a szavazásnál nem álltak fel.

Az elnök soká haszálattal rázza a oszöngyűt. A nyugalom helyreállításáért kihirdeti, hogy a ház elfogadta a Hanisch-léle határozati javaslatot.

Wolf lármás közbeszólások után végül kimegy a teremből, miközben azt kiáltja az elnök felé: Van szerencsém, ajánlom magam! (Nevetés.)

A ház azután átér a következő cím, a népiskolák költségeinek tárgyalására.

Perie panaszokik Dalmácia germanizálása ellen, amelyet a bürokrácia is előmozdit. A német és olasz iskoláknak Dalmáciában nincs létjogosultságuk. A liga nazionale olasz iskolai pedagógiai szempontból károsan hatnak és politikai szempontból veszedelmesek, különösen az olasz propaganda nökedésére való tekintettel. Ausztriának egyszer mégis érvényesítenie kell Albániára való természetes igényeit. Mig azonban Olaszország albán propagandát folytat, Ausztria tétlenül áll, noha ott nagy rokonszenznek örvend. A kormánynak az állam érdekében nem volna szabad ellenséges indulatnak lennie a horvátokkal szemben, mert a horvátok minden viharban híven kitartottak a Habsburg-dinasztia és Ausztria mellett. A közoktatásügyi kormánynak végre véget kellene vetnie a Dalmáciában uralkodó abnormis viszonyoknak.

Bécs, április 10.

A német pártelnökök egyesületét válság fenyegeti. A német néppárt ma este ülést akar tartani, amelyen ki akarja mondani, hogy a német pártközösségbe tartozó csoportok a kormánnyal szemben a leghevesebb ellentétet kötelesek kifejtetni s ha ez meg nem történik, akkor a német néppárt kilép a német pártelnökök konferenciájából. Ez a kiválás a német pártközösség felbomlására vezetne.

Bécs, április 10.

A politikai helyzet súlypontja jelenleg azokban a tárgyalásokban van, melyeket a miniszterelnök a német néppárttal folytat. A tárgyalások a parlament munkaképességének fenntartásáról folynak.

Bécs, április 10.

Képviselői körökben hirt jár, hogy gróf Vetter

képviselőházi elnököt, Fürstenberg Egon herceget, az urakkháza tagját és Sylva-Taroucca grófot titkos tanácsosokká fogják kinevezni.

A belgiumi forradalom.

— A *Budapesti Napló* táviratai. —

Brüsszel, április 10.

Az éjjel a nyugtalanság nagy mértékben terjedt. Brüsszelben úgy, mint a nagyobb vidéki városok legfőbbjében veszedelmes tüntetés volt és a tüntetők összejöttek a rendőrséggel és a csendőrséggel. Természetesen mindenütt sok ember megsebesült.

Brüsszelben magában az éjjel hat helyen volt tüntetés és véres összecsúzózás a rendőrséggel. Egy klerikális újság szerkesztőségének és egy klasztronnak az ablakait bevették a tüntetők, míg az északi pályaudvar közelében megrohantak egy kávéházat, amelybe rendőrök menekültek volt. Erről az *Etoile Belge* a következőket jelenti: A tüntetők a Liedts-tér felé vonulva összetörték az utcai lámpákat. Három sebekki rendőr szembe szállt velük, de a tüntetők kövel dobálták meg őket. A rendőrök a tömeg közét löttek, de a tüntetők is lövölöztek. Egy Hoffeld nevű rendőrt szíve táján találták a golyó. Egy másik golyó szájától jobb felülé hatolt. Miután társai kilétek töltenyeiket, kénytelenek voltak menekülni. A sebesültet, aki ott maradt, kövel dobálták meg és összetaposzták. A másik két rendőrt üldözőbe vették. Az egyik elmenekült, a másik, Berland, vállán megsebesülve a Rue Imperiale felé kávéházba menekült és a padláson rejtőzött el. A szocialisták megostromolták a kávéházat, azután kifosztották és összetörték a berendezést. Egy lámpa szétrobbant és a butor tüzet fogott. A tűz elül a zavargók visszavonultak. Hoffeld rendőrt teljesen összezuromt koponyával, horgóve találták meg a csatornában. Az egyik golyó átfurta a tüdejét. Fején négy mély nyílás van. Néhány bordája össze van törve. A kávéházból a szocialisták az északi pályaudvar felé vonultak, ahol összetűzték a rendőrséggel. Mindkét részről sok revolverlövés árdült el. Egy rendőrtisztet földhöz vágtak a tüntetők, de társai megmentették. A zavargókat végre lovasosendőrök vették szét.

Brüsszel, április 10.

Ma a király elnöklete alatt miniszteri tanácskozás volt, mely elhatározta, hogy a forradalmi jellegű tüntetés elnyomására a legerélyesebb eszközökhöz nyúl.

A hadügyminiszter elrendelte, hogy Brüsszelben és a vidéki városokban sűrűsben hírvák be az 1898. és 1899. évi tartalékosokat. A helyzet nagyon válságos.

Brüsszel, április 10.

Tegnap este a Népházából mintegy ezer ember vonult a Rue Senpinre, ahol egy klerikális képviselő lakik. A rendőrség utját állta a tömegnek. Az összecsúzózásnál több ember, köztük két rendőr megsebesült. Egy másik néposport bejárta az utcákat és bevete a jezsuita templom és a papnevelő ablakait. A Rue St. Françoisban lévő rendőrségi iroda előtt este oszödulet volt, miközben revolverlövés is hallatszott.

Brüsszel, április 10.

A Sohaerbeek és Saint-Josse-ten-Noode külvárosok polgármestere ma este bevittek. A két közönség polgármestere rendezett boosított ki, amelyben ötnél több ember gyülekezését szigorúan megtiltja.

Brüsszel, április 10.

A helyzet szemmeláthatólag rosszabbodik. A szocialista vezérek a leghevesebben igaznak és hirdetik, hogy ha a kormány az általános szavazati jog behozatalának ellenszögálna, akkor nemcsak a klerikalizmust, hanem az együtt a monarchiát is minden áron meg kell semmisíteni. A munkások igazgató-tanácsa titkos határozatot hozott s a többek között az általános munkássztrájkot is kimondta. A szocialisták lapja azzal igazat, hogy a munkások fel vannak fegyverkezve és 30.000 főnyi bányanép van készenlétben, hogy a főváros ellen nyomuljon. A tüntetések mindennaposak. A munkások a Mar-seillaisot énekelve vonulnak végig a városban. Ma este ismét demonstrációra készülnek.

Brüsszel, április 10.

A munkáspárt főtanácsa elhatározta egy felhívás kibocsátását, melyben azt ajánlják, hogy a jövő hétfőn kezdjék meg az általános sztrájkot. A Réforme jelenti, hogy Volkaert, a jeune garde socialiste elnöke ellen, akit tegnap a roncjavarók között láttak és akit a tegnapi események egy részéért a felelősség terhel, elfogatási parancsot adtak ki.

Gent, április 10.

Egy csapat vadászkatona a tüntelőkkel cimborált. A vadászok forradalmi dalokat énekelve a zavargókhoz csatlakoztak.

Gent, április 10.

A klerikális képviselőket megérkezésükkor a pályaudvaron *gyűlölettel és kurjongatással fogadták*. A rendőröket, akik a képviselőket lakásukra kísérték, *kövel dobálták meg*. Összeütközésre is került a dolog és *több ember megsebesült*. Husz embert letartóztattak. A csendőrség támogatására egy dzsidás-csapat érkezett ide.

Lüttich, április 10.

A polgármester a polgárorség tüzéségét rekvirálta. Az összes csapatok konzignálva vannak. *Audonben a katolikus klub ellen dinamitermenyvet követtek el*, amennyiben három dinamitötényt lelobbantottak. A robbanása csak anyagi kárt okozott.

A mai tüntetéseket *Trolet* képviselő megsebesült.

HIREK.

Forradalmak.

A spanyol partoktól föl, egészen az Északi tengerig viharok száguldanak végig a megvéhéd Európán. Hol erre, hol arra harsog el a forrongó számum, melynek zugásából forradalmi énekek, fékevesztett tüzegek ordítóása árad elő s megreszketnek a paloták és elsápadnak az utódok, kik leszármazásukat egészen a kereszt-háborúig tudják visszavezetni. S nemcsak a névtelen, kenyérré és vére vágyódó tömeg lobogtatja piros zászlaját, nemcsak a munkátlankó támadnak a korlátok és kormányok ellen, de eszményi és magasabb rendű ereje is van az új kor forradalmainak. A gondolat szabad hősei törnek vad fanatizmussal a mult ellen s Oroszországban a diákok, az egyetemek hallgatói, tehát a jövődő kor lelke rohan dacos fejjel a kőzások csapatjainak s küldjenek bár *Seibériába* ezer és ezer ifjút, dalolva mennek az údalak temetőjébe, mert tudják, hogy tizezen támadnak helyükbe. Russia televény földjére izzó sugárral tűz a tavaszi nap s valami buja, csodás természet fog hozni a nyár. Eke nem érte még a gazdag erejű földet, a nép mindeideig megmaradt nyers erejében, de az új nap lángja már a lelkebe lopta magát s ki tudja, holnap, vagy holnapután a legnagyobb szabadság bontja ki vérszínű rózsáit a legridegebb kényuralom földjén.

Hiába átozta ki az egyház Tolsztoj Leot, hiába internálta a hatalom *Gorkijt* a Kaukázus bércei közé, a gondolat átsurran a katonaság legtömöttebb sorfalán is, belopódzik a legjobban őrizett várkapun s a betűk szürke hadserege ledönti a trónok védelmezőit.

Oroszországban az elnyomatás, Belgiumban a klerikalizmus adott fegyvert a nép kezébe. Brüsszelben klastromokat rombolnak és nem hisznek többé a hit malasztjának. Az unott és gunyolt udvar teljesen a klerikalizmus hatalmában van s míg a papok a szószéken Krisztus tanait hirdetik, az életben mindazt megtagadják s földi létüket úgy rendezik be, mintha itt kellene minden gyönyört kiélvezni, mert odaát, túl a halálon, tudja az ég, mi vár?

A mesemondás kora véget ért? A gyermek felnőtt s nem hisz többé boszorkányokban és tündérékben. Szétnéz a világban, látja a tavasz virágát, gyümölcsét a nyárnak s vad fájdalom fogja el, hogy az ősz természetéhez semmi köze. S a földi javak szegényei szövetkeve a gondolat gazdagjaival közös zsarnokuk ellen sorakoznak. És a trón fölesküdtöt, leghivebb védelmezőt se hívek többé. A kaszárnyákból pergő dobszóval, kúrtharsogással, feltűző és csillogó szuronyal kivonultak a csapatok. Velük szembe jött a forrongó, halált harsogó tömeg. S mikor a tiszt rohamot vezényelt, egy vadászcsoport megvetve és kikaocgra a kommandót, forradalmi dalokat énekelve átpártolt az üldözöttekhez és ezzel kijelölte útját a jövődő eseményeknek.

Forrongó szellők zúgnak át Európán, pedig még csak tavasz van! Vajjon mit hoz a nyár?

N.

Budapest, április 10.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Április 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Tisza Kálmán emlékezete.** Nagyvárad város mai közgyűlésén *Rimler* Károly polgármester kegyeletes szavakkal emlékezett meg Tisza Kálmán elhunytáról, kiben Nagyvárad lényes nevű szülőltjét gyászolja. Indítványozta, hogy a családhoz részvétiratot küldjenek, emléket jegyzőkönyvben megörökítsék, nevérol utat nevezzenek el s a tanács megbízassék, hogy lépéseket tegyen Tisza Kálmánról méltó emlékekkel való megörökítésére. Az indítványt egyhangúleg elfogadták.

— **A nagy hadgyakorlatok.** Bécsből táviratozta tudósítók, hogy az idei nagy hadgyakorlatok a magyar-morva határon az idén korábban lesznek, mint tavaly. Ennek, mint katonai körkörös beszélők, az az oka, hogy a manővereken *Vilmos császár* is meg fog jelenni s közvetlenül ezután a császár *Frigyes* főherceg meghívására részt akar venni a bélyei vadászatokban. Ezek a vadászatok szeptember közepén lesznek.

— **Császár és főváros.** A harc, mely Berlin város képviselőtestülete és Vilmos császár közt *Kaufmann* Gusztáv városi tanácsos polgármesterré választása miatt oly hosszú idő óta és oly meddően folyt, véget ér. *Kaufmann*, ki a schönbergi szanatóriumban gyógytattja magát, értesítette a berlini képviselőtestületet, hogy megválasztásáról lemond. Berlini távirat, mely ezt hírül adja, kétségesen tünteti fel azt, hogy vajjon ez a lemondás érvényesnek tekinthető-e. — Egy másik táviratunk jelenti egyébiránt, hogy az új polgármesterválasztás nemsokára meglesz. Négy komoly jelölt van: *Dove*, a berlini kereskedők szindikusa, aki a szabadlúpvártok tartozik, továbbá *Krüger*, *Schiffbeck* és *Friedberg* titkos kormánytanácsos, a volt igazságügyminiszter fia.

— **Beéthly Ákos fölolvása.** *Beéthly Ákos* országgyűlési képviselő e hónap 27-ikén délelőtti tizenegy órakor a *Seabod Lyceum*ban fölolvást tart. A fölolvás magyar történelmi nagy munkájának egy fejezetét: *Kölcsey* és *Wesselényi*, mint az eszményi irány uttorói cím alatt.

— **A délvédiki kivándorlás ellen.** *Temesvárról* táviratozók: A gazdasági egyesületek országos szövetsége a délvédiki gazdasági egyesületekkel valamint az aradi és temesvári nemzeti szövetségekkel együtt *Temesvárott* kongresszust rendez, hogy azon a délvédiki kivándorlással kapcsolatos gazdasági és társadalmi bajokat megvitassák és az orvosás módjait kijelöljék. Ma délelőtt alakult meg a kongresszus rendező-bizottsága, mely elnökké báró *Ambrózy* Gyulát, társelnökké *Blaskovics* Ferenc és *Rubinek* Gyula országgyűlési képviselőket választotta meg. Az ülésen elhatározták, hogy a kongresszust július 1-én és 2-án *Temesvárott* rendezik és pedig az első napon a kiscsárdák bevonásával, a második napon tudományos alapon. A kongresszus költségeit 3000 koronában irányozták elő. A kongresszuson résztvevők 4 korona tagdíjat fizetnek a költségek fedezésére; a kiscsárdák nem fizetnek tagdíjat.

— **Uj templom.** Hatvanból írják: *Odray* Celesztin prépostséban kezdeményezéséből új katolikus templomot építenek legközelebb Hatvanban. Gyűjtés útján a szükségelt összeg nagyobb része együtt van már és gróf *Csaky* Károly megyei püspök megígérte, hogy maga is nagyobb adományt támogatja az építkezést.

— **Budapesti Hétfői Hírlap.** Ilyen címen *Szomaházy* István, kitűnő íróársunk politikai hetilapot indított. Az újság hétfőn a kora reggeli órákban jelenik meg, mikor a napilapok a vasárnapi munkaszünet miatt később kerülnek ki a sajtó alól. A *Hétfői Hírlap* eddig megjelent két változatos és gazdag tartalma száma a vasárnapi eseményeken kívül érdekes kritikáját és inormatív kiegészítőjét adta a hét aktualitásainak. A legutóbbi szám vezérlőiként *Vései* József, tárcáját *Szomaházy* István írta. A *Hétfői Hírlap* előfizetési ára egy évre 5 korona, szerkesztősége és kiadóhivatala Akadémia-utca 16. szám alatt van.

— **Az országos ügyvédséggyűlés.** Az országos ügyvédséggyűlés állandó választmányára e hónap 16-ikán délután 5 órakor tartja meg ülését az ügyvédi kamara ülésstermében, a Szemere-utca 10. száma alatt.

— **Jótekonyság-ünnepség Abbástiánban.** Abbástiánban e hó 12-ikén, vasárnap délután 2 órakor lényes jótekonysági ünnep lesz az ottani korház-alap javára. Az ünnepség változatos műsorában ba.ár, automobilkooszás, posta- és sétahangverseny van. A rendezőséget az osztrák arisztokrácia vállalta el.

— **Felfüggesztett jegyző.** *Szegvárról* írják: *Nagy* István dombovári főszolgabíró *Lenti* Mihály kocsolai jegyzőt állásától felfüggesztette rendetlenségek és pénzhiány miatt. *Lenti* a vizsgálat elől megszökött.

— **Egyetemi tanár, mint polgármester.** *Kolozsvárról* táviratozók: A városi közgyűlés egyhangu határozattal felkérte dr. *Haller* Károly miniszteri tanácsos egyetemi tanárt, hogy a polgármester betegségének idejére a helyettesítéstől fegyelmi eljárás miatt felfüggesztett *Nagy* Mór helyettes polgármester helyett a város helyettes polgármestere legyen. A gyűlésen *Haller* kijelentette, hogy bár reá nézve nehéz a polgármesteri állás elfogadása, mégis polgári kötelességének tartja a jelen viszonyok között a helyettesítést elfogadni.

— **Felségértési pör.** Elberfeldben ma kezdtek tárgyalni *Willmann* könyvkiadó felségértési perét. A vád ellene az, hogy mikor Ausztriában elkooszták a kiadásában megjelent *Ferenc József és a jessviták* című könyvet, a kiadó egy példányt elküldött *Ferenc József* királynak azzal a kérséssel, hogy olvassa el és fogadja el magánkönyvtára számára. Az osztrák kormány a berlini nagykövet útján felségértés miatt pert indított *Willmann* ellen és az ítéletet e hó 18-án fogják publikálni.

— **Lipótvárosi Kaszinóban** ma délelben nagy értekezlet volt *Huttl* Tivadar elnökle alatt. Az értekezleten a kaszinó elnöküül *Lócsay* Leó, alelnöküül ruszti *Ruszt* Józsefet és dr. *Dallay* Lajos miniszteri osztálytanácsos jelölték.

— **Franciaország gazdagsága.** A franciák most alaposan benne vannak a választási küzdelemben. Szerte az országban már járják a jelöltek a kerületeiket és pedig olyan nagy számban léptek sorompóba az ambíciók, hogy már rég volt annyi jelölt, s a pártok talán még soha sem szervezkedtek olyan dus pénzalapon, mint éppen most. S a jelöltek tüzes beszédeket mondván, mégis mindentel azt dörgik a hallgatóság fülebe, hogy Franciaország egyre jobban szegényedik. A párisi *Matin* füln csipte a választási harcnak ezt a csatalkáltását, aztán gombostűre tűzte és megvizsgálta. S kapóra jött neki ehhez a vizsgálat-hoz egy hosszú tanulmány, amelynek éppen ellenkezően a harci jelszóval: *Franciaország gazdagsága* a címe. E tanulmány szerint a hitelintézetekben és a francia nemzeti bankban elhelyezett pénzek a következő emelkedést mutatják:

1897-ben	1	milliárd	703	millió
1898-ban	1	"	713	"
1899-ben	1	"	805	"
1900-ban	1	"	903	"
1901-ben	2	"	286	"

Szóval hat év alatt fél milliárd frank az emelkedés, ami éppen nem mondható elszegényedésnek. De ez még nem minden. Ott vannak még a kis takarékpénztárak. Ezekbe a közép viszi el garasait s 1900-ban 7,109,402 betéti könyvecske 3 milliárd 264 ezer millió, 1901-ben 7,243,995 könyvecske 3 milliárd 334 millió frank megtakarított pénzeket jelentett, a haladás szintén nem megvetendő: hetvenegy millió. Az olyan ország tehát, amelynek hatofél milliárdnál több kimutatható megtakarított pénze van, még se rohan a tönk felé, pedig magántárcákban is hever még sok vagyoni járadékkötvények és más elsőrendű értékpapírok alakjában, nincsen benn a statisztikában a sok magánpénzintézet és bankfők. Így számol be a *Matin* Franciaország vagyoni viszonyairól az említett tanulmány alapján, amely bizonyára nem a választási harc számára készült, s adatai megbízhatók. Az igaz, hogy választáskor minden borkorban megterem a kortesfogás.

— **Egy menyecske a sor alatt.** *Egy* munkácsi zsidó családban husz esztendővel ezelőt leánygyerek született. Amikor az első rikkantotta e világon, már halott volt az apja s ennek tulajdonitait az, hogy bár lány volt a gyerek, az apja nevé öröközte. Szicse lett a neve. A kis lány szépen fejlődött s pár év előtt férjhez is ment. Ma már neki is lányai vannak — s a napokban megkapta a behívót a sorozásra. Nem igen ijedt meg tőle. Sejtette, hogy olyan katonára nem igen vágyakozik az álom, aki egy szopós gyereket is vizs magával a kaszárnyába és ringatgatja éjjel. Utánajárába került mégis az, míg a katonai nyilvántartási hivatalban kikorrigálták a lajstrómot, amiben bennfoglaltott a menyecske is.

— **A mentők gyászja.** Ma egy esztendeje, hogy dr. *Kresz* Géza, a Mentő-egyesületnek alapítója és első igazgatója hosszas szenvedés után meghalt. A mentők alapítóját halálának első éviordulóját kegyeletes módon gyászolták. Házukra gyászobogót tüztek ki és ma délelőt dr. *Kovács* Aladár igazgató vezetésével testületileg kivonultak *Kresznek* a kerepesi-úti temetőben levő sírhöz és koszorút helyeztek rá.

— **Sikkasztó jarásbíró.** *Sohár* Lajos kismartóni jarásbíró a soproni törvényeszk má három napi tárgyalás után sikkasztásokért három évi börtönrre ítélt. *Sohár* 1881. óta lojytatta üzelmét; romlásai vallomása szerint az okozta, hogy 1875-ben képviselőjelöltnek lépett fel és az által adósságokba keveredett.

— **Halálozás.** *Lovag Whitehead* John, a fumei híres torpedógyár társtulajdonosa, ma éjjel Bécsben meghalt.

— **Luoceni oinkostásra.** A *Vorwärts* — mint Berlinből táviratozzák — a következőket közli arról a Fratelli nevű anarchistáról, akit azzal gyanúsítanak, hogy Luoceni oinkostásra volt: Fratellit Olaszországban politikai üzemek miatt elítélték s a bűntetés elől Svájcba menekült. Az olasz rendőrség megkeresése a kormány Fratellit, mint vezedelmes anarchistát kiutasította s akkor ő Elzász-Lotharingiában, majd Franciaországban, később Németországban kóborolt. 1901. június 15-ig egy német őgnél kiutasítását. Február végén letartóztatták újból s már egy hónapja van fogságban és még ki sem hallgatták. A *Vorwärts* szerint Fratelli szocialista s nem anarchista.

— **Sikkasztó őégfőnökök.** Ebernis Frigyes és Flach Gusztávot, az Ebernis és társa vámvédelmi és szállítóleveleket ellenőrző cég tulajdonosait ma letartóztatták, mert a visszatérített ősszeget elikkasztották. A cég 20.000 koronával károsította meg üzletfeleit.

— **Házasság.** Kertész Endre királyi adótitzt Nyiregyháza eljegyezte *Hansdy Zsuzsika* kisasszonyt Mező-Berényről.

Kápolnay Adolf fővárosi nyomdatulajdonos eljegyezte *Scheibner* Helén kisasszonyt, *Scheibner* Dávid terménynagykereskedő leányát Besztercebányáról.

— **Torzaszkodó tisztviselők.** A nagyváradi pénzügyigazgatási tisztviselők és *Pfuhl* Agoston helyettes pénzügyigazgató közt ellentétet merültek fel, mire a tisztviselők a miniszterhez panaszt adtak be, vizsgálóbiztost kérve. A panaszt a tisztviselők időközben visszavonták, a miniszter mindazonáltal Szobovich Lajos osztálytanácsost küldte le, aki a vizsgálatot megkezdte.

— **A tréfa vége.** Grünwald Ilona 23 éves fűzőkészítőnő furfangos módon akarta megtréfálni hozzátartozóit. Tegnap délután az Andrássy-ut 48. szám alatt lévő lakásán ősszevesztte a szüleihez s otthagya őket. Az uton — hogy rájesszen szülei — sátránt vetett s vízben feloldva azt, bekente a folyadékkal az arcát, úgy hogy ijesztenő sárga aret lett. Így ment haza és otthon gőrcsüket szinelve, ősszeesett.

— Az istenért, mi a bajod? — kérdezte tőle jőden az anyja.

— Megmérgeztem magamat! — nyögte a leány. Hamarosan a mentőket hívták hozzá, akik kiszűlték, hogy a leánynak semmi baja sincs s ez ágában sem volt az, hogy mérget igyék. A tréfát azonban megkeserülte a leány, mert a sátránytól hónapokig sárga marad az arcbőre.

— **Letartóztatott ovadéksikkasztó.** Dolánszky Árpád 41 éves ügynök ellen több feljelentés érkezett a rendőrséghez csupa szegény embertől, akik elpanaszolják, hogy a lelketlen ember ovadékkal alkalmazta őket, de állást nem juttatott nekik, hanem keservesen ősszekuporgatót állítottak elikkasztotta. A feljelentések folytán a rendőrség letartóztatta Dolánszkyt.

— **Üngyikoss kamaral élők.** Szófiából jelentik, hogy ott *Palamidó*, a kereskedelmi kamara élők pénzzavarai miatt löbe löte magát.

— **Pénzhamisító tanuló.** A rendőrség letartóztatta *Bodor* András 21 éves felső ipariszkolai tanuló, aki száztörten bankok gyártásához szükséges kliséket és egyéb szereket akart eladni a zsbárosoknak. *Bodor* azt vallja, hogy a pénzhamisításra alkalmas tárgyakat egy barátjától kapta, de 6 javított rájuk. Így megpróbált pénzt hamisítani, de nem sikerült. Erre elhatározta, hogy eladja a kliséket. A vásárban a detektívek akadályozták meg.

— **Rablás az Erzsébet-köruton.** Ma este egy suhanc az Erzsébet-köruton vakmerő rablást követett el. Este nyolc órátkor ugyan a zismeretlen suhanc betört az Erzsébet-körut 32. szám alatt lévő Heeh-féle bankház kirakatát s onnan egy aranypénzkeket feltálat kiragadva futásnak eredt. A bank alkalmazottjai és a járőrekek üzöbe fogták a rabló suhancot, de ennek sikerült elmenekülni. A fatálban huszonnégy darab értékes aranypénz volt. A rendőrség most keresi a rablót.

— **Gyornáriai kurzus.** A magasabb fokú parlamenti vitáiról és a magyar, német levelező gyornári gyornári ügyszert nyit e hó 20-án az Országos Női Gyornári Egyesület dr. Vargay István és Kaiser Gizella vezetésével. Oktatást nyernek a növendékek az ősszes irógépeken is. Jelenkezni lehet 8-tól 8-ig az egyesületben.

— **Borzalmas üngyikosság.** Egy bécsi vonatvezető felesége, *Pulsniszki* Anna ma petroleummal löntötte ruháját, a szájába kendőt gyömöszölt, hogy segítségért ne hiálthasson s aztán meggyújtotta ruháját. A szerencsétlen asszony löfájában szenvedett és ezért szánta el magát az üngyikosságra. Súlyosan megsebesítve szállították a kórházba.

— **Hitvesyikosság.** *Ipolyváry* írják: *Laboda* Mihály szebelládi fiatal molnár nemrégén házassodott meg. Fiatal feleségét azonban rendkívül féltette és féltékenységgel annyira elkeserítette az életét, hogy a minap ethagya férje házát. Mult héten *Laboda* felkereste feleségét és kérelle, hogy jöjjön ismét hozzá,

de mert az asszony nem hallgatott rá, revolverrel lölt, aztán maga ellen fordította a fegyvert. Az asszonyt haldoklóvá vitték az ipolyváry kórházba, a férjet pedig a csendőrség letartóztatta.

— **Üngyikosság és nem rablőgyikosság.** Megirtuk, hogy *Braun* Sándor onográrd kereskedő Gyöngyösön, a vasúthoz menet orvatmadók meglőtték. *Braun* Sándort akkor a kórházba szállították s amikor magához tért, kijelentette, hogy nem rablőgyikosság áldozata, hanem üngyikossági szándékból őnmagát lötte hasba. Valamikor Gyöngyösön lakott és itt kívánt meghalni. Zilált anyagi viszonyai készítették az elhatározására. Valószínűleg felépül.

— **Az osztályorsjáték husása.** Az osztályorsjáték mai husásán *tízser* koronát nyert 30711 84570, *ötser* koronát 48249 33921 95668 93112, *kétszer* koronát 83055 82453 41638 79994 92871 44046 99386 38566 58315 29603 79945 52148 33173 45462 34260, *ezer* koronát 40406 41827 79535 6446 43251 62143 49843 19636 95675 81882 4527 16540 93879 58532 13890 71484 28417 75531 15667 92677 51337 90376 67165 66577 96554 1565 7847 63007 64009 87380 86782 7759 21210 37458 40053 69414 17600 90576 28817 36815 87101 95480 2506 1622 2296, *ötszáz* koronát 97688 704 65703 73903 63124 68124 35693 10560 76027 30179 90261 18445 67015 44047 66318 23250 79740 15859 57450 26198 67642 70700 96348 2264 72429 20861 35650 94731 86696 76760 76260 56131 66728 7980 94171 91888 57969 92465 52765 36835 96776 41124 25365 25428 59008 15909 60446 97135 8574 15695 17291 18559 66631 60647 9971 52645 2502 48879 40617 7173 88857 93000 53250 97255 42051 24873 54702 67788 16291 35068 11844 58970 17938 24057 42432 91889.

— **Április 11-ike a Telefon Hírmondón.** A mai nemetz ünnep alkalmából díszeladás lesz a nagy kir. Operaházban, mely alkalommal *Köcsy Himnusz*, s utána a *Hunyadi László*. Erkel Ferenc nagy operája kerül színpadra, mely előadást a Telefon Hírmondó teljes egészében közvetíti fog az előfizetők lakására. Az opera közvetítése után még *ciányzenét* közvetít előfizetői szórakoztatására a Telefon Hírmondó egészen 11 óráig az Emke kávéházból.

(x) **Figyelmeztetjük** az igen tisztelt megvárló közönséget, hogy amikor nem közvetlenül *Mauthner Odón* cs. és *kr. udvari magkereskedésnél* Budapesten fedezik szükségletüket, hanem vidéki kereskedőknél, akkor járjenek csak *Mauthner-féle* magot és üngyeljenek arra, hogy minden tasakon és zsákon látható legyen a *Mauthner* név vagy a cég ölmázra, mert amelyeken a cég neve, illetve ölmázr nem fordul elő, az nem *Mauthner-féle* mag.

(x) **A legkényesebb izlésnek** megfelelő, elismert remek kivitelű fényképek készülnek jutányos árban Rívóli fényképezési műtermében, Kerespesi-ut 30 Diszes jelmezek díjtalanul. Esti fővétel is.

(x) **Egger-féle mellspatillák** gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél, elnyákosodásnál. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Doboza 1 és 2 korona. (Próbadoz 30 fillér.) Fő és széküldési raktár Nádor-gyógyszertár, Budapest, Váci-körut 17.

(x) **A legfrosább nevek alatt** vannak hirdelve különböző Santal-készítmények. Tisztaság és hatás tekintetében a külföldi készítményeket felülmúlta a *Santal Egger*, melyet orvosok is rendelnek, ahol Santalt Copavált vagy Cubavált javasolnak. Csak a törvényileg védett *Tigris-évdjegy*gal valódi.

Az ősszeomlott Tiszahid.

— Küldöttség a minisztereknél. —

Budapest, április 10.

Alig néhány hete, hogy a rozoga zentai hidat, amely a Tiszán át egyetlen közlekedési vonala volt a nagy Alföldnek, ősszeomlott. A víz árja alámosta a hidot tartó partot s jó szerencse, hogy nagyobb katasztrófa nem történt, mert jóformán az utolsó fél-órában szüntette be *Madari* János ökapitány a hidon való közlekedést *Endrei* Soma mérnök erélyes föllépésére.

A vármegye ügybuzgó és népszerű főispánja, *Latinovics* Pál, a hir vétele után nyomban Zentára utazott s minden igyekezetével azon volt, hogy a hidőgyöt dűlőre juttassa. Gyors és szakavatott intézkedései nagy megnyugvást keltek a lakosság körében. Maga állott a mozgalom élére, amely egy új, modern vashid építését tűzte ki célul s ma már a kormány elé vezette a város harminctagu küldöttségét, hogy a kellő anyagi támogatást kieszkölje.

A küldöttség tagjai voltak: *Dudás* Lajos polgármester, *Szárits* Bertalan főügyész, *Rudits* Farkas, *Vuits* György, *Vuits* János, *Üngár* Ferenc, dr. *Huszág* Nándor, *Kovács* László, *Piszár* János, *Hever* Péter, *Braun* Soma, *Vásits* Titus, *Érdújehelyi* Menyhért, *Barkóczy* Izso, *Baráti* Péter, *Mester* Lajos, dr. *Ellinger* Jenő, dr. *Hajdu* Dezső, *Kikiris* János, dr. *Kezeli* Mészáros Géza, *Nagy-Abonyi* László, *Pusztai* Mihály, *Vuits* Vazul, dr. *Spitzer* Mór, *Tóth* Antal, *Abonyi* *Madari* János, *Szárits* Géza, *Endrei* Soma, *Czabai* János és *Zentai* János városi bizottsági tagok.

A küldöttség *Szél* Kálmán miniszterelnöknel,

Horánszky Nándor kereskedelmiügyi miniszternél és *Lukács* László pénzügyminiszternél tiszeltgett.

A miniszterelnökhez, aki a képviselőház miniszteri szobájában fogadta a küldöttséget, *Latinovics* Pál a következők leületes beszédét intézte:

Zenta város közönsége nevében jelentük meg nagyméltóságod előtt, hogy a zentai hid újból felépítésére nagybecsű támogatást kikerjünk. Az eddigi lahid amit nagyméltóságod előtt ismeretes, a közel-mulban földcsuszamlás és a Tisza vízének alamosása következtében beomlott. A leszakadt hidrés, amely a hidnak egyik szakaszát képezi, körülbelül 4 hónap alatt föl jog épülni. Azonban a lahid ülyeten kijavítása nem képezhet a hidügnege végleges elintézését, mert tekintettel a nagy forgalomra, amely Bács-és Torontalmegyek közt fönnáll, kell, hogy a hid-kérdés egy vashid, vagy az újabb szerkezeti vas-betonhid megépítése által véglegesen rendeztesse. Azon kérelemmel jöttünk tehát nagyméltóságod elé, hogy tekintettel arra, miszerint közgazdasági, de főleg kereskedelmi és hadászati szempontból ezen állandó vashid létesítése életkérdés az egész Délvidékre nézve, továbbá tekintettel arra, hogy sem Bácsmege közönsége, sem pedig Zenta város nincs abant a vagyoni helyzetben, hogy ezen, körülbelül két milliő koronába kerülő hid felépítését önerőből eszközölhetné, méltóztatssék az egész hid építését az állam részére átvenni és ennek ellenében a város lemond az állam részére a vámszedési jogról, — vagy ha ez akadályokba ütközne, méltóztatssék oly ősszeget a hidépítés céljaira rendelkezésre bocsátani, esetleg vagy segélyképpen, vagy kamatnélküli kölcsön alakjában, hosszabb törlesztésre a pénztári készletekből, amely lehetővé teszi e fontos kérdésnek a közzivárolomnak megfelelő elintézését. Erre kérjük nagyméltóságod szives jóindulatát, egyszerűssem a város ebbeli kérelmét van szerencsém a mellékelt memorandum alakjában átnyujtani.

Szél Kálmán miniszterelnök kintüntető sziveséggel fogadta a küldöttséget. Országos érdekének monddta a hid ügyét. Kijelentette, hogy a kérdés megoldásának módozataival eddig még nem foglalkozhatott. Most előtte van az egész ügy, mérlegeli az alternatívákat és sürgős tanulmány alá véteti azonnal a dolgot, hogy a zentai hidkérdés, a vidék, a megye és a város közlekedési igényeinek lehető kielégítésével mielőbb megoldathassék. A miniszterelnök választ a küldöttség zajos élénkezéssel fogadta. *Latinovics* főispán ezután bemutatta a deputáció tagjait a miniszterelnöknek.

Ezután *Horánszky* Nándornál és *Lukács* Lászlónál tiszeltgett a küldöttség. Mindkét miniszter nagyfontosságúnak tartja a kérdés gyors és sikeres megoldását s az állami segítséget kilátásba helyezték.

A miniszterek kijelentéseit nagy lelkesedéssel fogadták a küldöttség tagjai. Majd lelkes ovációban reszesítették *Latinovics* Pál főispánt, aki időt és fáradságot nem kimélve buzgólkodott emez, a város jövőjére igen nagyfontosságú ügyben.

A küldöttség három tagja, *Dudás* Lajos polgármester, *Szárits* Bertalan főügyész és *Vuits* Vazul főbírtokos a főispán vezetésével mellett ma éjjel Bécsbe utazott, hogy a közös hadügyminiszter támogatását is kikerje, tekintettel a hidnak stratégiailag is nagy fontosságára. A hadügyminiszter már előzőleg is értesítette a főispán utján a város közönségét, hogy az új hid föllépéséig hajlandó egyik hidászszázalajjal a Tiszán át hidat veretni.

Orvosok szervezkedése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 10.

A Lipótváros orvosi ma dr. *Lichtenberg* Kornél egyetemi magántanár kezdeményezése folytán ma tartották meg egyesülésük alakuló gyűlését az V. kerületi polgári körben. A nagyszámban megjelent orvosokat dr. *Lichtenberg* professzor üdvözölte elnöki megnyitó beszédében, mely így hangzik:

Tisztelt orvostársak!

Bocsánatot kérek, hogy én az V. kerületnek egy k igénytelen orvostagja oly mértékben önök ősszehívni, hogy magalakítsunk kerületünk orvostársaságát. De utótré is kell lenni valakinek, aki kifejezve juttatja a helyzet sürgős követelményeit és azok megvalósításához megtegye az első lépést.

Igy jött nekem a megistölté kintüntetés, hogy üdvözöljem önök legrészélyesebben és hogy első sorban örömeim fejezzem ki afelett, hogy önök V. kerület orvosi ily számmal méltóztattak megjelenni. Tanuságot szolgáltatottak az által, hogy az V. kerület orvosi rendület érdeklő kérdésekben szolidárisan együtt éreznek, hogy nem lankad buzalmuk annak dacára, hogy rendünk törekvéseit eddig nem igen koronázta a kívánt és megérdemelt siker.

Késztelen tehát, hogy ebben a, hogy egy fejezzem ki visszahódító hadjáratban őssze kell tartanunk és el kell követnünk mindent, hogy felvilágosítsuk a mérvadó köröket, a kormányt, a közvéleményt és mindenkit arról, hogy az orvostrend igen fontos tényezője a közegészségügynek, hogy emiatt közelekedjen képvisel, hogy azok a bajok, melyek az orvosokat nyomják véghatásukban a közegészségügyet is érintik. A mi panaszainkat pedig mindig tisztelt uraim senkiesem ismerheti jobban és azoknak nyílt és ősszinte feltárássra senki sem lehet inkább hivatal, mint mi orvosok.

De nemcsak erre vagyunk legilletésebbek, hanem arra is, hogy amennyiben ez a törvény keretében lehetséges ezen bajokat magunk is orvosoljuk, amennyiben pedig nem lehetséges rámtussunk azokra a módoakra, amelyekben a kibontakozás bekövetkezhetik. Erős és szent azon meggyőződés, hogy meg és a mostani orvosi generáció fogja elérni a célszerű megoldást, mert rendünk ősszeje még nincs kimerítve,

mert óriási nagy intelligenciát rejtenek magunkban, mert szám-szerűleg is érvényesülhetünk, mert társadalmilag nélkülözhetetlenek vagyunk, mert összevéve *dilamálát* és *fenntartó* tényezőket képezünk. Egész és aktuális kérdés volt az orvos és orvostudomány az emberiség kulturájának minden stadiumában és most még inkább az. *Utolso* fejezete a létért való küzdelemben a művelésről, a gondolkodásról az első. A *hadász* épp oly gondolat számolja ma meg *beteg* és *sebesült*, mint *harcképes* katonát. Az államférfi politikájának magas piramisáról most lesz állni azonos széles bázisára a néphez, statisztikát vezet születésről és halálról és érdeklődik a népeknek élet és egészségi viszonyairól: mert tudja, hogy a család *szerecsényje*, az államok *hatalma*, a községek *virágzása*, a család *díldása mind-mind* az egyes embernek törvényi lététől függ; mert végtére is csak egy hatalom van a földön, csak egy tőke — és ez az élet és egészség. Mindezen megbecsülhetetlen kincsnek mi orvosok vagyunk hivatott őrzi, koronázni.

Ha tehát mi magyar orvosok most szervezkedünk és meg akarjuk védeni *megbízott* jogainkat és visszahódítani az *elcseszelt* és felérvőre a szándékig tartó téspe-ségéből, az államnak a társadalomnak ígát hordó és kötele-ségekké váló terhelt állatát többé nem akarunk lenni, akkor *mi különleges* orvosi érdeklődés indulunk fel, hanem *köz-célszerűség* védelmére kell, amely csak akkor van jól el-látva, ha annak *egyedül* képviselői szabadok és függetlenek, ha nem küzdenek ma mindmál kálátalanul a mindennapi ko-nyért: mert a koldus nem szabad és független, hanem — *részeg*.

Igy tehát mélyen tisztelt uraim, az orvoskérdés nem *rend*kérdés, hanem számos és elválaszthatlan vonatkozásával a *közegészségügyhöz*, *mesze* és *úti*ben kinyúló kérdéseinket hadraán tul. A *mi* mozgásban és forogban és utat nyit ma-nyunk magának mindenütt, ahol orvosok egybegyűlekeznek: de ha fel is emelik szavukat, az hatástanlan marad, mert *szólhat*, mert *közölt*nek nincs egyértelmű, pedig csak az *egység* ad erőt. A *szolidaritás*, a *rendezés* azonban még *teljesen* hiányzik a ma-gyar orvosi rendben. Ezt akarja megteremteni első sorban a Magyar Orvosok Szövetsége, ezt iparkodik elősegíteni a *székes-főváros orvosainak kerületi szervezkedése*, hogy megkonstruálja a magyar orvosi *rendszert* zárt sorokban, valamennyi egyérrt, egy valamennyiért teljes egyenlőséggel és egyértelműséggel, céltu-datos szervezkedéssel, szűni nem akaró agitációval befolyásolja a *rendet* érdeklő kérdésekben a törvényhozást, a kormányt és a szellemeket jól preparálva csinálja meg az orvosoknak *kedvező közvéleményt*. Akkor az nem lesz lebetegés, mint eddig, hogy jusunkba ékeltek a bennünk érkölséget, mert anyagilag sértő törvényeket, intézményeket és szokásokat és ki lesz zárva az a megfoghatatlan abszurditás, hogy tanács-koznak, mint eddig *rúmk*, *nélkülünk*, hogy legvitálisabb ér-dekeinket érintő kérdésekben még meg sem *kérdemnek* bennünk.

Azonban kedves kártsáram, a szorongatás, a nyomás minden oldalról, elhagyatottságunk tudata magában foglalja helyettünk korrekciójának módját. Mint orvosok nagyon jól tudjuk, hogy minden betegség, mely pusztítón hat az egész szervezetre, csakis a bajt előidéző okok alapos megismerése után gyógyítható meg. Így rendünknek legmértvadóbb körei, sőt maga az egész magyar orvostudomány eddig soha nem tapasztalt komolysággal fogott az orvosrend krónikus beteg-ségének tanulmányozásához. Ezen studium már eddig értékes eredményhez vezetett; mindenek előtt ahhoz, hogy felrúzta az orvosokat abból a *végtelen* letargiából, mely nagyrésztben hozzájárult desolált erkölcsi és anyagi helyzetünk létrejöttéhez, azután felszelen, napirenden tartja állandóan az orvoskérdést és megérlelte bennünk azt az *újdonság* meggyőződést, hogy ebből a súlyos helyzetből nem fog bennünket kivetelni sem állam, sem társadalom, hanem csakis az egyedül üdvözítő — *önsegély*.

A szervezkedő, jelentőségének tudatára ébredő orvos-*rend* elhagyta a régi vágyait, új csapásba, az egész vonalon a *nyilvánosság* elé lépett és elhagyva csendes, magányának idillikus zajtalanságát, ügyével a világot lüktető, mozgató erőből a *sajtóhoz* fordult. Talán vannak és azt hiszem sokan vannak, akik azt mondják, hogy minek a *kerületi* szervezke-dés, ha itt van az *orvosközösség*. Magam is így okoskodtam, midőn első híre vettem a székesfővárosi orvostársaságok megalakulásának. De midőn beleemlyedtem a kérdésbe, kivi-lágított bennem ezen szervezkedésnek majdan *nemokára* mutakozó *messzemenő* hordereje úgyünk nézve. Téves, sőt önkényes továbbá azon feltevés, hogy a kerületi szervezke-dés talán ellentétbe akar helyezkedni az orvosközösséggel, amely az ó kintnó organizációjával, fardhadatlan tevékenység-gel már is nagy hállára kötelezte a magyar orvostudomány és nuntája lehet minden orvosi mozgalmának. Az orvosközösség hivatása azonban lényegesen eltér a kerületi szervezkedés feladatától. Az elsőnek, sokkal tágabb azon földje, melyet művelnie kell, szervének dimenzióját fogva nehézkes a gé-pezete a *részeltek* keresztülvitelével; hivatalos jellege és ter-mézeteszerű összeköttetése kormányval és hatósággal más szerepkörre utalja, mint egy *szabad egyesület*, mely kizárólag az *önsegélyre* van tekintve, mint amilyen a *kerületi* szervez-*kedés*. Ez előkészíti a munkát, összegyűjti az anyagot, mobi-lizálja, lelkesíti saját tömeget, felvilágosítja a *közvéleményt* és mindent az értékes segítő csapatot elrendező további intéz-*kedés* céljából átadja a *szövetségnek*. A kerületi szervezkedés tehát nem lehet *vetélytárs* a szövetségnek, hanem — *szövet-ségese*, a szó legnemesebb, legrealisab és legmegbizhatóbb értelmében.

Ha ez a szabad egyesülés jól felfogja hivatását és jól elhelyezi emeltyűjét, akkor nem fogja keresni más ko-gyút, mint a *közvéleményt*, mint a *hazafias magyar sajtó* kezét, mely mindig szívesen és kitartással állította rendelkezésére döntő befolyását mindannak, ami használ a *közenek*, az orvoskérdés pedig, és azt nem lehet eléggé gyakran és hangosan kiemelni, nemcsak az orvosi karnak, hanem a *közegészségügynek* is a kérdése.

Es most még néhány szót *hozzátok* V. kerület orvosai. Egyszer azt mondtam, hogy az orvostudomány *válts*, mely-nek hivat az egész világban egy láthatlan egyház közt össze. Most azt mondom, hogy a magyar orvostudomány *egy család* és testvérték annak minden egyes tagja. Nektek legelőbb nagy-részből a mi tudományunk megadta azt, amit joggal lehet tőle követelni: biztos, gondatlan existenciát, erkölcsi és társadalmi pozíciót. A többi testvérték azonban szűkölködnek meg a létminimumban is és szenved alatta a magyar köz-gészségügy.

Testvérkötelezettség oldalunk mellé állani. Haza, testvér-szav, kártsáris érzés, ez a szentháromság *parancsolja*, hogy ebben az ó érettk megindított mozgalmában ad adjátok erkölcsi és szellemi erőtok *minden* nyomtatékát.

Ez várja tőletek a segítségére szoruló magyar orvos-*rend* V. kerületi orvosai.

Lichtenberg professzor szavait élénk és általános tetszéssel fogadták a megjelentek; hosszabb eszme-csere következett ezután, amelyen dr. Porosz Mór, dr. Gáspár Ferenc, dr. Gerber Béla, dr. Arányi Zsigmond, dr. Szabó Sándor, dr. Keresztes István és dr. Ziffer Károly vetek részt. Az egybegyűltek vé-

gűl abban állapodtak meg, hogy újabb közgyűlést hívnak össze, melyen a tisztikart s a választmányt alakítják meg.

FŐVÁROS.

(*) **Tűzoltósági ügyek.** A tűzoltóságra felügyelő bizottság ma délelőtt a tűzoltói létszám szaporításá-nak kérdésével, a fizetések és nyugdíj-ügyek rende-zésével foglalkozott. A pénzügyi bizottság, a főváros pénzügyeire való tekintettel a létszám szaporításához szükséges összeg pénzbeli fedezetét nem volt haj-landó kimutatni. A tűzoltó házi bizottság ezzel ellentétben, egyhangulag annak a védekezésnek adott kifejezést, hogy a főváros vagyon- és élet-biztonságának a szempontból okvetlenül jól kell emelni a tűzoltók létszámát; olyan kiadás ez, amelyet semmiféle okokból sem lehet elodázni. Ezért javasolta a bizottság, hogy a tanács ilyen ér-telmű előterjesztést tegyen a közgyűlés elé. Ami a tűzoltók fizetésének a nyugdíjilletményeinek a rende-zését illeti, ezeket a bizottság szintén sűrűs elintézés alá tartozónak tartja. Azonban a végleges határozat-hozatal addig függőben kívánja tartani, amíg a be-ügyminiszter meg nem adja a választást a fővárosnak arra a fölterjesztésre, amelyben a községi tűzbizosi-tás ügyének a keresztülvitelét kívánja.

SZÍNHÁZ, ZENE.

* **A láda titka másodszor.** A Vígyszínházban *Bernard Tristan* új boházata. *A láda titka* ma másod-szor teljesítette feladatát: derült hangulatban tartotta a nagyszámú közönséget. Az előadás a premieriél gyorsabb tempóban haladt és a közreműködők már teljesen beleéltek magukat abba a perszifalió hangu-latba, amelyet a francia darab megkövetel. A bohózat boldonos helyzetein a hallgatóság sokat kacagott, *Hegedűs, Góth, Tapolczai, Szerény, Balassa, Vendrey, Varsányi Irén, Pécsi Paula, Fábán Kornélia* valamint a többiek ösztajtéka pedig ezuttal is kivívta a közön-ség tetszését és elismerését, amely sűrű tapsokban nyilvánult.

* **Várszínház.** Holnap, pénteken három érdekes egyfelvonásos darab kerül színre a Várszínházban. Megismétlik a nagy sikert aratott *Parasztsziveket*, bemutatják *Capusnek* szellemes darabját, melyet dr. *Janovics Jenő* *Az én szabóm* címmel fordított ma-gyarrá. Színre kerül továbbá *Suppének* rég pihe-*telt* nagyhatású operettje a *Szép Galathea*, melyben *Szerényi Malvin* játszsza a címszerepét. Nagyban ké-szülődik a társulat *Offenbach* híres operettjére, a *Kékszakádu hercegre*, melyben *Mezei Mihály, Leóvey Leó, Feledi Boriska, Aradi Aranka, Fenyéri Mór, Láng Etel* és *Köszeginé* játszsza a főbb szerepeket. A társulat nagy gondal tanulja a darabot, melyet az igazgatóság fényes kiállításban fog színre hozni.

* **Államrendőrség hangversenyén** mégis csak részvesz *Krammer Teréz* és *Burrián Károly*. Arról szól a következő újabb hivatalos közlés:

A székesfővárosi államrendőrség tisztikarának nyugdíjpolitól segélyező-egyesülete tudvalevőleg kérel-met intézett az intendánshoz, hogy *Krammer Teréz* és *Burrián Károly* operaházi tagok az egyesület javára tartandó hangversenyen közreműködhessenek. A mű-*vészek* nagy elfoglaltságára és különösen *Burrián* gyengéklédésére való tekintetből az intendáns a kért engedélyt első ízben nem adta meg. A hangverseny rendezőse azonban előre hirdette *Krammer* és *Burrián* közreműködését s a hangversenyre szóló je-gyek nagyrésze el is kelt már. A jótékony cél iránti tekintetből és hogy a rendezőse a közönséggel szemben kötelezettségének megfelelően, újabb ké-relemre az intendáns beleegyezését adta ahhoz, hogy az említett művészek a hangversenyben részt ve-gyenek.

* **Hírek a Népszínházból.** *Z. Bárdi Gabi* hirtelen közbejött rekedtsége miatt a holnapra hirdetett *Teréz kapitány* előadása elmarad s helyette színrekerül *A cigánybáró* Saifi szerepében *Hegyí Arankával*. *Barinkai Kenedik* Kálmán játszsza. *Z. Bárdi Gabi* tiz-napi szabadságot kért a Népszínház igazgatójától, amelyet egészségének helyreállítása céljából a délvi-déken fog eltölteni. — *Az új földesur* delántani előadás-ban vasárnap, e hónap 13-án kerül színre. — Vasár-nap este lesz második előadása *A rosszályi malom* pá-lyanyertes népszínműnek.

* **A Takácsok Bécsben.** A bécsi cenzura eddig nem volt rábíráthat, hogy *Hauptmann* *Gerhart Takácsok* című darabjának előadását Bécsben megengedje. A darabot most a *berlini* Deutsches Theater ensembleja akarja Bécsben bemutatni, mely május havában ott vendégzerepelti fog. *Brahms berlini* igazgató már lépéseket tett a tilalom megszüntetésére s amennyi-ben a cenzura tovább is macakodniék a miniszter-elnökhöz fog fordulni a cenzura határozata ellen.

* **Jane Hading a Népszínházban.** *Jane Ha-ding*, a hírneves párisi színművész, egy esti újság értesülése szerint, e hónap folyamán három estén át a Népszínházban fog társulatával vendégzerepelti. A művész, az először lesz európai köruton.

* **Miss Izidora Dunoon táncoséti.** Miss Izidora *Dunoon*, a meztelenlábú kaliforniai táncosleány buda-*pesti* bemutatkozására íránt mindnagynobb lesz az ér-deklődés. *Miss Dunoon* a végelesen megállapított program szerint, három egymásra következő estén, április 19-ikén, 20-ikán és 21-ikén fog az *Urania-Színházban* fellépni s egész estét betöltő műsora ókori, klasszikus görög táncokon kívül olyan táncokat is föl-lel, amelyeket *Miss Izidora Dunoon* középkori olasz mesterek képei után lejt. *Miss Dunoon*, aki eddig csak intim matinékon és nagyuri szalonokban pro-dukálta sajátos táncművészetét, egyáltalában először lép most a nagy nyilvánosság elé s a fellépése annál érdekesebb, mert intim körökben a legnagyobb magasztalásokkal elhalmozott klasszikus művészetének hatása először próbálódik ki a nagyközönségre. *Dunoon* kisasszony táncoséteire, elővételi díj nélkül *Bárd Ferenc* és *Testvére* *Kossuth Lajos*-utcai zeneműkereskedésében már megkezdtek a jegyek árusítását.

* **Perez Galdos új drámája.** *Perez Galdos* spanyol drámáiról, az *Elektra* szerzője, akinek ez a darabja óriási tüntetésekre adott alkalmat egész Spanyolországban, ahol csak előadták, *Alma Y Vida* címmel új drámát írt. A dráma, mint egy *madríd* távirat jelenti, ternapi próbájában óriási hatást keltett. Az *Alma Y Vida* iránnyarab, éppúgy, mint az *Elektra*, a nép jogát reklamálja s a régi rozoga társadalmi intéz-ményeket ostromolja. A darab igazságot és jogot követel a nép számára. A szerzőt már a főpróban számtalanszor a lámpák elébe hívták.

* **A válogatós cenzorok.** A párisi cenzorok a napokban több színpadi szerzőnek visszaküldték a da-rabjukat azért, mert gépirással volt leírva. A cenzorok azt mondták, hogy az írás rontja a szemüket s ezért arra szólították fel a szerzőket, hogy kézírással nyújtsák be a darabjaikat. A párisi cenzorok ugy lát-szik, válogatósabbak az írásban, mint a darabokban.

* **Megtakarított zenekar.** A bécsi *Deutsches Volkstheater*, amely vigjátékokat és színműveket ad elő, külön zenekart tart, amely felvonásokközökben muzsikál. A bécsi színház az őszin feloszlatta ezt a zenekart s ezel évenként harminchatezer koronát takarít meg. A budapesti színházak közül a *Vígyszínház*-nak van hasonló zenekara.

A vastaps alkonya.

A színlak közt jajszó fut keresztül,
Egy röpke szóban mennyi fájdalom,
A primadonnák szemén könnyepp rezdül:
Ó mennyi könyű! — te zengjed el, dalom!
A szubrett kisirt szemmel énekelget,
A diva is bágydában csicsereg,
A hőstenor o-nékiül val szerelmét,
Es sóhajtoz a bús színészszereg.

Mert *Debrecezenben* tegnap kidobolták,
A vastapsnak, hogy ime vége lesz . . .
S a divákat, — hej! — akik pártfogolták
Lelkesedések silány bére ez:
Hogy tenyeretek bármennyit is fírad,
A lábátok akárhogy dobban is,
S a torokotok, ha hívásban kiszárad:
Nem jelenhet meg Ő, a kis hamis.

Nem látjátok többé a vasajtóban,
— A vasajtót zárja majd nagy lakat, —
S bár hívei voltatok rosszbán-jóban,
Nem köszönheti a vastapsokat . . .
Es vasajtó nélkül mit ér az élet,
Amely gyorsan mulandó és rövid,
A vastapstól a művész-szív feléled,
Mért rontjátok el hát az örömit?

Ó debreczeni színtügyi bizottság!
Ne hozz ily komor határozatot!
A primadonnák könyüket mér' ontsák?
Ó ne tégy az ajtóra lakatot!
Mert jún még olyan diva *Debrecezenbe*,
Aki majd néked is tetszik talán
Es hogyha tapsolsz néki széles kedve'!
S a színpad vasfüggönye leereszve:
Hogy jelenjen meg kis vasajtóján?

(1)

MŰVÉSZET.

□ **Előadások az országos képtárban.** Az or-szágos képtárban, mint minden évben, ugy ez idén is tartanak ismeretterjesztő előadásokat. Az első elő-*adás* tizenharmadikán, vasárnap délelőtt tizenegy óra-*kor* lesz az Akadémiaiban, a képtár spanyol termében. Ez alkalommal dr. *Pasteiner Gyula* egyetemi tanár tart előadást *Hubert és Jan van Dyck művészetéről*. A többi ismeretterjesztő előadás sorrendje a követ-*kező*: Április huszadikán dr. *Eltcher Gyula*: *Rem-brand grafikai művésze*; április huszonötödikén dr. *Wollanka József*: *Rafael ifjúkora*; május negyedikén dr. *Meller Simon*: *Michelangelo* és a *Sixtus-kápolna* címen olvas föl.

□ **A konfliktus.** Lassanként állandó rovatot kell nyitnunk ama konfliktusok számára, melyek a művészek és a főváros között főlmerülnek. A Kossuth-mauzóleum ügyében csak tegnapi döntöttük el a kérdést s ma már újabb konfliktusról kell számot adnunk, mely azonban eredményében, ugyálszik, kellemetlenebb lesz az elsőnél, s a főváros és a Képzőművészeti Társulat közt végleges szakításra fog vezetni. A főváros pályázatát hirdető a lipótvárosi bazilikában állítható öt szoborra. Ez öt szobor közül egyet, mely Szent-István ábrázolná karrarai márványból, a fővárosra, a többi a bazilika kupoláját tartó négy pillér mélyedésébe kellene állíttatni. A zsűri többsége, mely a pályázat fölött ítélt, a kivitellel *Strobl* Alajos szobrászt bízta meg, dacára annak, hogy a Képzőművészeti Társulat szobrászati szakosztályából kiküldött két tag ez ellen nyilatkozott. A Képzőművészeti Társulat szobrászai ezen szörnyen megütköztek s beadványt intéztek a tanácshoz, melyben azt az ultimátumszerű kijelentést tessék, hogy az esetben, ha a tanács nem fogja respektálni a zsűribe küldött szobrászok véleményét, *többé nem fognak a városi pályázatokat zsűrijébe tagokat kiküldeni.*

□ **Művészeti társulatok kiállításán.** A Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállításán, melyet nap-nap után sürribben keres föl a közönség, megindult a művészárulás. Több kép elkelt és számos hazai, valamint külföldi képre tetek már ajánlatot. Az eladott képek közt van *Stuck* Ferencnek pompás allegorikus festménye, mely a tárlatnak egyik legdrágább képe. A kormány által megvásárolandó képekre az országos képzőművészeti tanács csak e hó végén tesz javaslatot.

Séta

a nemzetközi képképzőművészeti kiállításán.

I.

Élőszó.

Künn a város ligetének
Eléjén áll ama csarnok,
Ahová, mint már daloltam,
Műpártolni elmegyek.

Műpártolok, te műpártoloz,
Ő műpártol, — őh dios szó,
Csak a magyar lexiconban
Speciális, ósmert verbum!
Mert más népek a művészet
Lelki szükség, szíve álma,
Égi forrás, melyre szomjan

Vágyik élte pusztaságán.
Más nemzetnek jötevéje
A művészet, csak honunkban
Szorulsz magad jötevére,
Oh művészet, égi lény!
Másként vesznek könyvet, lapot,
Képet, szobrot, színházjegyet,
Nálunk pedig műpártolnak
Irodalmat, festészetet,
Szobrászatot és színházat,
Ős szokásként szabadjeggyel,
Meg tisztelet-példányokkal...

Én is hát a Műcsarnokba
Műpártolni elmegyek.

Szent gyönyörben elmerengek
Az ecsetnek költeményin,
És mosolygó melabúval
Konstatálom hébe-hóba,
Paur Géza műtárosnak
Bús szemébe búsan nézve:
Megvásárlnám ezt a képet,
Hogyha Lánycy Leo lennék!

És ez minden, mit a magam
Nagyon szerény erejéből
Honi képző művészetünk
Érdekében tehetek.

II.

Zuloága.

A lapokból értesültem,
Hogy földízes, szemvilága
Most a spanyol iskolának
Ignazió Zuloága.

Hogyha ez az érdekes hír
Csak legkisebb mérvben áll is,
Bizonyítja, hogy a spanyol
Mostanság már liberális.

Spanyol mester, aki Ignác,
Ilyen pompás karriérral,
Nem csekélység, — Ignác sikert
Másként nem ily könnyen ér el.

De az Ignác nem oly Ignác,
Mint más Ignác itt vagy ottan:
Katholikus spanyol Ignác,
Akiről sok jót hallottam.

Ifjú bohém, barna fürtjén
A dicsőség vérvirága,
Lángol minden spanyol asszony,
Nevét hallván: Zuloága!

Utja csupa róza, babér;
Képe oklál, noha drága;
Minden bikaviadalnál
Kendőt lenget Zuloága.

Ifjú hévvel, büszkeséggel
Mindenütt győz, — még megérem,
Hogy a zsűri jóvoltából
Övé lesz az aranyérem.

III.

Stuck.

Ömlő hajjal, ibolyásan
Sejtő lánggal a szemében,
Őt: a Tavaszt ábrázolja
Stuck ecsetje itt e képen.

Halvány ifju nézi, nézi,
És elfogja méla álom:
„Nagy ég, milyen hasonlóság, —
Márkus Emma, ideálom!”

Szeme, szája, haja, orra,
Válla, karja, minden rávall:
Ifju, végy egy képes lapot
Stuck Ferencnek Tavaszavál!

IV.

Palmé.

Drága donna, ki szívemben —
Ugy-e tudja? — trónra lépett,
Nézzé kissé meghatottan
Ezt a képet, ezt a képet!

Kék derengés halk varázsa
Száll a tóra, — itt az óra,
Itt a hely és itt a vágy is
Ölelésre, csókös szóra.

Itt szeretném szívni, szívni
Keskény ajkát, drága donna,
Mig a kékjő romantika
Minket is kék üdvbe vonna!

Kék a tó és kék az égbolt,
És a lég is, — jöjjön, kérem,
Csipke, csipke, sok csipkével
Kékfehéren, kékfehéren!...

És ne azzal a kalappal,
Melyet tegnapi hordott, kérem, —
Csak egy liljom a hajában
Kékfehéren, kékfehéren!...

Drága donna, drága donna,
Tudom, soha el nem érem, —
De kísérjen, mint egy álom
Kékfehéren, kékfehéren!...

(G-ly.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Az Akadémia jelöltjei.** Szokatlanul nagy számban vonulnak föl az idén a Magyar Tudományos Akadémia jelöltjei. Ajánlva vannak tiszteletli tagul: *Ploss* Sándor igazságügyminiszter (ajánlja *Concha Győző*); rendes tagokul: *Pecz* Vilmos és *Schulek* Vilmos; levelező tagokul: *Erdősi* Béla, *Freessky* János, *Kégl* Sándor, *Melich* János, *Szilasi* Móric, *Thury* József, *Vári* Dezso, *Décsi* Lajos, *Jánosi* Béla, dr. *Szechy* Károly, *Beöthy* Ákos, *Gelléri* Mór, *Mandelló* Gyula, *Pekár* Károly, *Reiner* János, *Thirring* Gusztáv, *Angyal* Dávid, *Mahler* Ede, *Wosinszky* Mór, *Hoór-Tempis* Mór, *Kalacsinszky* Sándor, *Schlesinger* Lajos, *Halaváts* Gyula, *Schafarzik* Ferenc, *Tangl* Ferenc. Az ajánlottak közül a kijelölt-bizottságok ezeket jelölték:

Az I. osztály A) alsztályának kijelölt bizottságába (*Goldziher* Ignác, *Simonyi* Zsigmond, *Szinyei*

József r., *Négyesy* és *Hegedüs* István I. tagok) rendes tagokul egyhangulag *Pecz* Vilmos I. tagot; levelező tagokul *Szilasi* Móricot, a finn-ugor összehasonlító nyelvészet és klasszika-filológia kiváló művelőjét, *Melich* Jánost, a magyar nyelvészet művelőjét egyhangulag *Thury* Józsefet, a magyar-török összehasonlító nyelvészet művelőjét szótöbbséggel jelöli. (Üres I. rendes és 4 levelező-tagsági hely.)

Az I. osztály B) alsztályának kijelölt bizottsága (*Gyula* Pál, *Beöthy* Zolt, *Heinrich* Gusztáv r., *Bayer* József és *Bados* Ferenc I. tagok) levelező tagokul *Szechy* Károlyt, az irodalomtörténet *Jánosi* Béát, az esztétika művelőjét egyhangulag jelöli. (Üres 2 levelező-tagsági hely.)

A II. osztály A) alsztályának kijelölt bizottsága (*Forster* Gyula tisz., *Pauer* Imre, *Láng* Lajos rendes, *Földes* Béla megv. rendes és *Balogh* Jenő lov. tagok) első helyen *Beöthy* Ákos publicisztikai író, dr. *Mandelló* Gyula közzgazd. író, dr. *Pekár* Károly filoz. író és dr. *Thirring* Gusztáv statiszt. író; második helyen dr. *Reiner* János jogtudományi író jelöli. (Üres 4 levelező-tagsági hely.)

A II. osztály B) alsztályának kijelölt bizottsága (*báró* Nyáry Jenő t., *Pauler* Gyula, *Zsilinszky* Mihály r., *Békefi* Remig és *Borovszky* Samu I. tagok) levelezőtagokul jelöli: első helyen *Wosinszky* Mór, a tolnavármegyei múzeum megalapítóját s archeológiai író, második helyen *Angyal* Dávid budapesti egyetemi magántanárt, harmadik helyen *Mahler* Ede budapesti egyetemi magántanárt. (Üres 4 levelező-tagsági hely.)

A III. osztály A) alsztályának kijelölt bizottsága (*Lang* Béla, *Schuller* Alajos, *Wartha* Vince r., *Kürschák* József és *Tóssy* Béla I. tagok) levelezőtagokul: dr. *Hoór-Tempis* Mór fizikust és elektrotechnikus. *Kalacsinszky* Sándor kémikust és dr. *Schlesinger* Lajos matematikust jelöli. (Üres 5 levelező-tagsági hely.)

A III. osztály B) alsztályának kijelölt bizottsága (*Koch* Antal, *Lóczy* Lajos, *Than* Lajos rendes, *Jendrassik* Ernő és *Schmidt* Sándor levelezőtagok) rendes tagokul: *Schulek* Vilmos levelezőtagot, levelezőtagokul pedig: első helyen *Tangl* Ferenc fiziológust, második helyen *Halaváts* Gyula geológust, harmadik helyen *Schafarzik* Ferenc geológust egyhangulag jelöli. (Üres 3 rendes tagsági és 2 levelező-tagsági hely.)

○ **A Matematikai és Fizikai Társulat** ma délután tartotta évi rendes közgyűlést dr. *Schmidt* Ágost másodelnök elnöklésével. *Kövesligethy* Radó tükör évi jelentésében felelt az elmúlt évben leírt VIII-ik matematikai tanító-versenyt, melynek nyertesei *Róka* Gyula és *Baranyó* Ernő voltak. Ez évben jelent meg a társaság kiadványának a Matematikai és Fizikai Lapoknak XI-ik kötete. A társaság rendes tagjainak száma 433, köztük 7 hölgytag. az alapító tagok száma 16. A m. tud. Akadémia a társaságot évente 2000 koronával segíelje. A társaság vagyonja 12670 korona. A választások során a választmányba beválasztották úrból *Beke* Manót, *Gruber* Nándort, *Heller* Ágostot és *Béthy* Mór.

SPORT.

* **Football.** Érdekes mérkőzés lesz április 11-ikén délután 4 órakor a millonárius versenypályán a *Műegyetemi Football Club* és a *Magyar Uszó-Egyesület* csapatai között. Az eddigi mérkőzésekben elért 4 : 2, 2 : 1 és 3 : 1 eredmények mindig a M. F. C. javára szözltek. A M. U. E.-nek régi ambíciója erős riválisát leverni és viszont a M. F. C. is azon van, hogy régi fölényét megtartva, továbbra is egyike maradjon a legjobb magyar csapatnak. Az eredmény egyuttal meg fogja jelölni a M. F. C. csapatának helyét az idén a labdarúgó csapataink között, mintán a nevezett egylet nem vesz részt a bajnoki mérkőzésben s nincs is benn a szövetségben.

VIDÉK.

— **(Pestmegye közigazgatási bizottsága)** ma délelőtt ülést tartott, *Beniczky* Ferenc főispán elnöke elnökletével. A pénzügyigazgatás jelentése szerint, egyes években 193.739 korona 88 fillér 101t be március hónapban, míg tavaly március hónap eredménye 222.258 korona. Így tehát az idei március hónapban 28.498 koronával bízték be *kevesebbet*, mint tavaly. A közelebbi adók befizetése általában kielégítő volt. *Tóth* József kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy az elmúlt hónapban 21 községi és telekezeti iskola részvételével államszegélyben.

EGYESÜLETEK.

(**Szivák Imre ünneplése.**) A Belvárosi Szabad-
elvű Demokrata Kör abból az alkalomból, hogy elnökét dr. *Szivák* Imre országgyűlési képviselőt a budapesti ügyvédi kamara elnökké választotta meg, a kör helyiségében kiválóan díszes és igen sikerült vacsorát rendezett. A lakomán körülbelül 800-an vettek részt, köztük számos országgyűlési képviselő. Az ünneplők szószólója dr. *Wekerle* Sándor volt, aki lelkes pohárköszöntőben a szabadelvűség és demokrácia igazságait hirdette. *Szivák* Imre köszönetet mondott a kitüntetett szavakért és *Wekerle* Sándorral köszöntötte föl.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Előadás az orvos beavatkozási jogáról. Erőli a tárgyról tart a Jogászegetyelt szombati (április 12.) teljes ülésén előadást dr. Schächter Miksa.

Ítélet a milliós kártyajáték ügyében.

Bécs, április 10.

Nem egy tiszteletreméltó polgártársunk fog a mai napon az irigységtől fölszisszenni, hogy mért nem öt utasították ki Ausztria területéről a három millió korona kártyanyereség miatt. Ez a szerencse ugyanis Szemere Miklós orsz. képviselőt érte, ki gróf Potockitól, mint azt annak idején részletesen megírtuk, három millió koronát nyert együttesen a bécsi szoké-klubban. Ha ugyanannyit veszített volna, akkor is kitiltották volna, amint hogy kitiltották a vesztes gróf Potockit és Péchy Andort, ki jóformán csak a kibicelesre szorított.

A bécsi jözséfvárosi járásbírósg ma tárgyalta a híres kártyapert. A felolvasott vádirat szerint az inkriminált pártban részt vett gróf Pallavicini Béla és Alfonz, Péchy Andor, gróf Trautmannsdorf Lajos, báró Kayserheim Alfréd, gróf Skicinsky Ádám, báró Rosenfeld Degelusz és gróf Kinsky Jenő. A kártyázó urak közül kettő az osztrák urakházának tagja s mint ilyen a mentelmi jog oltalma alatt nem volt megidézhető. A magasrangú kibicek urakat a bíróság futni hagyta, még tanuknak sem citálta meg őket. Ugy látszik, a kibicek ellen az igazságszolgáltatás körében is előítélletesek. A tárgyalás lefolyásáról a következő tudósítást adjuk:

A bíróság legelőször a vádlottak honosságát állapította meg, gróf Potocki orosz alattvaló; Lembergben született ugyan, de birtok-örökös révén orosz honosságot szerzett s osztrák honosságát már elveszítette. Szemere Miklós és Péchy Andor magyar állampolgárok. Igen hosszadalmas volt a Pallavicini örökösök honosságának megállapítása. Végre is az osztrák birodalmi törvényszék egy 1848. évből való ítélete alapján, amely a Pallavicini örökösöknek mint morvaországi nagybirtokosoknak megadta azt a jogot, hogy résztvehesse a tartománygyűlési képviselők választásában, elismerte a bíróság, hogy a Pallavicini örökösök nemcsak magyar, de egyszersmind osztrák állampolgárok is.

Dr. Pattai, Szemere Miklós védője kifogást emel az ellen, hogy védenőt, aki a magyar országgyűlés képviselőházának tagja, üldözzék. Hivatkozik arra, hogy a monarchia két állama köcsönösen tisztelni tartozik egymás alkotmányát s ezért nem helyes, ha a kiadatás kérdését teljesen mellőzik, ha magyar képviselőről van szó. Ez az eljárás annál inkább kedvezőtlen hatással lesz, mert az Ausztriában immunissal bíró személyiségek ellen a kiadatás kérdését nem is érintették.

Dr. Pattai ezután kijelenti, hogy védenője sohasem tagadta, hogy részt vett a szerencsejátékban. Senki sem tagadta, hogy a Jockey-Clubban szerencsejátékot játszottak. Ha tekintetbe veszik, hogy Szemere olyan ország lakosa, ahol a zárt társaságban folyó szerencsejátékot nem üldözik s hogy a főnngörög esetében a játék szintén zárt társaságban folyt, azt kell következtetni, hogy Szemere nem tudta, hogy büntetendő osolekményt követ el. Ezt a föltevést megcáfolja az is, hogy a Jockey-Clubban figyelmeztető táblák függnek a falon, melyek szerint a szerencsejáték tilva van. Szemere melián gondolhatta, hogy ez a tilalom csak a házszabály erejével bír, mert ha országos törvény is tiltaná a szerencsejátékot, bizonyosan nem függesztettek volna ki ilyen tilalomtáblákat. Minthogy a tilalom ellenére is játszottak a klub tagjai, jogos föltevés volt továbbá az is, hogy ezt a tilalmat a szokás hatályon kívül helyezte. Áttérve a kiutasítás kérdésére, azt jegyzik meg védő, hogy a konkrét esetekben ez a büntetés nem lehet jogos. A kiutasítás csak a büntetés súlyosbítása az osztrák büntetőjogban s nem illő, hogy ezt a mellékbüntetést éppen egy magyar képviselővel szemben alkalmazzák. A kiutasítás egyébként nem is alkalmazható Szemere ellen, mert a külügyminisztérium tanúsítása szerint, a vádlott a császári és királyi diplomáciai státusához tartozik, úgy hogy Szemerét bármikor szolgálattételre berendelhetik. Minthogy a külügyminisztérium hivatalosan Bécsben székel, — folytatta a védő — minthogy védenőm a külügyminisztériumnak tagja s minthogy hivata van arra, hogy a monarchia érdekeit Oroszországban képviselje, lehetetlen, hogy őt a minisztérium székhelyéről kiutasítsák. Ha a kiutasítás kérdésében a bíróság nem fogadná el ezt az érvelést, úgy nagyon könnyen megeshetnék egyszer a külügyminisztert például Magyarországból utasítanák ki.

Gróf Potocki jogi képviselője szintén úgy nyilatkozik, hogy a gróf el van határozva arra, hogy a hazárdjáték ügyében semmit sem vall, csupán tiltakozik az ellen, hogy hazárdjátékkal vádolják.

A többi vádlott ügyvédeknek hasonló kijelentése után kihallgatták Schönberger Rikárdot, az osztrák szoké-klub főtitkárát és azt a két szolgát, aki a nevezetes kártyajátékot látta.

A klub alkalmazottjain már a vizsgálat során kijelentették, hogy éni kijelentik az osztrák büntető-törvénykönyv 153. szakaszában biztosított ama jogukat, hogy megtagadják a tanuallomást abban az esetben, ha ebből anyagi kárku származhat. A bécsi

országos törvényszék azonban úgy döntött, hogy a jelen esetben nem alkalmazható a 153. szakasz, mert nagyfontosságú ügyről van szó, amelynek körülményei, főképpen az eset nagy nyilvánossága következtében megkövetelik, hogy a bíróság tisztán láthassa az ügy minden részét.

Schönberger Rikárd főtitkár vallomásaiban kijelenti, hogy becsületével nem tartja összeegyeztethetőnek, hogy elmondja a bíróság előtt azt, amit csak bizalmas közlésekből tud. Nem tud arról, hogy a vádlottak hazárdjátékot játszottak a klubban azon az éjszakán, melyre a vádirat hivatkozik. Az egyik szolga ugyanily értelemben vall.

A következők tanu, Fandler klub-szolga, aki egyenruhában jelent meg a tárgyaláson, azt vallja, hogy a klubban bakkarát, mackaót és egyéb hazárdjátékokat játszottak. Igen magas tételek. A bíró kérdéseire előadja, hogy jelen volt a szobában a nevezetes kártyajáték alkalmával; látta, hogy Péchy Andor csak kibiceit, Szemere és Potoki óriási összegekben játszott s hogy végül Szemere fizette a kártyapénzt.

A többi vádlott ügyvédének fölszólalása után a bíróság az összes vádlottakat ezer-ezer korona pénz-büntetésre, illetve huszonegyórát elzárásra ítélte. Potockit, Szemerét és Péchy Andort azonkívül kitiltották Ausztria területéről.

TÁVIRATOK.

A délafrikai béketárgyalások.

London, április 10.

Balfour kereskedelmi miniszter tegnap Leedsben beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a szó szoros értelmében vett tárgyalások ez idő szerint nem folynak Dél-Afrikában. A boer vezérek egyszerűen engedelmet kértek, hogy egymással találkozhassanak és az ellenségeskedés megszüntetéséről tárgyalhassanak. Hogy a boer vezérek fogadják-e valamilyen ajánlatot tenni, azt nem tudja. Még kevésbé tudja, hogy esetleges ajánlatuk kielégítő lesz-e. Ő maga részéről nem nagyon bízik benne.

London, április 10.

A Reuter-ügynökség jelenti Graafreinetből (Fok-föld), hogy Krutzinger kihallgatása, amely tudvalegleg fölmentésével végződött, e hó 8-án kezdődött. Benniszülött kéme meggyilkolásával vádolták. Azt a vádat, hogy vasuti szerencsétlenséget okozott, visszavonták. A kihallgatott tanu a lomásából kitűnik, hogy parancsnoksága alatt álló emberek agyonlőtték fegyvertelen kémeket. Egy kén azonban, akit Krutzinger elfogott, azt vallotta, hogy jól bántak vele és később szabadon bocsátották. A tárgyalást április 4-én befejezték. A vádlott ügyvédje nem tett kérdéseket.

London, április 10.

Brodrick hadügyminiszter kijelenti, hogy lord Kitchener közölte vele, hogy a transvaali képviselők, köztük Schalk-Burger, Riets, Meyer Lukács Klerkdorpbá érkeztek, ahol Botha találkozott velük. Steyn, De Wet és Delarey, valamint az egykori Oranje szabadállam kormányának három tagja szintén Klerkdorpbá utazott, ahova tegnap érkeztek meg. (Térsz.) A vezetőktől nem érkezett közlés, kivéve arról, hogy salvus conductust adtak az érkezők részvevőinek. Chamberlain gyarmatiügyi miniszter kifejté, hogy ő nem tudja, vajjon a salvus conductus meghatározott időtartamra adatott-e, de kétségtelenül mindaddig fennmaradják azt, míg a tárgyalások előrehaladnak. A tárgyalások befejeztével a résztvevőket fel fogják hatalmazni, hogy kerülteikbe visszatérjenek. Black kérdi, vajjon Schalk-Burger és a többi boer képviselő a száműzetésnek volna-e kitéve, ha a boerok harcvonalához való visszatérésük után fogságba jutnának.

Chamberlain gyarmatiügyi miniszter azt válaszolja, hogy a proklamáció érvényben marad.

London, április 10.

Az esti lapok jelentik Pretóriából tegnapi kelettel: Steyn, Reitz, Schalk-Burger és Meyer Lukács vasárnap Klerkdorpbá menet Kroomstadtot érintették. Botha hétfőn érkezett Klerkdorpbá. Azt hiszik, hogy Delarey és De Wet is jelen lesz a tanácskozáson.

London, április 10.

A békekonferenciának ma az az újabb mozzanata, hogy Botha Klerkdorpbá érkezett. Kedden reggel indult Wyhighból különvonaton a találkozás helyére.

Prága, április 10. Thun Leopoldina grófiné, gróf Thun Ferenc, volt osztrák miniszterelnök anyja, ma 77 éves korában meghalt. Temetése vasárnap lesz.

Fiume, április 10. A Duguy-Trouin francia iskolahajó ma délután 90 kadéttal ideérkezett. A hajó négy napig marad itt.

Hajórajunk Olaszországban.

Nápoly, április 10. Pasetti osztrák-magyar nagykövet ma délutól megnézte az osztrák-magyar hajórajt. Ripper ellentengernagy a nagykövet tiszteletére a Monarch hadihajón dejeuner adott, amelyen valamennyi hajóparancsnok jelen volt. Ripper ellentengernagy felkésztötte a savoyai házat és Ferenc József királyt. Báró Pasetti Nápoly városát látta. Este Pasetti a Grand Hotelben ebédelt az ellentengernagy és a többi tengerésztisztek tiszteletére. A hajóraj éjjel Tarentóba megy. Pasetti még néhány napig itt marad, hogy megtekintse a környéket.

Az úsztkübi metropolita.

Szofia, április 10. A bolgár távirati ügynökség jelenti: Az egész bolgár sajtó, a vezető pártlapokkal: élen, élénken tárgyalja Firmilitás szerb püspöknek úsztkübi metropolitává való fölszentelésének kérdését és utólag rámutat arra a nyilvánvaló veszedelmre, amely a török birodalom nyugalomát fenyegetné, ha azt a fölszentelést, különösen a mostani viszonyok között, jogánatosítanák. A politikai körök abban reménykednek, hogy a hatalmak, amelyeket a Balkán békéjének fenntartása annyira érdekel, azt fogják tanácsolni a szultánnak, hogy ne siessen a döntéssel ebben a kényes kérdésben.

A német vámtarifa.

Berlin, április 10. A vámtügyi bizottság agrárius többségének tagjai ma bizalmas tanácskozást tartottak, amelyen határozatot hoztak a védvámok felemelése céljából. Valószínű, hogy a kormány elutasítja az indítványt, mert a kormány által megállapított vámtételek megkészszeresését jelentené. Az indítvány szerint a serések váma 10 márká helyett 18 márká volna.

A mandurial kérdés.

London, április 10. Az alsóházban Cranborne parlamenti államtitkár közli, hogy a pekingi angol követ jelentése szerint a mandurial egyezményt aláírták. Ennek intézkedéseit hivatalosan nem közzölték a kormányfal, de mint hallja az egyezmény szerint az oroszok kiűrtik Manduriat, részben az aláírásról számitott hat hónap és teljesen nyolc hónap alatt.

Pétervár, április 10. Az orosz távirati ügynökség jelenti: A Timesnak az a jelentése, hogy a Manduriországra vonatkozó orosz-kínai szerződés szövegét előzőleg közölték Anglia, Japán és az Egyesült Államok pekingi képviselőivel, nem érdemel figyelmet.

Szerb kölcsön.

Belgrád, április 10. Az Ottóman bank egy millió franknyi ideiglenes kölcsönt adott a monopólium-jövedelmek fölőlségeire. Milovanovic pénzügyminiszter elhalasztotta holnapra tervezett párisi útját, amelynek célja új kölcsön megkötése volna.

Lázongás Kínában.

London, április 10. Az esti lapok jelentik Shanghai-ból: Ningpoban az idegenek ellen irányuló felkelés tört ki. Két angol és német hadihajó azonnal odaindult.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 10. Az Osztrák-Magyar-Bank bécsi igazgatósága elhatározta, hogy Meránban a bozeni főkkal levelező bank-mellékelyet létesít és az üzletkövetéssel a meráni ipari takaréks- és előlegpénztár, mint korlátozott felelősségű szövetkezetet céget bizza meg. Az új mellékely április 14-én, hétfőn kezdi meg működését.

New-York, április 10. Az Iron Age szerint az Egyesült-Államok legnagyobb fémtőrdíru-gyárosai 120 millió dollárnyi tőkevel trustot alakítottak.

New-York, április 10. (Terménytársad.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/4 (9 1/4), áprilisra 9.08 (9.18), Juliusra 9.01 (9.06), New-Orleansban helyben 9 — (9 —), — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20), Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15), Refined in Cases 8.30 (8.30), Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15), — Zeir: Western steam 10 — (9.95), Rohe és Brothers 10.10 (10.10), — Tengeri irányzata szállár. — Májusra 64 1/2 (64 1/2), Juliusra 64 — (64 1/4), — Szept-re 63 1/2 (63 1/2), Baza irányzata állandó. — Píros ósa helyben 84 1/2 (85 —), Májusra 78 1/2 (78 1/2), Juliusra 78 — (78 1/2), Szept-re 77 1/2 (77 1/2), Dec-re 78 1/2 (79 1/2), Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2), — Kávé: iair Rio 7. sz. 5 1/2 (6 1/4), Áprilisra 5.05 (5.10), Juliusra 5.35 (5.40), — Lissz: Spring Wheat clears 2.80 (2.80), — Cukor: 2 1/2 (2 1/2), — Ón: 27.57 (27.55), — Rész: 12 — (12 1/4), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 10. (Terménytársad.) (Zárlat.) Baza irányzata állandó. — Májusra 71 1/2 (72 1/4), Juliusra 72 1/2 (72 1/2), — Tengeri irányzata szállár. — Szept-re 59 — (58 1/2), — Zeir: Májusra 9.55 (9.60), — Juliusra 9.75 (9.70), — Szalonna short clear 9.80 (9.25), — Sertésrész: Májusra 16.55 (16.50), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Nyiltér.

VÉRGYÓGYÍTÁS

HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógymód rendkívül sikeresen less alkalmazva kórházi, otthoni, szűri, vesé-, gyomor-, bél- és hólyagbetegségeknél, súlyos ideg-, vér- és bőrbetegségeknél. Belső védelem szélbűdös és elmeveszítő ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalkotójának és egyedül képviselőjének

Dr. KOVACS J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelőintézte van

Budapest, V. ker., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Betegeket intézetben kívül is kezel. — Nohés betegnek legbiztosabb gyógymódja.

(Az e rovat alatt közlöttnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Felejtés.

Eljegyöz csók ég már az ajkán,
Az újján meg gyűrűt visel,
Hogy elfelejtett, azt üzeni
És azt: felejtsem én is el.

Ó megpróbálom szép kisasszony,
Nincs ennél könnyebb semmi sem;
Addig mondom prózába, versbe,
Mig egyszer tán csak elhiszem.

Karla Béla.

— **A Toldi számokban.** Egy fiatal gimnazista — Szál György a neve — Arany János Toldijáról nagy türelemre való statisztikát készített. Számítása szerint a Toldi 12 éneke 209 versszakra oszlik, amelyekben 1672 sor, ezekben pedig 20.064 szótag van. A legnagyobb a negyedik és a tizedik, a legkisebb a harmadik ének. Ha a versszakokat úgy nyomtatnák egymás alá, hogy közöttük tír nem maradna: a vers 8 méter 36 centiméternyi helyet foglalna el. A vers elmondására (nem szavalására) 1 óra 6 perccel szükséges. Még azt is kiszámította, hogy alexandrinusokban elmondva 6388-at lüktet. A versben 52.041 betű van. Ha betűit hézag nélkül négyzetűbe raknók 451.440 mm²-nyi területet foglalna el.

Ime a Toldi métermértékben kifejezve.

— **Tolsztoj és fia.** A Berliner Tageblatt közölte nemrégiben pétérvári levelezőjének tudósítása alapján, hogy Tolsztoj idősebbik fia lépésekett tett a szent szinódusnál az atyja ellen kimondott exkommunikálás felülvizsgálásáért. Tolsztoj fia most megcáfolja ezt a hírt és pedig, mint a párisi Journal jelenti, a következő levélben:

— Az ortodox egyházból való kiközösítése alkalmával apám világosan és határozottan kifejezte véleményét a szinódushoz intézett Válasszában, amely az elmúlt évben jelent meg a külföldön és mindezek ideig nem változtatta meg fellogását. Nem vágyakozhatok tehát arra, hogy összeolvadjon újra azzal az egyházzal, amelytől elszakadt. Ami engem illet, esztorom apám el fogásában s ennek következtében semmi okom sincs arra, hogy az egyházzal való kiengesztelődése érdekében alkudozásokat folytassak.

— **A vasparipák királya.** A legnagyobb lévén, természetesen Amerika a szülőhazája. A lokomotivok királyát The Shenektady néven tisztelik odaát, tul az óceánon. Az imponáló terjedelmű és erejű masina hat méter magas, a hosszúsága 24 méter. A súlya 1456 métermázsá. Ez a hatalmas vasparipa jól húz. Rendesen gabonát szállít. Olyan erős, hogy elbírt ötszáz gabonával megrakott kocsit és ezzel a teherrel is bátran versenyre kelhetne valami vicinális kávédarálással. Egy ötszáz kocsiból álló vonat hosszúsága éppen három kilométer volna és állérne rajta ötezer hold termése.

— **Az automobil hódítása.** Angolországban az automobil-sport rohamos hódítását konstátálják. Hogy az automobil ott évről-évre terjed, azt egy kis pénzügyi kimutatás bizonyítja. Az 1901. év decemberében a Franciaországból importált automobilon és alkatrészek értéke 25,33, novemberben 24.574, októberben 45.431, szóval negyedeve alatt százezer font sterling volt. Ebből csak az következik, hogy az angol automobilgyártás nem elégti ki a keresletet, pedig az angol gyárak is ugyancsak jó üzleteket csinálnak a motoros kocsival.

— **Emlékoszlop porcellánból.** Saint-Cloudban egy magaslaton porcellánból emlékoszlopot állítanak fel, amelyet a sévresi állami porcellánipartelep igazgatója tervezett. Az emlékmű átmérője nyolc méter lesz, a magassága negyvenöt méter, s a toronyszerű oszlop hét emeletre oszlik. Az egyes emeletekre oszlagléposkón lehet feljutni, s a torony mindny egyes részlete finom kőanyagból és porcellánból fog állani, alulról egész a tetejéig basreliefekkel lesz díszítve türkizkék, smaragdöld, barna, vörös és más színekben. A oszlagléposót a híres Chémbord-kastély lépcsőzetének mintájára tervezték s a toronynak körülbelül harminczere darabját csaknem hat éven át égeti a sévresi gyártelep.

— **Szereltem a siron át.** Képtelen históriát olvasunk egy külföldi lapban. Redfordban, Indianában egy B. Borden nevű „tanár” mely szereltem gyuladt egy Bettie Clifton nevű fiatal leányba, de a leány, aki nyilván nem szerette épp oly lángoló érzéssel a professzor urat, azt mondta, hogy csak akkor lesz a feleség, ha három napra és három éjjelre bezárja, eltemeteti magát. És a szerelmes professzor ebbe is belement, gondoskodott arról, hogy tetszhalottá legyen és ilyen állapotban el is temették Amikor a leány látta, hogy a dolognak fele sem tréfa, a rendőrséghez fordult, de az nem akart közbelépni. Csak egy a természet segítségére sietett a vakmerő „tanárnak.” Talajviz hatolt bele a sirba, ezt észrevették, s arra már kiásták a koporsót hamarosan. Hogy most már boldog léérje, erről semmit sem olvastunk.

— **Egy orosz Mathuzsálem.** Pétérvári lapok jelentik, hogy Belgorod kerület Spasskaja nevű községben a minap egy száznegyvenéves ember halt meg. Az illető egy koldusnak a fia volt s maga is koldulással kereste meg a kenyerét egész életében. Hosszas vándorlásaik közben sohasem volt valódi utlevele, sőt nevét sem tudta, mert amikor megkérdezték tőle, hogy mi a neve, csak azt felelte, hogy abban az időben, amikor ő született, minden paraszt földesúrnak nevét használta. Minthogy azonban a nagyobb városokban mégis szüksége volt igazoló írásra, egyszerűen lopott ilyet s így történt, hogy hosszú életében vagy huszféle nevet viselt. Kilenczseren nősült életében s ha megutána a feleségét, egyszerűen elhagyta és más igazolvánnyal új életet kezdett. Sokszor megfordult Pétérvárot is és visszavezette arról az időre, amikor Pétérvár százéves évfordulója jubileumát ünnepelték. Mindig azt beszélt, hogy azért élt olyan sokáig, mert nem ismert szükségget, családot és gondot.

— **Párisi szereltem.** Egy nagyon szép párisi színésznő a napokban egy aranygyűrűt és mellette egy levélkét kapott a következő tartalommal: Kisasszony! En tizenbét éves vagyok, ön pedig tizenkilenc. En még a gimnáziumba járok, ön pedig a szinpad deszkáin gyakorolja uralmat a szíveken. En önt szeretem, egy életre kinató szerelmemmel, ön pedig — biztos vagyok benne — kinevet engem ezért a vallomásomért. En nem hódíthatom meg önt a jelenben, de a jövő a miénk és én a jövőre táblázom meg szerelmemet. Ezt a gyűrűt azért küldöm önnek, hogy ezzel tizenöt év muiva keressen föl engem az Elyséeben, mert akkor, — ezt én érzem és tudom — a köztársaság elnöke lesznek. Időközben pedig gondoljon reám.

A levél alá volt írva és az aranygyűrű eléggé értékes. A szép színésznő előbb visszaakarta küldeni az ajándékot, később azonban elhelyezte azt az ékszerszekrényében, azzal a megjegyzéssel, hogy: ki tudja...

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztárk Magyar Bank A jegybank állása április 7-én ez volt: Bankjegyjárolmal 1,403,693,000 korona (—15,333,000 korona), ércékszlet 1,423,330,000 korona (+106,000 korona), váltóátára 235,480,000 korona (+5,238,000 korona), lombardüzlet 44,797,000 korona (—533,000 korona), adómentes bankjegytartalék 409,911,000 korona (—16,091,000 korona).

Tisztelges Horánskynál. Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter ma délelőtti fogadta a Magyar Fővárosi Malomgyésület küldöttségét, amely megyeri Krausz Lajos vezetése mellett, a következő tagokból állott: Bacher Emil, Bárkány Leó, Dery Izidor, Hajner József, Hagenmacher Károly, Langfeld Ede igazgatók és Fekete Ignác egyeteltitár.

A küldöttség vezetője örömenek adott kifejezést a felet, hogy a kereskedelemi tárca vezetését Horánszky Nándor vette át aki egész politikai pályáján védelemzője volt a malomipar érdekeinek és aki a parlamentben tartott programbeszédében a magyar iparágak fejlesztését tűzte ki céljául. Kérte a minisztert,

hogy a nehéz viszonyokkal küzdő malomipart vegye pártfogásába.

Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter válaszában megköszönte az egyesületnek hivatalbalelépése alkalmából történt emez üdvözlését és megígérte, hogy gondja lesz arra, hogy a malomipar érdekei minél nagyobb figyelemben és méltánylásban részesüljenek, és hogy ezen súlyos állapotban levő iparág helyzete minél előbb megjavuljon.

A miniszter ezután hosszasan beszélgetett a küldöttség tagjaival a malomipar viszonyairól.

A magyar királyi államvasutak áruforgalma a folyó évi március hóban a múlt évi március hóval ugyan 10%-nyi csökkenést tüntet fel. Az idén ugyanis csak 179,973 kocsirakomány fizetőáru adatott fel a tavalyi 199,094 kocsival szemben. Legnagyobb a hanyatlás a gabonánál, lisztnél, szénnél, vasnál és faneműknél, míg kőveknél, szénánál, szalmánál, valamint élő állatoknál emelkedés mutatkozik. Az év eleje óta március hó végéig a feladott összes árú mennyisége 550,200 kocsirakomány volt, ami a múlt év első negyedéhez képest 4%-nyi csökkenést jelent.

A m. kir. Államvasutak 1901. évi végleges bevétele 215,087,977 korona volt, 87 ezerrel több, mint a megelőző esztendőben: megjegyzendő, hogy a személyforgalomból eredő bevétel 762,510 K. növekedést mutat fel, míg az áruforgalomban a bevétel apadása két millió koronánál többre rug. Hogy a bevételek az 1900. évekhez képest még sem csökkentek, az a helyi érdekű vasutak részéről az üzemvitelért a m. kir. államvasutaknak fizetendő önköltségi megtérítéseknek köszönhető; az államvasutak kezelésében álló helyi érdekű vasutak hossza 460 kilométerrel növekedett és az ezek által megtérített üzemi költségek közel 1 1/2 millióval magasabbak voltak, mint az 1900. évben.

A magyar vasúti forgalmi részvénytársaság e hó 10-én tartotta meg Urbán Adolfi kir. tanácsos elnökele alatt VI. rendes évi közgyűlést, melyen 18 részvényes 679 szavattal volt képviselve. A felolvasott igazgatósági jelentés, mely a tavalyi válságos évek eléggé kielégítő eredményeire pillant vissza, a külföldi kocsizület, valamint a társulat belüli vállalatának kedvező fejlődéséről és konzorciális vasúti s egyéb üzleteinek a tavalyinál jövedelmezőbb voltáról számol be. A társaság összes bevételei 1901-ben 1,188,483 korona 50 fillérettek ki, a tiszta jövedelem pedig 753,802 korona 36 fillér volt. Ezen tiszta nyereség felhasználását illetőleg a közgyűlés az igazgatóság előterjesztésére elhatározta, hogy részvényként 25 korona osztalék fizetessék ki, hogy a rendes tartalékalap javadalmazására 20,000 korona fordítsassék és hogy az alapszabályszerű levonások után lennmarad 67,818 korona 59 fillér új számlára vitessék át. Az idei áttalalások beszámításával a társaság tartalékai 3,482,984 korona 11 fillérré emelkedtek. A szeivény folyó hó 15-től kezdve jog Budapesten a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank, Bécsben pedig a Wiener Bankverein által beváltatni. A felügyelő-bizottságba utjonnan Fischer Salamon, a Wiener Bankverein igazgatója és Radl Ignác ügyvéd választattak. A közgyűlés meleg hangon emlékeztet meg azon kiváló érdemeikről, melyeket az igazgatóságból kilépett dr. Neményi Ambrus országgyűlési képviselő ur a társulat felvirágozása körül szerzett, ezen elismerését egyzöknyvben örököti meg s ezek után egy igazgatóvá szágnak. mint különösen Urbán Adolfi kir. tanácsos, igazgatónak íradhatatlan és sikerdus tevékenységükért köszönetet szavazott.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénteken 39.— korona, áruban 39.50 korona. Bécsben a kontingentál készáru készpénzben 37.50 korona, áruban 38.20 korona.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásárléteri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1224 darab, magyar tehén 609 darab, szerbiai ökrök — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökrök — drb, éves tehén 19 drb, bivaly 9 drb, bika 128 darab, összesen 1988 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök — darab, fejős tehén 116 darab, igás bivaly 4 darab, tinó — darab, bika — darab, tiszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K-tól 66.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilonként élő sulyban, középminőségű 52.— K-tól 58.— K-ig, silányabb minőségű 45.— K-tól 50.— K-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 52 K-tól 58.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 42 K-tól 50 K-ig, Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K-tól 66.— K-ig, kivételesen 67 K-ig, középminőségű 52 K-tól 60.— K-ig, silányabb minőségű 46 K-tól 60 K-ig, Szerb és boszniai ökrök legjobb minőség — K-tól — K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség — K-tól — K-tól — K-ig, Bika, jobb minőségű 52 K-tól 64.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 44.— K-tól 50.— K-ig, Bivaly 32 K-tól 42 K-ig, kivételesen — K-ig, Magyar tehén 40.— K-tól 54.— K-ig, kivételesen — K-ig, Tarka tehén 44.— K-tól 60.— K-ig, kivételesen 62.— K-ig, Mind 100 kilonként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K-tól — K-ig, métermázsánként, kivételesen — K-tól 850 — K-ig páronként, közép minőségű — K-tól — K-ig 100 kilonként 690 K-tól — K-ig páronként, silányabb minőség — K-tól — K-ig 100 kilonként, — K-tól — K-ig páronként. Hizalmi való ökrök tehér — kg-kint — K-tól — K-ig. Fejőstehén keresztetett szines 140 K-tól 220 K-ig darabonként, bonyhádi jár 230 K-tól 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly — K-tól — K-ig páronként.

Vágómarhából a felhajtás körülbelül 500 darabbal nagyobb volt, mint a múlt héten, mely a mostani időszaokhoz képest mégis elég csekély. Az árak a münthethez képest nem változtak, csakis gyöngébb minőségek, melyek ára az elmúlt héten aránylag

drága volt, 1-2 koronával mm-kint olcsóbban keltek el. Jármos ökrökkel nem volt üzlet. Fejős tehenek iránt nagyobb érdeklődés mutatkozott, miért is az 10-20 koronával darabonként emelkedtek.

Borjuvadás. 1902. évi április 10-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényteljesítéséről.) Felhajtás: Belvárosi 610 borju 669 db, leltő borju 6 db, bécsi borju — db, — db, növénydekmárha 18 darab, bárány 610 804 darab, leltő bárány 2186 darab. Arjegyzedések — Belvárosi 610 borju L rendű 72-78 l-ig, kivétel 80 — II. rendű 60-70 l-ig, 1 kilónként, leltő borju l. r. 60-72 l-ig, II. r. — 4-6 l — l-ig, kivét. f. kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkért 50-63 l-ig. Növénydekmárha — l-6 l — l-ig, l. r. — l-ig, közepminőségű 50-64 l-ig, alarendelt 44-48 l-ig, kilónként 60-65 l-ig, — 12 — k., leltő bárány — k., — k. kivételesen ár — k-ig páronként — A nagyobb szükséglet folytán az irányzat élénk volt és az árak változatosan maradtak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár arjegyzedése 1902. évi április 10-én. Készlet 61 darab. Erkezett 286 darab. Összesen 297 darab. Eladatott 270 darab. Maradt — 7 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 104-106 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 102-108 koronáig, 320-380 klg. súlyban 100-104 k-ig Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 90-96 koronáig, Malcs 72-86 fillér. Az irányzat vonatott.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, április 10.

Kedvezőbb hangulat és 5 fillérrel magasabb árak mellett 27.000 métermássa buza került forgalomba.

Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 100 mm. 79 1/2 k. 70 l. 200 mm. 79 k. 9 K. 70 l. 700 mm. 79 k. 9 K. 70 l. 100 mm. 79 k. 9 K. 60 f. keverék 100 mm. 79 k. 9 K. 57 1/2 l. 200 mm. 79 k. 9 K. 50 l. 200 mm. 78.5 k. 9 K. 50 f. 200 mm. 79 k. 9 K. 50 l. 250 mm. 78.5 k. 9 K. 52 1/2 l. 300 mm. 78.3 k. 9 K. 42 1/2 l. 100 mm. 78 k. 9 K. 47 1/2 l. 100 mm. 78 k. 9 K. 47 1/2 l. 100 mm. 78 k. 9 K. 45 l. 100 mm. 77.5 k. 9 K. 45 l. 200 mm. 77 k. 9 K. 42 1/2 l. 100 mm. 77 k. 9 K. 43 1/2 l. 100 mm. 75.5 k. 9 K. 25 l.

Fejérmegyei: 1265 mm. 75 k. 9 K. 25 l. 200 mm. 74 k. 9 K. 15 l.

Pestmegyei: 750 mm. 79 k. 9 K. 60 l. 100 mm. 79.5 k. 9 K. 65 l. 450 mm. 78.8 k. 9 K. 60 l. 100 mm. 77 k. 9 K. 35 l. 100 mm. 76.8 k. 9 K. 35 l. 300 mm. 78 k. 9 K. 35 l.

Felső-magyarországi: 100 mm. 77 k. 9 K. 30 f. Bánsági: 1700 mm. 78 k. 9 K. 40 f. Szent-Tamási: 8700 mm. 75.3 k. 9 K. 35 l. Ó-becsei: 2000 mm. 75 k. 9 K. 35 f.

Dunai: 1000 mm. 76 k. 9 K. 27 1/2 f. Romániai: 5100 mm. 73.5 k. 8 K. 35 f.

Mind három hónapra. Árpá: 100 mm. 6 K. 15 f. paritásra. Zab: 300 mm. 7 K. 60 l. 100 mm. 7 K. 55 l. 200 mm. 7 K. 25 l.

Középminőségű mellett.

Tegnap délután eladatott: Felső-magyarországi: 2000 mm. 77 k. 9 K. 20 f. Hódmezővásárhelyi: 4600 mm. 77 k. 9 K. 46 f.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde s-ökái szerint készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza' (Wheat) and 'Egyéb gabonafajták' (Other grain types). It lists various grades and their prices in kilograms and hectoliters.

Table titled 'A határvidéki folyamán a következő kitések értétek:' (At the borderland stream, the following prices are for...), listing prices for different types of wheat and other grains.

A déli tőzsdén a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Áprilisi buza 1902. : 9.19-9.20-9.19 Májusi buza 1902. : 9.14-9.16-9.18-9.16-9.15 Októberi buza 1902. : 8.01-8.02-8.03-8.04-8.03 Októberi rozs 1902. : 6.50-6.60-6.59 Októberi zab 1902. : — Májusi tengeri 1902. : 4.95-4.96-4.97-4.96 Julius tengeri 1902. : 5.10-5.11-5.12-5.11-5.10 Augusztusi repce 1902. : —

Table listing prices for various types of wheat (buza) and rye (rozs) for different months (April, May, October) and sea-borne (tengeri) varieties.

Table titled 'Delután fél 5 órakor zárul:' (Closes at half 5 o'clock), listing prices for wheat and rye for April, May, and October.

A budapesti értéktözsde.

Az előtőzsdé, tekintettel az osztrák politikai helyzetre, valamint a brüsszeli zavargásokra gyenge. A déli tőzsdén az irányzat tartott s a forgalom nagyon is mérsékelt volt; kitések csak szórványosan jöttek létre.

A mai medió-prolongáció gyors, sima és olcsó elintézt nyert.

Előtőzsdé. Osztrák hitelrészvény 671.—668.50-669.— Magyar Hitelezés részvény 683.—680.50, Jelzálogbank részvény 464.— Rímamurányi részvény 504.— Államvasuti részvény 667.—663.25. Közúti vaspálya részvény 640.— Alpesi bányarészvény 390.— Koronajáradék 97.40 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Aranyjáradék 119.85 százalek. Koronajáradék 97.45 százalek. — Magyar hitelbank részvény 681.—683.— Ipar- és kereskedelmi bank részvény 54.— Jelzálogbank részvény 464.— Leszámlítolbank részvény 442.— Osztrák hitelrészvény 689.50-672.— Magyar asztalt részvény 159.50. Rímamurányi vasúti részvény 504.— Közúti vaspálya részvény 663.— Városi villamosvasuti részvény 312.— Déli vasút részvény 66.— Államvasutirészvény 664.—666.50. Német birodalmi márka 117.42 korona.

Utőtőzsdé. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 672.50. Magyar hitelrészvény 683.50. Leszámlítolbank 442.— Rímamurányi vasútrészvény 504.— Osztrák-Magyar államvasuti részvény 668.— Közúti vasút részvény 640.50. Villamosvasúti részvény 311.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonsterű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyanokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: luerna magyar 48.—56.— korona, vörös aprószemű 38.—42.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középsemű 45.—48.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona. Disznózsír: budapesti: 56.75-57.25 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darab 47.25-47.75. korona, 3 darab 51.50-52.50 korona, zúrtolt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.75-14.— korona, 120 darab — korona. 100 darab 17.25-17.50 korona, 85 darab 20.—21.— korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.50-13.75 korona, 100 darab 16.75-17.25 korona, 85 darab 19.50-20.— korona. Szilvai: sláviai 19.25-19.50 korona, szerbiai 17.50-18.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, április 10. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) New-York lényeges javulást jelentett, aminek oka a vetések állásáról szóló kedvezőtlen hírekben volt. Az angol piacokon szintén javulás mutatkozott. Az itteni tőzsdé megnyitakor vásárlási kedv jelentkezett s erre az irányzat valamivel szilárdult és árfolyamok általában valamivel magasabban állottak. A forgalom későbbi folyamán részvédelenség következtében újabb javulás nem volt. Zárlatok buza 6, rozs 5, tengeri 3 fillérenyi előnyben maradt. Kötötték: buza tavaszra 9.26-9.27, május-juniusra 9.18-9.20, rozs tavaszra 7.36-7.35, május-juniusra 7.30-7.31, zab május-juniusra 7.26-7.29, tengeri május-juniusra 5.24-5.25-5.24. Jegyeztettek: buza őszre 8.23-8.25, rozs őszre 6.85-6.90, zab tavaszra 7.29-7.30, tengeri július-augusztusra 5.37-5.38 repce augusztus-szeptemberre 12.20-12.30. Zárlatok maradtak: buza tavaszra 9.22-9.23, május-juniusra 9.15-9.17, rozs tavaszra 7.31-7.33, május-juniusra 7.28-7.29, tengeri május-juniusra 5.21.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsdé kedvezőtlen hangulattal nyílt meg, az irányzat nem akart megszilárdulni s a tegnapi parlamenti botrány is kedvetlenül hatott. Bülöv Bécsbe érkezésére sem javult a hangulat.

A déli tőzsdé kedvezőtlen és gyöngye maradt, az irányzat később kedvezőbb berlini hírekről kissé javult a helyzet, a vételkedv is javult.

Bécs, április 10. (Magyar értékek zárlata) 4%-os aranyjáradék 119.90, líszai és szegedi kölcson sorsjegy 163.50, Magyar vasúti kölcson ezüsten —, Magyar keleti vasúti

állami kötvény 120.35. Magyar leszámitó- és pénzváltóbank —, Rímamurányi vasútrészvény 502.—, Magyar koronajáradék 97.45, 4%-os Magyar földterem. kötvény 67.10. Magyar hitelbank részvény 679.—, Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegy 200.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény 376.—, Magyar keresk. bank —, Magyar cukoripar —, Bécs, április 10. (Osztrák értékek zárlata) 4 2/3%-os papírjáradék 101.63, 4%-os osztr. aranyjáradék 120.5, 1860-os sorsjegy 152.20, Osztrák hitelesorsjegy 432.—, Angol-osztrák bank —, Déli bankjegyek 457.—, Osztrák-magyar bank 1595.—, Bécsi vasút 66.50, Dunagőzhajózási részvény 868.—, Dohányrészvény 290.—, Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.35, 4 2/3%-os ezüst járadék 101.40. Osztrák koronajáradék 99.25, 1864-iki sorsjegy 246.—, Osztrák hitelintézet részvény 671.50, Unionbank 544.—, Osztrák Länderebank 418.—, Osztrák-magyar államvasút 665.50, Elhavölgyi vasút 465.50, Alpesi bányarészvény 392.—, 20 frank arany 19.07. Londoni váltó 240.10 Bécsi Tramway Litt B, 283.25. Bécsi Tramway Litt A, 287.25. Lipóti kő 344.—, Az irányzat szilárd.

Bécs, április 10. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 671.50 Magyar hitelrészvény 682.—, Angol-Osztrák bank 382.50. Bécs bankjegyet 459.—, Union bank 547.—, Länderebank 418.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 668.—, Déli vasút 67.—, Elhavölgyi vasút 466.25. Eszakyugati vasút részvény 461.25. Dohányrészvény 290.50. Rímamurányi vasúti 504.50. Alpesi bányarészvény 392.50. Májusi járadék 101.60 Magyar korona járadék 97.45. Török sorsjegy 107.25. Német birodalmi márka 117.42 —, Napoleon'or 19.06.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, április 10. (Vészes tudósítás.) Thielens vasút-miniszternek a képviselőház tegnapi ülésén az új építkezésekre és beszerzésekre megszavazott félmilliórdínyi hitel felhasználása tekintetében tett ígérte kedvezően hatott a kőh- és bányarészvényekre, amelyek jelentékenyen emelkedtek. Ennek hatására az irányzat általában szilárd, noha az üzleti tevékenység élénkebb is lehetett volna. Vasutak nagyrészt csöndesek. Új orosz kölcson 98.80. Magánkőlcson 149 1/2.

Berlin, április 10. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék —, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.80. Elhavölgyi vasút —, Magyar koronajáradék 98.25, Osztrák-magyar államvasút 142.75, kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltó 85.10. Magyar vasúti beruházási kölcson 101.80. Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 189.25. Általános villamosági Edison 180.—, Gelsenkirchen 163.90. Laura-kő 199.50, 4 2/3%-os ezüstjáradék 101.50, 4%-os magyar aranyjáradék 101.10. Osztrák hitelrészvény 210.50. Déli vasút 18.25. Károly Lajos vasút —, Orosz bankjegy 216.10, 4%-os új orosz kölcson 96.80. Török dohányrészvény —, Olasz járadék 100.80. Magyar hitelbank —, Dynamit Trusi 176.75. Harpeni 165.50. Az irányzat szilárd.

Berlin, április 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 101.10. Magyar koronajáradék 98.20. Osztrák hitelrészvény 210.75. Osztrák-magyar államvasút 142.60. Déli vasút 18.40. Eszakyugati vasút 18.25. Elhavölgyi vasút —, Orosz bankjegy készpénz —, Busentiehradi —, Orosz bankjegy 216.10. (Ulumo.) Lombard —.

Páris, április 10. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút 719.—, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.20. Osztrák Länderebank —, 3%-os francia járadék 100.90. Ottománbank 535.—, 3 1/2%-os francia járadék 102.50. Alpesi bányarészvény —, Déli vasút 100.—, 4%-os magyar aranyjáradék 101.80. Párisi bankrészvény 100.20. Olasz járadék 100.57. Francia törleszt. járadék —, Osztrák földhitelintézet részvény —, Török dohányrészvény 317.—, Az irányzat javult.

Frankfurt, április 10. (Zárlat.) 4 2/3%-os papírjáradék 101.65, 4%-os osztrák aranyjáradék 102.55. Magyar koronajáradék 98.15. Osztrák-magyar bank 114.90. Déli vasút 18.40. Elhavölgyi vasút —, Londoni váltó 240.55. Bécsi bankjegyet 115.—, Villamos részvény —, 4%-os magyar aranykölcson —, 4 2/3%-os ezüstjáradék 101.50, 4%-os magyar aranyjáradék 101.05. Osztrák hitelrészvény 210.25. Osztrák-magyar államvasút 142.50. Eszakyugati vasút —, Bécsi váltó 85.116. Párisi váltó 812.83. Union bank —, Alpesi bányarészvény 200.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 210.90, Német bank 152.—, Disconto 189.30, Berlini kereskedelmi bank 151.25, Gelsenkircheni —, Harpeni 165.90, Laura-kő —, Olasz járadék —, Csendes.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Április 10. A sertésüzlet irányzata kissé élénkebb. A) Liszt sertések ára: L A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 98-100 fillér. Öreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 106-107 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 102-104 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. II. Magyar sertés: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. IV. Romániai sertés (Stein) Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Közép (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 108-104 fillér. Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 98-100 fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 96-98 fillér.

Sertésleltár szám 1902. április 8. napján volt készlet 38 869 darab. — 1902. április 9. napján felhajtott 1590 darab, 1902. április 9. napján elszállított 440 darab, 1902. április 10. napjára maradt készletben 38 019 darab.

Vizállítás.

Table with columns for names (Zna, Duna, etc.), dates (Apr. 10, Apr. 11), and various numerical values representing ticket prices or amounts.

Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. — Többi tarai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. Országos Képző és metszetkialakítás az Akadémiában nyitva délelőtt 9-1 óráig.

Pályázatok. Postamesteri állásra Ókörmezőn április 25-ig. — Turóc-Szent-Mártoni járásbírósnál aljegyzői állásra 2 hét alatt. — Nyitra vármegye központi segéd- és hivatalnoki két I. osztályú központi irnokai és II. osztályú irnokai, két járási irnokai és egy járási díjnokai állásra május 8-ig.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, április 10. A magas levegőnyomás keleten, az alacsony pedig nyugaton tartózkodik. Európában a hőmérséklet kevéssel emelkedett, az idő kőllömbben — francia országot kivételével — száraz volt.

Napirend.

Naptár: Péntek, április 11. — Római katolikus: Leó pp. — Protestáns: Leó. — Görög-orosz: (március 23.) Márk pp. — Zsidó: Nisan 4. — Nap két: 6 óra 4 perccor. — Nyugszik: 6 óra 28 perccor. — Hold két: 6 óra 52 perccor reggel. — Nyugszik: 10 óra 12 perccor este.

Kivonat a hivatalos lapból. — Április 10. — Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Fischle Frigyes erdőmesteri címmel felruházott főerdész közalapítványi erdőmesterré és Genseric Sándor erdész közalapítványi főerdészévé; — az igazságügyminiszter Jurik Lajos komáromi törvényszéki díjnokot a múzsiai járásbírószághoz irnokká; — a budapesti itélőtábla elnöke Füzési Elemér jogszorgolót a budapesti itélőtábla kerületére díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Advertisement for 'Legtökéletesebb arisztisztító és szépítő szerek' (Best skin whitening and beautifying products). Includes images of two men's faces and lists products like 'Akácia-örme', 'Akácia-puder', and 'Akácia-szappan'.

Advertisement for 'Férfiak ingyen kapnak' (Men get it free). Promotes a medical product for men's health, mentioning symptoms like weakness and back pain, and offering a free consultation.

Advertisement for 'Latin-magyar Zsebszótár' (Latin-Hungarian Pocket Dictionary) by Schmidt József. States it is the most important work for students and professionals, priced at 2 crowns.

Advertisement for 'Dr. Garai Antal' (Dr. Antal Garai). Claims to cure various ailments like rheumatism, sciatica, and neuralgia, and offers a free booklet on diseases.

Large advertisement for 'MAGYAR BAZÁR' (Hungarian Bazaar). Promotes a collection of books and articles, including 'DIVATLAP' (Fashion Magazine) and 'A Magyar Bazár' magazine. Lists names of contributors and offers a subscription price.

Színházak, szórakozó helyek.

M. Kir. Operaház.

Péntek, 1902. április hó 11-én.

Himnusz.

Irta Kölcsey Ferenc. Zenéjét szorz. Erkel Ferenc. Utána:

Hunyadi László.

Nagy opera 4 szakaszban. Zenéjét szerzette Erkel Ferenc. Szövegét írta Egrossy B.

Személyek:

V. László	Kertész Mária	Blätterbauer
Czillei Ulrik	Szondrói Erzsébet	Pewny
Hunyadi L.	Broulik Egy hölgy	Wlassák
Hunyadi M.	Payer Egy nemes	Kárpát
Gara	Ney D.	

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 11-én.

Pogány Gábor.

Dráma 4 felvonásban. Irta Ferenczy Ferenc. Személyek:

Özv. Pogányné Rákosi	Lindner Berta	Maróthy
Pogány Gábor	Császár Kovács	Mihályfi
Pogány H.	Helvey Holley	Körösmezői
Pogány Anna	Török I. Hollayné	Boér
Pogány Péter	Horváth Pataki	Hetőnyi
Pogány Péterné Györgyné	János	Abonyi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 11-én.

Fifin.

Operett 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette dr. Schwimmer Aurél.

Személyek:

Pitkins	Sziklai	Hopkins	Mátrai
Mary	Lányi	A felesége	Sziklainé
Harry	Farkas F.	A leánya	Mezei
Turtle Sam	Szilágyi	Kitty	Tomcsányi
Michel	Palásthy	Brown	Delli
Fifin	Fedák	Betty	Almásy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 11-én.

A láda titka.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Tristan Bernard. Fordította Fái J. Béla. Személyek:

Charles Godelle	Hegedüs Lormoy	Kazaliczky
Jeanne	Vársányi Blaise	Tapolcazi
Berthilde	Pécsi Pi	Rosalie Hegedüs
Hippolyte	Góth Eugène	Gyözö Fábri
Flappeau	Szerényi Félicie	Mathieu Vendrei
Borlier	Balassa Mathieu	

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 11-én.

A cigánybáró.

Nagy operett 3 felv. Jókai után írta Schnitzer I. Németh ford. Gerő Károly és Radó Antal. Zenéjét szerzette Strauss János. Személyek:

Zsupán	Németh Barinkay	Kenedich
Arzóna leánya	Harmath Cipra	V. Margó
Maribella	Krecsányi Szaffi, a leánya	Hegyi
Ottokár a fia	Raskó Gábor diák	Kiss
Carnero gr.	Tollagi Minna	Rózsa

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 11-én.

Az én szabóm.

Először: Utána: Parasztszevek.

Népszínmű 1 felvonásban. Irta Dr. Balassa Ármán. Zenéjét szerzette Ifj. Bokor József. Személyek:

Csöti Ferenc	Árkosy Mátyas	Bihari
Vera	Horváth János	Mezei
Óreg Baló	Fenyéři Tintás	Leóvay

Végül: Szép Galathia.

Kezdeté 7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. április hó 11-én.

A sport.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Gyertyánliget (Kabolapojána)

a legszebb, legelőzesebb klimatikus erdei-hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet Máramarosmegyében.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózdonos, enyhe levegő, kitűnő izü és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet Legradikálisabb gyógy-szer: Vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. Idény: május-október. Vasúti állomás: Nagy-Bocska. FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Angol Divathoz.

Budapest, Károlykört 16.

A teljes árúkat fémnő-díj helyeinek kiállítását

35 százalékkal a rendezés áránál olcsóbban kerül eladásra.

Hatóságilag engedélyezett

V. férfi-és gyermek-ruha

VEGELADÁS

UJ! DEMOKRATA-ÖLTÖNYÖK 1000 kivételben 16 korona.

Angol Divathoz.

Budapest, Károlykört 16.

Férfiöltönyök... 6.-frtől

Pln. kamgarn 0lt. 10.-
Férfiöltönyök... 4.-
Férfiöltönyök... 3.-
Férfiöltönyök... 2.-
Kamgarn nadrág 8.-
Punda... 2.-
Férfikabát... 8.-
Férfikabát... 5.-
Férfikabát... 3.-

FÓVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17. Minden este: Luna asszony

Líncke Pál nagy vig operettje Milla Barry, Mariot, Baumann főléptével

TARKA SZINPAD kitűnő műsorral.

Chassino az árnyék-művész. és a nagy áprilisi műsor.

A télikerben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

NAGY BUTOR

árjegyzék

Ingyen és bérmentve. Szolid és pontos kiszolgálás

2 chifon 2 ajtóé matt vagy föl-matt 36 ft.

2 chifon 2 ajtóé matt vagy föl-matt fők nélkül 31 ft.

2 ajtós matt vagy föl-matt 25 ft.

2 ajtós fekete márványpap, főkkel 18 ft.

1 mosdószál és tűfűr márványpap, főkkel 28 ft.

1 hálszoba komplett matt fr. föl-matt fekete márvány 162 ft.

1 hálszoba matt faragva 135 ft.

1 oszlopos faragással 175 ft.

1 kredenc matt faragással 45 ft.

1 ebédlasztal 12 személyre 8 ft.

1 garnitúra aszyem 100 ft.

1 szalonasztal pítással 10 ft.

1 valódi bronzok 5 ft.

Nagy játékok: egyszerű és dí-nom láto, bordók, salon-és férd-szobák, barokk, angol, ó-nómet és renaissance stílusban.

Gömöri Sándor IV., Váci-utca 18. szám. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szenzációs találmány!

Wein Károly és Tszai

Wasson- és asztalcsomó-nyarvosok

Budapesti főközhely IV., Károlyaközpont utca 8.

Ajánlja a hármas szepességéi

13rtól és minden e szakmákba vágó

gyártmányait. Minden dró géralakból

származó irat ezen féldéppelny kéjük el

NYILVÁNOSÍTÁS

1897. JÚLIUS 25

M. kir. szabadalom 21335

Szenzációs találmány!

Összerakható, kézzelvezethető ággy, mely nappal egy kis tá-hordható szabadalmazott ággy, lába helyezésű és át-jeleir kényelmes ággy. Ez az ággy földalagság teszi az ággy-ment. Szük lakásokban megbízható. Vendég-, gyer-mek-és családtagok számára, valamint kizárólagos nékielő-zetes. Kapható

Freudiger Mózes és fia magyar ággy-féher-és ruházati gyár-tában Budapest, VI., Laudon-u. 6. Vízszint-elárultók keresztetnek és megfelelő ke-dvezményben részesülnek. -Telefon 29-75. Árjegyzék és leírás kizárólag bérmentve

Legmagasabb kölcsönt

adok sorsjegyekre, zálogjegyekre, bankhá-zakban elzálogosított sorsjegyekről szóló

letétjegyeket

zálogba veszek és a lehető legmagasabb köl-öcsönt adok reá.

REDLICH DÁVID

előlegezési bank- és váltóház

Budapest, IV., Keckeméti-utca 11. szám.

„The Gresham“

életbiztosító-társaság Londonban Magyarországi fiók:

Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. a társaság házában.

A társaság vagyona 1900. decem-ber 31-én 184,387.703.-

Évi bevétel biztosítások és kamat-ból 1900. évi december 31-én 31,190.563.-

Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavá-szárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) 405,300.493.-

Az 1900. évben a társaság 5556 kötvényt állított ki 50,898.267.42 összegig értékekben. - Prospektusokkal és díjtábla-zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgát a magyarországi- és a keleti fiókja Budapestben, vala-mint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb váro-sában.

Most jelent meg!

Kurucz Feja Dávid

Történelmi színmű vagy felvázolása. Irta: FÉNYES SAMU.

Affvértani Színházak Műsora 115-116. száma. Ár 60 fillér.

A FÓVÁROSI SZÍNHÁZAK MŰSORA legújabb száma a következők:

- 110-114. A képzeltlet ár. Bohózat. Guthi-Rákosi.
- 111-112. A jéköly. Bohózat. Lauji és Kvasitz-Kabus Ede.
- 109-110. Kardcseny. Dráma. Kivánczosság. Dickens-M. Helari.
- 106. Katalin Operetta. Dr. Beldi-Fejér.
- 105. Pálfiangó kisasszony. Dráma. Balassa-Fabódi
- 103-104. A Sasok. Vigjáték. Guthi-Rákosi.
- 101-102. A becsületbűd. Tragédia. Zsuzska Jenő.
- 70-71. Farsang utója. Dráma. Hartlieb-Beöly.
- 100-101. Ottokar. Dráma. Sudermann-Márkus. II. kiadás.
- 28. A csaszáros. Színmű. Önti-Fai. II. kiadás.
- 1. Az ördög mátkája. Népszínmű. Gécsy István. II. kiadás.

A Fővárosi Színházak Műsora legteljesebb és legelőzesebb gyűjteménye a fővárosi színházak állandó műsordarab-jainak.

Egy-egy szám ára 30 fill.

Teljes jegyzék ingyen kap-ható minden könyvkeres-kezőben.

Kiadja a Lampel R. (Wodianer F. és Fia) cs. és kir. udv. könyvkereskedés

Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Megrendelhet minden könyvkereskedésben.

HUZÁS MÁJUS 1-ÉN.

Főnyeremény 35,000 Lira.

KAPITÁLY

24 havi részletfizetésre; havi befizetés 1 darabra 2 korona.

Már az első részlet és 25 kr. portó be-küldése ellenében kiadom a sorsjegyek sorozatát és számtal tartalmú részleteket azonnali játékkal!

FLEISSIG SÁNDOR bankháza

Bpest, VII. Erzsébet-kört 2.

UJDONSÁG!

A MENNYEI BIRODALOM

= 58 = TÖRTÉNETE 7 történeti képpel.

A legújabb forrás munkák felhasználásával írta: Dr. LÓCZY LAJOS.

Ára czimképes, díszes kötésben 7 kor.

Ajánlóképműnek fölülte alkalmas munka, II. kötet

A Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára

A vállalat I. kötet: HEDIN SVEN:

Ázsia sivatagjain keresztül

ozimú világhírű könyve. (60 képpel és 2 tárdképpel.)

Magyarra átdolgozta: dr. Thirring Gusztáv.

Ára díszes, czimképes kötésben 6 korona.

A Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára megrendelhető részletfizetésre is. A gyűjtemény első sorozata (12 kötet) fűzős 60 korona, díszes odaszor-kötésben 72 korona.

Évenként 8 kötet jelent meg.

Kiadja: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fia) cs. és kir. udv. könyvkereskedés

Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám.

Szeplő, himlőhely, sómör, májfolt-fakadék, persenes, orrvörösség és minden egyéb arctisztálanság ellen legjobban bizonyult a már 52 év óta diosretremóltól ismert és a törvény követelményeinek megfelelő

WUKOVÁRI arc-tisztító

kenőcs és szappan.

Nagy tégely kor. 1.80, kisebb kor. 1.- Szappan 1 korona.

Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Várszínház
Szombat	A nürnbergi mester dalnokok	Kain	A láda tika	A rozsfályi malom	Fifino	Kékszakálú herceg
d. n. Vasárnap este	—	Troilus és Kresszida	Kurucz Feja Dávid	Az új földesur	Fifino	Lili
	Álarcos bál	A bor	A láda tika	A rozsfályi malom	Fifino	A gyimesi vad-virág

